

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ (Ε.Ε.Π.Α.Α.)

Παράρτημα Θεσσαλονίκης

2013

Θεσσαλονίκη

4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο

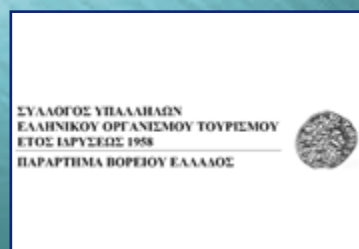
Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Περίληψεις

Υποστηρικτές Συνεδρίου

Παρασκευή 4 Οκτωβρίου

Θέμα:

Βιολογικό υπόστρωμα του αυτισμού

Εισηγητές:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ι ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ-ΑΝΑΠΤΥΞΙΟΛΟΓΙΑΣ

Φορέας:

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ «Α ΦΩΚΑΣ», 1^η ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΠΘ

Περίληψη:

Η ερμηνεία της παθογένειας των διάχυτων αναπτυξιακών διαταραχών (ΔΑΔ) αποτελεί ένα από τα «μυστήρια» και, ταυτόχρονα, μία από τις μεγάλες προκλήσεις της σύγχρονης ιατρικής. Μέχρι στιγμής έχουν διατυπωθεί πολλές θεωρίες, που περιλαμβάνουν την παθολογική συνδεσιμότητα ή μετανάστευση των νευρώνων, την ανισορροπία μεταξύ ευοδωτικών-ανασταλτικών νευρικών κυκλωμάτων, την ανώμαλη μορφολογία των δενδριτών, την παθολογική κυτταρική ανοσία, τις διαταραχές στην εξαρτώμενη από το ασβέστιο μετάδοση μηνυμάτων (calcium signaling) και την ελλειμματική λειτουργία του συστήματος αντικατοπτρικών νευρώνων (neuron mirror system). Ο πυρήνας όλων των θεωριών είναι η διαταραχή της φυσιολογικής ανάπτυξης του παιδικού εγκεφάλου, που οδηγεί σε ποικίλης βαρύτητας αναπτυξιακό έλλειμμα. Όσο για την αιτιολογία των παραπάνω διαταραχών, πολλοί είναι οι εμπλεκόμενοι παράγοντες, με σημαντικότερο αυτόν την κληρονομικότητα. Περισσότερα από 100 γονίδια και 150 σύνδρομα έχουν μέχρι στιγμής συσχετιστεί με την εμφάνιση αυτισμού. Ο αριθμός αυξάνει καθημερινά, χάρη στις νέες γενετικές τεχνικές, όπως ο μοριακός καρυότυπος (aCGH) ή η πλήρης ανάλυση του γονιδιώματος (exome sequencing και next generation sequencing). Πρόκειται για ακριβείς μεθόδους με διαρκώς μειούμενο κόστος, που έχουν ήδη ενταχθεί στη διερεύνηση παιδιών με ΔΑΔ στις ΗΠΑ και σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες. Παράλληλα, περιγεννητικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες (χρήση θαλιδομίδης και βαλπροϊκού νατρίου κατά την κύηση, εμβρυϊκό αλκοολικό σύνδρομο, συγγενείς λοιμώξεις, υποξαιμική-ισχαιμική εγκεφαλοπάθεια σε τελειόμηνα νεογνά, δηλητηρίαση με μόλυβδο, υδράργυρο και κάδμιο, κ.α.) έχουν συσχετιστεί με την εμφάνιση ΔΑΔ, κυρίως σε άτομα με προϋπάρχουσα γενετική «προδιάθεση». Η εμπλοκή διαφορετικών παθογενετικών και αιτιολογικών μηχανισμών δεν ακυρώνει τα συνεχή βήματα που γίνονται στην έρευνα του αυτισμού. Απεναντίας, ενισχύει την υπόθεση ενός πολυδιάστατου και περίπλοκου συνδρόμου, που δεν μπορεί να ερμηνευτεί πλήρως από καμία μεμονωμένη θεωρία.

Θέμα:

Νέα ιατρικά δεδομένα στο χώρο του αυτισμού

Εισηγητές:

ΔΡ ΦΡΑΝΣΙΣ Κ. ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟΣ- ΛΕΚΤΟΡΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Περίληψη:

Οι εξελίξεις στον επιστημονικό χώρο του Αυτισμού αποτελούν την τελευταία δεκαετία από τις ταχύτερες στο χώρο της Ιατρικής επιστήμης, καθιστώντας συχνά την παρακολούθησή τους εξαιρετικά δυσχερή για τον κλινικό επαγγελματία, αλλά και από τον εξειδικευμένο ερευνητή. Η ανακοίνωση αυτή σκοπεύει να παρουσιάσει τα σημαντικότερα επιτεύγματα αυτών των εξελίξεων τα τελευταία δύο χρόνια και να τα συνδέσει με την κλινική πράξη. Θα παρουσιαστούν αποτελέσματα στο πεδίο της εξέλιξης της έννοιας του αυτισμού, όπως αυτά αποτυπώθηκαν στο DSM-V, στην επιδημιολογία, τη γενετική και γενικότερα την αιτιολογία της διαταραχής, αλλά και στον χώρο της αντιμετώπισης με έμφαση στην ανάπτυξη νέων βιολογικών θεραπειών.

Θέμα:

Αυτισμός και Διαταραχές Ακουστικής Επεξεργασίας: Νεότερα ερευνητικά δεδομένα

Εισηγητές:

Β. ΗΛΙΑΔΟΥ ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΨΥΧΟΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ

Περίληψη:

Η σύνδεση της ακουστικής πρόσληψης με την κατάκτηση της ομιλίας δεν αποτελεί νέο δεδομένο. Ωστόσο η αξιολόγηση της ακουστικής πρόσληψης στην κλινική πράξη συνήθως περιορίζεται στο τονικό ακουόγραμμα ή στην καταγραφή των ακουστικών προκλητών δυναμικών του εγκεφαλικού στελέχους. Με αυτή την προσέγγιση υπάρχει μέτρηση της ακοής σε επίπεδο απλών τόνων, η οποία δε μας εξασφαλίζει την ακουστική πρόσληψη στο σύνολο της και ειδικότερα σε ότι αφορά την αντίληψη της ομιλίας. Σε παιδιά και ενήλικες με διάγνωση στο Φάσμα του Αυτισμού έχουν καταγραφεί: 1. Ιδιαίτερα συχνά συμπτώματα που αφορούν ακουστικά ερεθίσματα κατά τη διάρκεια της διαγνωστικής προσέγγισης, 2. μη τυπική ακουστική επεξεργασία σε επίπεδο τόσο συμπεριφορικό όσο και νευρικού συστήματος και 3. Ελλείμματα ακουστικής επεξεργασίας είναι πιο πιθανό να υπάρχουν όταν τα άτομα καλούνται να επεξεργαστούν πολύπλοκα ερεθίσματα.

Σε ανάλυση μεγάλης βάσης δεδομένων ατόμων με αυτισμό στη Μεγάλη Βρετανία συμπτώματα αισθητηριακού ελλείμματος καταγράφονται στο 96.8%. Συγκεκριμένα 75% των παιδιών με διάγνωση στο φάσμα του αυτισμού παρουσιάζουν δυσκολίες στην αντίληψη ομιλίας στο θόρυβο και υπερακουσία. Πρόσφατη ανασκόπηση της παγκόσμιας δημοσιευμένης έρευνας των τελευταίων δύο δεκαετιών σε ότι αφορά την ακουστική επεξεργασία και των αυτισμό αναδεικνύει μη τυπική ακουστική επεξεργασία σε απλά ερεθίσματα και παθολογική ακουστική επεξεργασία σε πιο πολύπλοκα ερεθίσματα. Στοιχεία ακουστικής επεξεργασίας που επηρεάζονται είναι η αντίληψη-διάκριση συχνοτήτων, η ευαισθησία στους ήχους, ο αυτόματος προσανατολισμός στην ομιλία και η αντίληψη της προσωδίας. Η αντίληψη ομιλίας σε θόρυβο ή ομιλία άλλων ατόμων επηρεάζεται καθώς τα άτομα με αυτισμό φαίνεται να υπολείπονται στην ικανότητα χρήσης χρονικών και φασματικών κενών ανάμεσα στην ομιλία στόχο και τον θόρυβο.

Στην ομιλία θα γίνει ιδιαίτερη αναφορά και στην περίπτωση παιδιών με διάγνωση στο φάσμα του αυτισμού και υπερακουσία (υπερ-ευαισθησία σε ήχους) και στον τρόπο διερεύνησης τους με βάση την νευρο-ακουολογική και ψυχοακουστική προσέγγιση. Φαίνεται πως σε κάποιες περιπτώσεις παιδιών με αυτισμό και υπερακουσία υπάρχει βλάβη σε επίπεδο έξω τριχωτών κυττάρων στον κοχλία του εσωτερικού αυτιού. Στις περιπτώσεις αυτές η ακουστική επεξεργασία είναι ελλειμματική ήδη από το επίπεδο του κοχλία. Τα δεδομένα αναδεικνύουν την ανάγκη εξέτασης των παιδιών με αυτισμό προκειμένου να προσδιοριστεί αν υπάρχει αίτιο σε επίπεδο ακουστικού συστήματος, που να επηρεάζει την ακουστική πρόσληψη και ενδεχόμενα και την συμπεριφορά τους.

Θέμα:

Βιολογικές απόψεις του αυτισμού – εναλλακτικές θεραπευτικές παρεμβάσεις.

Εισηγητές:

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ-ΠΑΙΔΟΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΠΘ

Φορέας:

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Περίληψη:

Οι βιταμίνες τα ιχνοστοιχεία και τα απαραίτητα αμινοξέα είναι ουσιαστικά για την ανθρώπινη υγεία και αυτό οφείλεται στις ζωτικές λειτουργίες τους σαν ενζυματικοί συμπαράγοντες, και για πολλαπλές χημικές αντιδράσεις στον οργανισμό όπως η παραγωγή νευροδιαβιβαστών και ο μεταβολισμός των λιπαρών οξέων.

Οι ασθενείς που πάσχουν από αυτισμό έχουν πολλές στατιστικά σημαντικές διαφορές στο διατροφικό και μεταβολικό τους καθεστώς συμπεριλαμβανομένων ορισμένων βιοδεικτών ενδεικτικών για ανεπάρκεια βιταμινών, για αυξημένο οξειδωτικό στρες, μειωμένη ικανότητα για τη μεταφορά ενέργειας, και διαταραχών στην σουλφοποίηση και την αποτοξίνωση. Εντατική έρευνα που γίνεται τα τελευταία χρόνια έχει αποδείξει ότι αυτές οι διατροφικές και μεταβολικές δυσλειτουργίες μπορεί να εμπλέκονται στην αιτιολογία του αυτισμού.

Διόρθωση αυτών των διατροφικών και μεταβολικών προβλημάτων μέσω της διατροφής μπορεί να βοηθήσει ασθενείς με αυτισμό και να ενισχύσει την δράση των κλασσικών θεραπευτικών μεθόδων που εφαρμόζονται σε αυτούς.

Μερικές από αυτές τις διατροφικές μεθόδους απεικονίζονται στον πίνακα 1

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Δίαιτες, βιταμίνες, ιχνοστοιχεία, αντιοξειδωτικά και άλλα διαιτητικά υποκατάστατα και μη που χορηγούνται σε ασθενείς με διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή.

- Δίαιτα ελεύθερης καζεΐνης και ελεύθερη γλουτένης
- Κετογονική δίαιτα
- Βιτίνη
- Μαγνήσιο
- Βιταμίνη C
- Βιταμίνη B6
- Μαγνήσιο
- Βιταμίνη B12
- Φολινικό οξύ
- Ω3 λιπαρά οξέα (EPA, DHA)
- L-καρνιτίνη
- Ακετυλ- L-καρνιτίνη
- Στοιχειακός ψευδάργυρος
- L-καρνοσίνη
- Πυκνογενόλη
- Μελατονίνη
- Αμινοξέα διακλαδιζόμενης αλυσού (BCAA)
- Κρεατίνη
- Προβιοτικά

Θέμα:

Η εξέλιξη των ατόμων με αυτισμό στην ενήλικη ζωή

Εισηγητές:

ΒΕΝΕΤΣΑΝΟΣ ΜΑΥΡΕΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ

Περίληψη:

Οι περισσότερες αναφορές και επιστημονικές εργασίες αφορούν στον παιδικό ή βρεφονηπιακό αυτισμό, όπως λεγόταν κάποτε και εστιάζονται, κυρίως, στην παιδική ηλικία. Όμως, παρά το ότι τα παιδιά κάποτε μεγαλώνουν, πολύ λίγες μελέτες εστιάζονται στους ενήλικες με αυτισμό. Το γεγονός αυτό είναι κατανοητό, γιατί ο αυτισμός είναι από τις πιο πρόσφατα περιγραφείσες διαταραχές. Είναι γνωστό ότι η πρώτη περιγραφή έγινε από το Leo Kanner το 1943 και από τον Asperger το 1944. Πρέπει κανείς να σκεφτεί ότι άλλες ψυχικές διαταραχές, όπως η σχιζοφρένεια και η κατάθλιψη, έχουν περιγραφεί από εκατονταετίες. Γι αυτό λοιπόν, η έμφαση σε σχέση με τη διαταραχή αυτή, που αρχίζει από την παιδική ηλικία και είναι τόσο νέα ως προς την περιγραφή, εστιάζεται κυρίως στην παιδική ηλικία, ενώ λίγα πράγματα έχουν γραφεί για τον αυτισμό στην ενήλικη ζωή. Σημαντικό ερώτημα, για το οποίο έχουμε λίγα στοιχεία, είναι η εξέλιξη των αυτιστικών ατόμων στην εφηβεία και στην ενήλικη ζωή. Γενικά, όπως δείχνουν οι περισσότερες μελέτες, παρατηρείται βελτίωση της κατάστασης των αυτιστικών ατόμων στην εφηβεία και στην ενήλικη ζωή και ύφεση αρκετών από τις χαρακτηριστικές συμπεριφορές και τα συμπτώματα. Εντούτοις, πρέπει να επισημανθεί ότι πολλά από τα αυτιστικά άτομα δεν έχουν διάγνωση ή δεν έχουν ορθή διάγνωση. Κατά συνέπεια δεν αντιμετωπίζονται κατάλληλα στην ενήλικη ζωή. Πολλά από τα ελλείμματα που παρατηρούνται, ιδιαίτερα στις κοινωνικές συμπεριφορές και στις κοινωνικές σχέσεις, παραμένουν και στην ενήλικη ζωή.

Από τη διεθνή βιβλιογραφία, αλλά και από προσωπική μου εμπειρία με ενήλικα αυτιστικά άτομα, θα μπορούσα να πω ότι ανάλογα με τη βαρύτητα του αυτισμού, οι επικρατούσες διαγνώσεις στην ενήλικη ζωή, για τα αυτιστικά άτομα τύπου Kanner, του κλασικού αυτισμού, είναι αυτισμός ή νοητική καθυστέρηση. Στα υψηλής λειτουργικότητας αυτιστικά άτομα, στο λεγόμενο σύνδρομο Asperger, πολύ συχνά η διάγνωση είναι ψύχωση, ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή, αφού υπάρχουν συχνά και ιδεοψυχαναγκαστικά συμπτώματα, σχιζοειδικής προσωπικότητα ή αντικοινωνική προσωπικότητα, όταν υπάρχουν αντικοινωνικές συμπεριφορές. Επίσης, και αυτό δεν έχει παρατηρηθεί μόνο στην Ελλάδα, αλλά και σε άλλες χώρες, πολλά άτομα με αυτισμό παραμένουν για πολλά χρόνια σε ψυχιατρικά ιδρύματα, στα άσυλα. Αρκετά αυτιστικά άτομα, για παράδειγμα, βρέθηκαν στη Λέρο, όχι μόνο στο ΠΙΚΠΑ, αλλά και στο ψυχιατρείο της Λέρου.

Θέμα:

**Δυσκολίες στην διάγνωση και διαφοροδιάγνωση των Διαταραχών
Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)**

Εισηγητές:

Μ. ΤΑΣΣΗ, ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟΣ,

Φορέας:

ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ (ΚΠΕ)

Περίληψη:

Σύμφωνα με την Lorna Wing (1996), «η αναγνώριση των ΔΑΦ, απαιτεί εξειδίκευση, εμπειρία και χρόνο. Αν η διαδικασία γίνει βεβαιασμένα και δεν τεθούν οι κατάλληλες ερωτήσεις, η διάγνωση μπορεί να 'χαθεί'».

Παρόλο που τα τελευταία χρόνια έχουν κατασκευαστεί έγκυρα και αξιόπιστα εργαλεία ανίχνευσης (όπως CHAT, SCQ) και διάγνωσης (όπως ADI-R, ADOS-G, DISCO) των ΔΑΦ, συχνά η διάγνωση καθυστερεί να τεθεί (Howlin 1999, Mandell 2005 & 2013, ADDM 2008), αν και ο μέσος όρος ηλικίας διάγνωσης τείνει να μειώνεται με την πάροδο του χρόνου (σύμφωνα με την διεθνή βιβλιογραφία γιατί δεν έχουμε υπ' όψιν μας στοιχεία από ελληνικά δεδομένα). Συνέπεια αυτής της καθυστέρησης είναι να χάνεται η ευκαιρία για έναρξη της θεραπευτικής παρέμβασης σε μια κρίσιμη αναπτυξιακή περίοδο. Μερικοί από τους παράγοντες που συμβάλλουν σε αυτό είναι η ανεπαρκής ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση της κοινότητας και των επαγγελματιών που ασχολούνται με το παιδί, η ελλιπής εκπαίδευση και εμπειρία των ειδικών ψυχικής υγείας, η ανεπαρκής πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας, η χαμηλή ευαισθησία ορισμένων διαγνωστικών εργαλείων αλλά και η ίδια η φύση της διαταραχής (κλινική ετερογένεια).

Σε αυτή την παρουσίαση, αφού πρώτα επισημανθούν τα παραπάνω, θα γίνει μια σύντομη αναφορά στις κατευθυντήριες γραμμές της διαγνωστικής διαδικασίας, (ενδεικτικά αναφέρονται τα NAP-C 2003, NICE 2013), και στη διαφορική διάγνωση των ΔΑΦ. Ακολούθως, μέσα από την παράθεση αποσπασμάτων μιας περίπτωσης, θα γίνει προσπάθεια να αναδειχθούν ορισμένα σημεία-συμπτώματα (όπως, π.χ., η παρανοϊκότητα) που, σύμφωνα με την εμπειρία μας, αποδίδονται συχνά σε άλλες διαταραχές και δημιουργούν σύγχυση στον καθορισμό της διάγνωσης.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Οι συναισθηματικές τους αντιδράσεις των ειδικών ψυχικής υγείας και οι δυσκολίες της ενημέρωσης για τη διάγνωση του αυτισμού

Εισηγητές:

Μ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ

Φορέας:

ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟΣ- ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΙΑΤΡΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ Ψ.Ν.Θ.

Περίληψη:

- Πόσο δύσκολο είναι για τους ειδικούς να ενημερώσουν τους γονείς για μια σοβαρή διάγνωση, όπως ο αυτισμός;
- Πώς αισθάνεται ο ειδικός που βρίσκεται στη δυσάρεστη θέση να γίνει αγγελιοφόρος άσχημων νέων, που θα επηρεάσουν τη ζωή ολόκληρης της οικογένειας, όχι μόνο στο παρόν, αλλά και στο μέλλον, δηλαδή εφ' όρου ζωής;
- Πώς νιώθουν οι γονείς που διαπιστώνουν, ότι κάτι δεν πάει καλά με την ανάπτυξη του παιδιού τους και αποφασίζουν να απευθυνθούν σε ειδικούς;
- Κάποιες φορές μπορεί και οι ίδιοι οι γονείς να βλέπουν τις δυσκολίες του παιδιού, να φοβούνται ότι κάτι σοβαρό συμβαίνει, αλλά βέβαια ταυτόχρονα να απεύχονται και να αντιδρούν έντονα στην ιδέα μιας τέτοιας διάγνωσης.
- Ποιες είναι οι συναισθηματικές τους αντιδράσεις στην ανακοίνωση της διάγνωσης και ποιοι είναι οι πιο συνηθισμένοι τρόποι διαχείρισης της κατάστασης;

Αυτά και άλλα παρόμοια ερωτήματα θα εξετάσει η παρουσίαση αυτή. Ταυτόχρονα, θα επιχειρήσει να θέσει ερωτήματα προς συζήτηση και προβληματισμό, με σκοπό να αναδείξει τη σημασία της κατανόησης από την πλευρά των ειδικών των συναισθηματικών αναγκών των γονέων. Παράλληλα, η αναγνώριση από τους επαγγελματίες ψυχικής υγείας των δικών τους συναισθημάτων και η δυνατότητα να τα μοιραστούν και να τα επεξεργαστούν στο πλαίσιο, είτε μιας διεπιστημονικής ομάδας, είτε της εποπτείας, θα μπορούσαν να συνεισφέρουν σε μια πιο κατάλληλη και ευαισθητοποιημένη προσέγγιση των γονέων

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Ερευνητικά Δεδομένα σχετικά με τις ανάγκες ενημέρωσης και εκπαίδευσης οικογενειών παιδιών με αυτισμό

Εισηγητές:

ΔΕΣΥΛΛΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΑΚΗ ΆΝΝΑ, ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΙΡΗΝΗ, ΦΛΟΥΡΗ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ, ΧΑΣΣΙΚΟΥ ΙΩΑΝΝΑ.

Περίληψη:

Στα πλαίσια της καθημερινής κλινικής πράξης, τόσο στην αξιολόγηση όσο και στη θεραπευτική παρέμβαση όλο και συχνότερα διαπιστώνεται ότι οι γονείς δεν λαμβάνουν την ακριβή διάγνωση, αλλά ακόμα και στην αντίθετη περίπτωση, δεν έχουν κατανοήσει τις δυσκολίες του παιδιού που σχετίζονται με τη διάγνωση αυτή. Επίσης σημαντικό ποσοστό ασθενών παραπέμπεται για περαιτέρω εργαστηριακή ή απεικονιστική διερεύνηση, κάτι που δεν ακολουθεί τις κατευθυντήριες οδηγίες (National Guideline Clearhouse; The National Initiative for Autism in the United Kingdom). Τέλος οι γονείς όλο και εντονότερα εκφράζουν την ανάγκη τους για ενημέρωση και εκπαίδευση σχετικά με τη διάγνωση του αυτισμού. Σκοπός αυτής της έρευνας είναι να διερευνηθεί η έκταση αυτών των φαινομένων. Γι' αυτό το λόγο κατασκευάστηκε ένα ερωτηματολόγιο κλειστού τύπου, που απευθύνθηκε σε γονείς παιδιών με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ). Τα αποτελέσματα της έρευνας επιβεβαιώνουν τις παραπάνω παρατηρήσεις. Έχουν συλλεχθεί ακριβείς και έγκυρες πληροφορίες για την ανάγκη τήρησης των κατευθυντηρίων οδηγιών για τη διερεύνηση των ΔΑΦ. Επιπλέον προκύπτει και στατιστικά το αίτημα των γονιών για έγκαιρη και ουσιαστική ενημέρωση. Τέλος αναδεικνύεται η αξία της ενσωμάτωσης της εκπαίδευσης γονέων με παιδιά με ΔΑΦ στην κλινική πράξη.

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Μια πειραματική προσπάθεια υποστήριξης παιδιών που τα αδέρφια τους ανήκουν στο φάσμα των διαταραχών επικοινωνίας

Εισηγητές:

ΜΑΡΙΑ ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΑΖΗ, ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ

Φορέας:

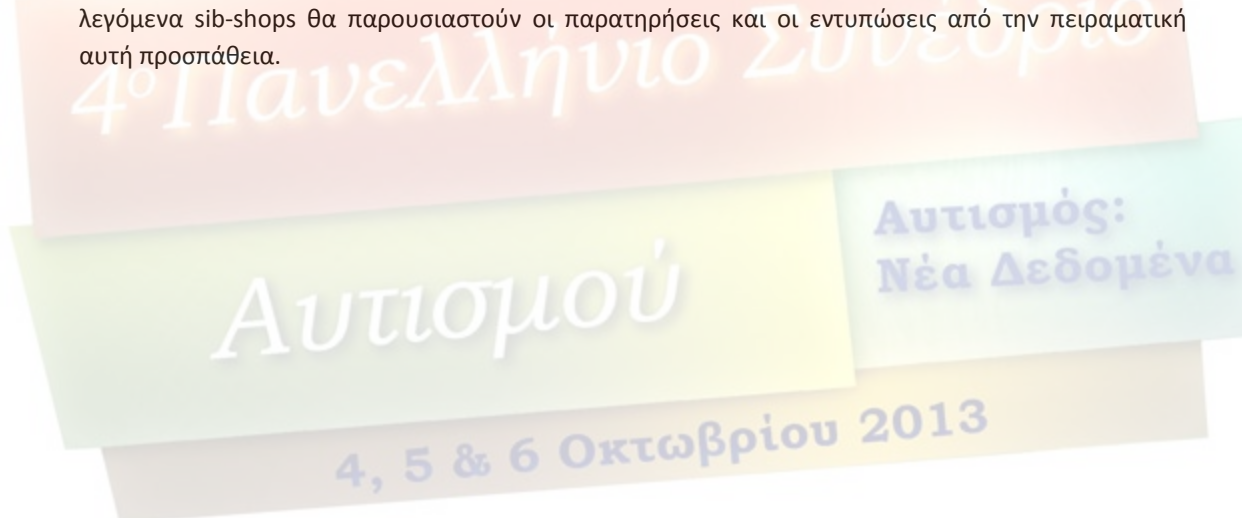
ΕΕΠΑΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Περίληψη:

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι η παρουσίαση της εμπειρίας μιας πειραματικής προσπάθειας υποστήριξης παιδιών που τα αδέρφια τους ανήκουν στο φάσμα των διαταραχών επικοινωνίας.

Η ομάδα πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια των υπηρεσιών υποστήριξης μελών της οικογένειας με παιδί/α που ανήκουν στο φάσμα των διαταραχών επικοινωνίας που παρέχει η ΕΕΠΑΑ (παράρτημα Θεσσαλονίκης). Αποτελείται από οκτώ αδέρφια ηλικίας οκτώ μέχρι δεκατρία ετών, τέσσερα αγόρια και τέσσερα κορίτσια. Ο συνολικός αριθμός συναντήσεων στα δύο χρόνια πραγματοποίησης της ομάδας είναι οκτώ τρίωρες συναντήσεις με συχνότητα περίπου κάθε δύο μήνες.

Στηριζόμενοι στη διεθνή εμπειρία ομάδων υποστήριξης αδερφών παιδιών με ειδικές ανάγκες, τα λεγόμενα sib-shops θα παρουσιαστούν οι παρατηρήσεις και οι εντυπώσεις από την πειραματική αυτή προσπάθεια.

Θέμα:

Ομάδες Εκπαίδευσης Κοινωνικών Δεξιοτήτων για άτομα με Αυτισμό και Υψηλή Λειτουργικότητα / Σύνδρομο Asperger: Μία βιβλιογραφική επισκόπηση

Εισηγητές:

ΠΟΛΥΖΩΤΗ ΤΑΤΙΑΝΑ, ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ-ΕΙΔΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ, ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑ, ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Φορέας:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Περίληψη:

Τις τελευταίες δεκαετίες, οι παρεμβάσεις σε επίπεδο κοινωνικών δεξιοτήτων για τα άτομα με αυτισμό έχουν στραφεί στη χρήση ομάδων εκπαίδευσης κοινωνικών δεξιοτήτων. Σκοπός της παρούσας επισκόπησης είναι η ανάλυση και η σύνθεση δώδεκα ερευνών που πληρούσαν τα κριτήρια επιλογής, της διετίας 2009-2011 και τελικά η διερεύνηση της αποτελεσματικότητάς τους. Μελετώνται εκτενώς, παράμετροι όπως τα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων, οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν, τα πλαίσια και η διάρκεια της κάθε παρέμβασης, το ερευνητικό σχέδιο και ο έλεγχος της διαδικαστικής και κοινωνικής εγκυρότητας, όπως και ο έλεγχος γενίκευσης και διατήρησης των αποτελεσμάτων, τα οποία εκλείπουν από τις περισσότερες επισκοπήσεις που έχουν γίνει για το θέμα αυτό. Στην αρχή γίνεται μια παρουσίαση των κύριων ελλειμμάτων και των θεωριών που έχουν προταθεί για τη διαταραχή του Αυτισμού και στη συνέχεια γίνεται αναφορά στο θεωρητικό υπόβαθρο των παρεμβάσεων που βασίζονται σε ομάδες εκπαίδευσης. Στη συνέχεια αναφέρεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε και τα κριτήρια επιλογής και κατόπιν γίνεται η ανάλυση και η σύνθεση των δώδεκα ερευνών. Στο τελευταίο κεφάλαιο, γίνεται η συζήτηση των αποτελεσμάτων, η σύνδεση τους με αποτελέσματα άλλων επισκοπήσεων, αναφέρονται οι περιορισμοί και προτείνονται κάποιες κατευθύνσεις για μελλοντικές έρευνες.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Προϋποθέσεις και Στρατηγικές για την Ένταξη των παιδιών με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές στο γενικό σχολείο

Εισηγητές:

ΠΟΛΥΖΩΤΗ ΤΑΤΙΑΝΑ, ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ-ΕΙΔΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ, ΣΤΡΟΓΓΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, ΛΕΚΤΟΡΑΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Φορέας:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Περίληψη:

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται ζητήματα της ενταξιακής εκπαίδευσης των παιδιών με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές και τους παράγοντες που παίζουν ρόλο στην αποτελεσματικότητά της.

Γίνεται μια σύντομη αναφορά στο θεωρητικό υπόβαθρο της ένταξης, στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των παιδιών που ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού καθώς και στα θέματα που αφορούν την ένταξή τους στο γενικό σχολείο.

Στη συνέχεια αναλύονται όλοι εκείνοι οι παράγοντες που σύμφωνα με τη βιβλιογραφία παίζουν ρόλο στην αποτελεσματική εφαρμογή της ένταξης. Αυτοί είναι αρχικά, οι γενικές προϋποθέσεις μιας ενταξιακής πρακτικής και οι προσαρμογές - διαφοροποιήσεις που θα πρέπει να υφίσταται η διδασκαλία των παιδιών αυτών στη γενική τάξη. Ακολουθούν οι στρατηγικές ενισχύσης των κοινωνικών δεξιοτήτων που καταλαμβάνουν και το μεγαλύτερο κομμάτι λόγω της σημαντικότητάς τους για τα ίδια τα παιδιά αλλά και την εκπαίδευσή τους. Το κύριο μέρος κλείνει με μια μικρή αναφορά σε παράγοντες επαγγελματικής κατάρτισης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των ίδιων των εκπαιδευτικών αλλά και των σχολικών διοικήσεων ως απαραίτητα συστατικά για την εφαρμογή της ενταξιακής πολιτικής.

Ακολουθεί η συζήτηση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από την πρόσφατη βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε καθώς και κάποιοι περιορισμοί και κατευθύνσεις που θα ήταν ενδιαφέρουσες και χρήσιμες για τις επόμενες έρευνες σε αυτόν τον τομέα.

Θέμα:

Η αποτελεσματικότητα των Κοινωνικών Ιστοριών στη μείωση των επιθετικών συμπεριφορών παιδιού προσχολικής ηλικίας με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές: μελέτη περίπτωσης

Εισηγητές:

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΜΠΟΥΜΗ MARTINA, ΣΩΤΗΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΝΕΦΕΛΗ

Περίληψη:

Οι κοινωνικές ιστορίες είναι μία δημοφιλής παρέμβαση για παιδιά προσχολικής ηλικίας που βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού. Παρ' όλα αυτά, ελάχιστες έρευνες έχουν διεξαχθεί με βάση τις κοινωνικές ιστορίες σε αυτό τον πληθυσμό. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η μείωση της συχνότητας των επιθετικών συμπεριφορών ενός παιδιού προσχολικής ηλικίας με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας, μέσα από τη χορήγηση εξατομικευμένων κοινωνικών ιστοριών. Απώτερος στόχος ήταν η ομαλότερη ενσωμάτωσή του στο τυπικό νηπιαγωγείο, καθώς η επίδειξη επιθετικών συμπεριφορών στο σχολείο μπορεί να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα στην ακαδημαϊκή πορεία των μαθητών. Έπειτα από την αναλυτική παρατήρηση και αξιολόγηση της συμπεριφοράς του παιδιού σε εκπαιδευτικό πλαίσιο, διαπιστώθηκε ότι ο συμμετέχων παρουσίαζε συχνά επιθετική συμπεριφορά, ενώ παράλληλα έδειχνε μία ιδιαίτερη προτίμηση στην αφήγηση ιστοριών, κάτι που υπέδειξε και το εργαλείο της συγκεκριμένης παρέμβασης. Οι κοινωνικές ιστορίες κατασκευάστηκαν με βάση τους κανόνες συγγραφής τους όπως ορίζονται από τη βιβλιογραφία. Ως συμπεριφορές-στόχοι επιλέχθηκαν η σωματική και η λεκτική βία. Για τη διεξαγωγή της μελέτης εφαρμόστηκε το πειραματικό σχέδιο με βάση την απόσυρση της παρέμβασης ABAB. Ειδικότερα οι φάσεις Α αποτέλεσαν τις συνθήκες εκκίνησης, κατά τις οποίες πραγματοποιήθηκε παρατήρηση και καταγραφή της συχνότητας εμφάνισης των επιθετικών συμπεριφορών του μαθητή. Κατά τις φάσεις Β, των παρεμβάσεων, έγινε χορήγηση των κοινωνικών ιστοριών και παράλληλη παρατήρηση και καταγραφή της συχνότητας εμφάνισης των επιθετικών συμπεριφορών. Τα αποτελέσματα φανέρωσαν τη μείωση των επιθετικών συμπεριφορών του μαθητή τόσο αναφορικά με τη σωματική, όσο και με τη λεκτική βία. Η βελτίωση της συμπεριφοράς που παρατηρήθηκε, επιβεβαιώνει την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών ιστοριών για τα παιδιά με αυτισμό προσχολικής ηλικίας και υποδεικνύει την αναγκαιότητα της αξιοποίησης αυτού του πολύτιμου εργαλείου στην ενσωμάτωσή τους σε γενικά πλαίσια εκπαίδευσης.

Θέμα:

Η επίδραση ενός προγράμματος Μουσικής και Κίνησης στην κοινωνική αλληλεπίδραση των μαθητών του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Θεσσαλονίκης για παιδιά με αυτισμό.

Εισηγητές:

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΕΡΟΦΩΤΗ

Περίληψη:

Το πρόγραμμα Μουσικής και Κίνησης έγινε στο πλαίσιο των μαθημάτων του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Θεσσαλονίκης για παιδιά με αυτισμό και διήρκεσε ένα διδακτικό έτος και για μία ημέρα την εβδομάδα. Στο πρόγραμμα συμμετείχαν όλα τα παιδιά του σχολείου ανά ομάδες. Για τον σχεδιασμό και τη διαμόρφωση των συναντήσεων συνεργάστηκαν ο γυμναστής, η μουσικός, και ο φυσικοθεραπευτής, ενώ πολλοί εκπαιδευτικοί του σχολείου συχνά συμμετείχαν στο πρόγραμμα εμπυχώνοντας τους μαθητές.

Σκοπός του προγράμματος ήταν η αύξηση της εκούσιας αλληλεπίδρασης των μαθητών με τους εκπαιδευτικούς και κυρίως με τους συμμαθητές τους, καθώς και η αύξηση της εκούσιας συμμετοχής τους σε ομαδικές δράσεις. Συμπληρωματικά, τέθηκαν εξατομικευμένοι στόχοι σύμφωνα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες του κάθε παιδιού ξεχωριστά. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από τους εκπαιδευτικούς μέσω ερωτηματολογίων, συνεντεύξεων και συμμετοχικής παρατήρησης.

Τα αποτελέσματα έδειξαν αύξηση της πρωτοβουλίας των μαθητών για αλληλεπίδραση και για συμμετοχή σε ομαδικές δραστηριότητες, καθώς και επιμέρους εξατομικευμένες θετικές αλλαγές στον τομέα της κοινωνικής διάδρασης.

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Πρόγραμμα Ψυχοκινητικής Αγωγής - Sherbone Developmental Movement

Εισηγητές:

ΝΙΚΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ), ΦΟΥΝΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (ΓΥΜΝΑΣΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ), ΣΠΑΝΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑΝΝΑ (ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΕΝΤΡΟΥ ΗΜΕΡΑΣ), ΜΠΟΛΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ).

Φορέας:

ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ ΕΦΗΒΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ ΣΤΗ Δ. ΑΤΤΙΚΗ «ΣΤΗΝ ΑΥΛΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ», ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ

Περίληψη:

Σκοπός: Παρουσίαση του νέου θεραπευτικού προγράμματος Ψυχοκινητικής Αγωγής και Κινησιοπαιδαγωγικής μεθόδου Sherborne.

Υλικό και Μέθοδος: Εφαρμογή προγράμματος Ψυχοκινητικής Αγωγής και Κινησιοπαιδαγωγικής μεθόδου Sherborne σε 14 εφήβους με αυτισμό στο Κέντρο Ημέρας κατά την διάρκεια ενός έτους με συχνότητα μία φορά την εβδομάδα με την συνεργασία Εργοθεραπευτή και Γυμναστή Προσαρμοσμένης Φυσικής Αγωγής.

Η ψυχοκινητική αγωγή είναι μια Θεραπευτική προσέγγιση που ασχολείται με την ψυχοκινητική ανάπτυξη και αγωγή καθώς και την ανάπτυξη των κινητικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ατόμου. Στόχος της είναι η αυτοδύναμη δράση του ατόμου, σε φυσικές και σωματικές ικανότητες, ο χειρισμός αντικειμένων και ο νευρομυϊκός συντονισμός.

Η κινησιοπαιδαγωγική μέθοδος Sherborne είναι μια θεραπευτική προσέγγιση που βασίζεται στη θεωρία γύρω από την ανθρώπινη κίνηση που δημιούργησε ο Rudolf Laban και στη συνέχεια διαμορφώθηκε από τη Veronica Sherborne κατά τη διάρκεια τριάντα ετών αποκατάστασης παιδιών με σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες. Τώρα η μέθοδος εφαρμόζεται σε ανθρώπους όλων των ηλικιών που αντιμετωπίζουν ποικίλες δυσκολίες.

Θεματική ενότητα: Το θεραπευτικό πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας Εφήβων με Αυτισμό στη Δ. Αττική «Στην Αυλή του Κόσμου» παρακολουθούν 14 έφηβοι μεσαίας και χαμηλής λειτουργικότητας και περιλαμβάνει ατομικά και ομαδικά θεραπευτικά προγράμματα. Το πρόγραμμα ξεκίνησε πιλοτικά από τον Ιανουάριο του 2012 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Οι γενικοί στόχοι που τέθηκαν στην αρχή του προγράμματος περιελάμβαναν, ανταπόκριση σε εντολές, προσανατολισμό στο χώρο, μίμηση, βελτίωση αδρού και λεπτού κινητικού συντονισμού, βελτίωση κινητικού σχεδιασμού, κοινωνικοποίηση.

Κατόπιν συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων μετά από ένα χρόνο εφαρμογής του προγράμματος, θα παρουσιασθούν τα αποτελέσματα τα οποία ήταν πολύ θετικά.

Θέμα:

Μέθοδος διδασκαλίας της προπαίδειας σε μαθητή με αυτισμό.

Εισηγητές:

ΚΑΚΛΑΜΑΝΑΚΗ ΕΛΕΝΗ

Περίληψη:

Η συγκεκριμένη μέθοδος διδασκαλίας της προπαίδειας αφορά μαθητές στο φάσμα του αυτισμού που φοιτούν στο γενικό σχολείο και δυσκολεύονται στην απομνημόνευση και αναπαραγωγή (λεκτική ή γραπτή) της προπαίδειας και κατά συνέπεια της πράξης του πολλαπλασιασμού. Βασίζεται στην οπτικοποίηση της διαδικασίας κι έτσι βοηθάει τον μαθητή με αυτισμό να κατανοήσει ότι ο πολλαπλασιασμός είναι μια πολυπλοκότερη πρόσθεση. Τον βοηθάει να κατακτήσει και να μπορεί να αναπαραγάγει τη διαδικασία έτσι ώστε να βρίσκει γρήγορα το αποτέλεσμα όποτε του ζητηθεί χωρίς να χρειάζεται να έχει μπροστά του τον πίνακα του πολλαπλασιασμού. Η μέθοδος περιλαμβάνει βήματα. Ο μαθητής μαθαίνει να αποτυπώνει στο χαρτί σχηματικά την πράξη που του ζητάμε να κάνει και να βρίσκει το αποτέλεσμα μετρώντας. Στην πορεία και με την επανάληψη μαθαίνει να φτιάχνει στο μυαλό του το σχήμα και να υπολογίζει νοητικά. Ο στόχος της μεθόδου είναι μετά από ένα χρονικό διάστημα και με την επανάληψη ο μαθητής να θυμάται τα αποτελέσματα και σιγά σιγά να κατακτήσει την προπαίδεια.

Η μέθοδος εφαρμόστηκε σε τρεις μαθητές που βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού (σε μαθητή υψηλής λειτουργικότητας που φοιτά στο γενικό σχολείο, σε μαθητή με αυτισμό που φοιτά στο γενικό σχολείο με παράλληλη στήριξη και σε μαθητή με αυτισμό του ειδικού σχολείου.). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι μαθητές ανταποκρίθηκαν θετικά και σημείωσαν μεγάλη επιτυχία στην εκμάθηση της προπαίδειας.

Αυτισμού**Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα****4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013**

Θέμα:

Ευαισθητοποίηση, αναγνώριση και κατανόηση συναισθημάτων σε μαθητές με αυτισμό: Καλή Πρακτική

Εισηγητές:

ΚΟΥΜΑΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, MSC ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ

ΧΑΪΔΗ ΕΙΡΗΝΗ, MSC ΕΙΔΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ, ΥΠΟΨΗΦΙΑ ΔΙΔΑΚΤΩΡ

Φορέας:

1Ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧ. ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ, ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Περίληψη:

Τα παιδιά στο φάσμα του αυτισμού παρουσιάζουν σημαντικές δυσκολίες στην αναγνώριση, κατανόηση και έκφραση των συναισθημάτων (Μισαηλίδη & Παπούδη, 2009), Επίσης, τείνουν να αποφεύγουν τα ανθρώπινα πρόσωπα και είναι δύσκολο να καταλάβουν γιατί τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του προσώπου «κινούνται», αλλάζουν. Αυτή η δυσκολία να διαβάσουν τα συναισθήματα στο ανθρώπινο πρόσωπο εξασθενίζει τη δυνατότητά τους να επικοινωνήσουν με άλλους ανθρώπους (Χαϊδή & Παπούδη, 2010), και επιβεβαιώνει την αντίληψη που επικρατεί ότι τα άτομα με αυτισμό έχουν έλλειμμα στην ανάπτυξη και κατανόηση της θεωρίας του νου.(Baron-Cohen)

Μεμονωμένες και ελάχιστες έρευνες έχουν πραγματοποιηθεί για να διερευνήσουν, με διαφορετικά μοντέλα παρέμβασης και διαφορετικό πληθυσμό ατόμων με αυτισμό, κατά πόσο τα παιδιά αυτά μπορούν να εκπαιδευτούν στην κατανόηση και έκφραση συναισθημάτων.

Ο Baron-Cohen επισημαίνει ότι όπως ένα παιδί με δυσλεξία με κατάλληλες προσαρμοσμένες εκπαιδευτικές μεθόδους διευκολύνεται στην ανάγνωση λέξεων, έτσι και ένα παιδί με αυτισμό με κατάλληλες προσαρμοσμένες εκπαιδευτικές μεθόδους διευκολύνεται στην ανάγνωση προσώπων.

Σκοπός: Η παρούσα εργασία στοχεύει στην ευαισθητοποίηση, κατανόηση και ανάπτυξη δύο βασικών συναισθημάτων: χαρά, λύπη και εφαρμόστηκε σε ομάδα 10 μαθητών με αυτισμό στο 1ο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Αμαρουσίου.

Μέθοδος: Οι μαθητές με τη χρήση υλικού συναισθηματικής νοημοσύνης, αναγνώρισαν και ταύτισαν τα δύο βασικά συναισθήματα. Ακολούθησε αναγνώριση και ονομασία των προαναφερθέντων συναισθημάτων μέσα από καθημερινές καταστάσεις, συμπληρώθηκε αυτοσχέδιο φύλλο εργασιών και εν συνεχεία, έγινε ευαισθητοποίηση σε στρατηγικές αντιμετώπισης των δύο συναισθημάτων με κοινωνικά αποδεκτούς τρόπους.

Τέλος οι μαθητές συμμετείχαν σε βιωματικό εργαστήριο συναισθημάτων.

Αποτέλεσμα: Στην πλειοψηφία τους οι μαθητές ευαισθητοποιήθηκαν, αναγνώρισαν, ονόμασαν και περιέγραψαν τα δύο συναισθήματα στη σχολική καθημερινότητα.

Θέμα:

Εφαρμογή εναλλακτικού επαυξητικού συστήματος επικοινωνίας σε παιδί με Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή

Εισηγητές:

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΜΑΝΙΚΑ, ΜΑΡΙΑ ΠΟΝΗΡΟΥ, ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ

Φορέας:

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ

Περίληψη:

Σκοπός: Αυτή η μελέτη μονής περίπτωσης σχεδιάστηκε για να εξεταστούν τα αποτελέσματα της χρήσης ενός συστήματος επαυξητικής και εναλλακτικής επικοινωνίας (Ε.Ε.Ε.) στην λειτουργικότητα των επικοινωνιακών αλληλεπιδράσεων ενός αγοριού 4,5 χρονών με Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή (Δ.Α.Δ.)

Μέθοδος: Αυτή η έρευνα αφορά τη μελέτη μίας περίπτωσης, ενός παιδιού με Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή και πολλά επικοινωνιακά ελλείμματα. Αρχικά έγινε αξιολόγηση πραγματολογικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, αξιολόγηση λόγου μέσω εξέτασης εννοιών καθώς και καταγραφή της αυθόρμητης ομιλίας.

Συμπεράσματα: Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής υποδεικνύουν ότι η χρήση ενός συστήματος Επαυξητικής Εναλλακτικής Επικοινωνίας μπορεί να επιδράσει θετικά στην επικοινωνία ενός ατόμου με Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή και να την κάνει λειτουργική. Παρέχει στα άτομα με σοβαρές επικοινωνιακές διαταραχές την πρόσβαση στο δικαίωμα της έκφρασης και της αλληλεπίδρασης με άλλους.

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Ο ρόλος της αναδιήγησης ιστοριών στη χρήση του νοητικού λεξικού σε παιδιά με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας

Εισηγητές:

ΜΠΑΛΔΙΜΤΣΗ ΕΛΕΝΗ, ΙΑΝΘΗ- ΜΑΡΙΑ ΤΣΙΜΠΛΗ

Φορέας:

ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Περίληψη:

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση της αφηγηματικής ικανότητας των παιδιών με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας (ΥΛΑ). Πιο συγκεκριμένα, η εργασία μελετά την ικανότητα των παιδιών να αποδίδουν σκέψεις και συναισθήματα στους χαρακτήρες μιας ιστορίας σε δύο συνθήκες: διήγηση και αναδιήγηση.

Τα δεδομένα συγκεντρώθηκαν από παιδιά (n= 10) με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας που βρίσκονται στην Κεντρική Ελλάδα, ηλικίας από 7;6 έως 13;9 χρόνων και από συνομήλικα παιδιά με τυπική ανάπτυξη. Κύριο εργαλείο της έρευνας αποτέλεσαν δυο ιστορίες σε εικόνες, τις οποίες τα παιδιά έπρεπε αρχικά να αφηγηθούν, συνθέτοντας μια ιστορία δικής τους επινόησης και στη συνέχεια να αναδιηγηθούν αφού προηγουμένως την είχαν ακούσει (μαγνητοφωνημένη) παρακολουθώντας τις εικόνες της ιστορίας. Οι ιστορίες που παρήγαγαν τα παιδιά αναλύθηκαν ως προς την αφηγηματική συνοχή και την συνολική αφηγηματική ικανότητα. Η κατανόηση των ιστοριών εξετάστηκε με μια σειρά ερωτήσεων μετά το τέλος κάθε ιστορίας. Στην γλωσσική ανάλυση των δεδομένων, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στους δείκτες νοητικού λεξιλογίου οι οποίοι αποτυπώνουν τις εσωτερικές διεργασίες κάθε χαρακτήρα. Τα κύρια ερωτήματα που τέθηκαν ήταν το κατά πόσο τα παιδιά με ΥΛΑ χρησιμοποιούν συχνότερα και περισσότερους ανά λήμμα όρους νοητικού λεξιλογίου από παιδιά τυπικής ανάπτυξης και αν το μοντέλο της αναδιήγησης βελτιώνει τη χρήση το νοητικού λεξιλόγιο ποιοτικά και ποσοτικά.

Τα ευρήματα της έρευνας καταδεικνύουν τη δυσκολία των παιδιών με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας στη γλωσσική έκφραση της απόδοσης σκέψεων και συναισθημάτων στους χαρακτήρες των ιστοριών σε σύγκριση με την ομάδα ελέγχου καθώς και την θετική επίδραση της αναδιήγησης στη χρήση του νοητικού λεξιλογίου και στις δύο ομάδες.

Θέμα:

Μελέτη περίπτωσης παιδιού με διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή. Η αποτελεσματικότητα διαφόρων τεχνικών μεθόδων

Εισηγητές:

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ

Περίληψη:

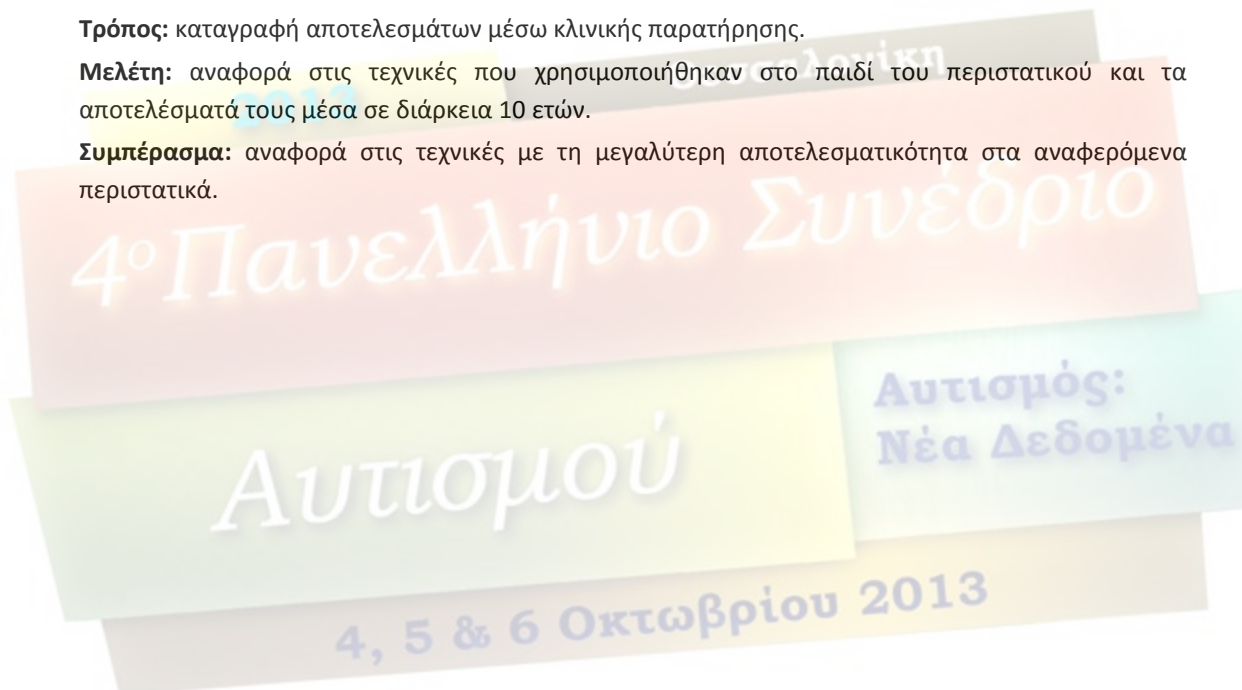
Στο συνέδριο θα παρουσιάσουμε ένα Case Study ενός παιδιού με αυτισμό. Πιο συγκεκριμένα , θα περιγράψουμε σε κάθε στάδιο της ηλικίας τις αδυναμίες του , όπως τη συμπεριφορά , την βλεμματική επαφή , την αλληλεπίδραση με τους γύρω του , την κοινωνικοποίηση του ευρύτερα. Επίσης , θα εξετάσουμε από πια ηλικία ξεκινάει η παρέμβαση με την βοήθεια φαρμακευτικής αγωγής αλλά και με τους θεραπευτές που συμβάλλουν σημαντικά στην βελτίωση του παιδιού.

Σκοπός: η επίδραση των διαφορετικών μεθόδων που εφαρμόστηκαν στο περιστατικό και η αποτελεσματικότητά τους.

Τρόπος: καταγραφή αποτελεσμάτων μέσω κλινικής παρατήρησης.

Μελέτη: αναφορά στις τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν στο παιδί του περιστατικού και τα αποτελέσματά τους μέσα σε διάρκεια 10 ετών.

Συμπέρασμα: αναφορά στις τεχνικές με τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στα αναφερόμενα περιστατικά.

Θέμα:

Αποτελέσματα προγράμματος για μετάβαση παιδιών με αυτισμό/ δυσκολίες επικοινωνίας στο γυμνάσιο με συμμετοχή συνομηλίκων με τυπική ανάπτυξη

Εισηγητές:

ΕΛΕΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

Φορέας:

UNIVERSITY OF STRATHCLYDE

Περίληψη:

Σύμφωνα με ερευνητικά δεδομένα, η μετάβαση από το δημοτικό στο γυμνάσιο προκαλεί κάποια ανησυχία στην πλειοψηφία των παιδιών (Jindal-Snape, 2010). Αυτό ισχύει περισσότερο για τα παιδιά με αυτισμό, εξαιτίας της δυσκολίας τους να αντιμετωπίζουν τις αλλαγές (Al-Ghani & Kenward, 2009). Στη συγκεκριμένη έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε σε σχολείο της Σκωτίας, συμμετείχαν 14 παιδιά, 7 με αυτισμό/ δυσκολίες επικοινωνίας και 7 με τυπική ανάπτυξη. Εφτά θέματα εξετάστηκαν σχετικά με την μετάβαση των παιδιών (σχολικό κτίριο εξωτερικά και εσωτερικά, συνομήλικοι, στολή, εκπαιδευτικοί, μεσημεριανό φαγητό, μαθήματα). Δύο πενήντάλεπτες συναντήσεις αφιερώνονταν σε κάθε θέμα. Οι συναντήσεις περιλάμβαναν παρουσίαση πληροφοριακού και αισθητηριακού υλικού, ομαδική συζήτηση, καλλιτεχνικές δραστηριότητες και παιχνίδια σχετικά με κάθε θέμα. Στην αρχή και στο τέλος της ενασχόλησης με το κάθε θέμα υπήρχε καταγραφή των συναισθημάτων των παιδιών από τα ίδια με ερωτηματολόγιο και κλίμακα συναισθημάτων (με χρώματα και ζωγραφιές από τα ίδια τα παιδιά της ομάδας σχετικές με διάφορες εκφράσεις του προσώπου), την οποία οι μαθητές διδασκόνταν να χρησιμοποιούν. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, υπήρξε μείωση του επιπέδου άγχους των παιδιών στις περισσότερες περιπτώσεις, αν και διαφάνηκε επίσης η μεγαλύτερη δυσκολία των παιδιών με αυτισμό να αντιλαμβάνονται και να καταγράφουν τα συναισθήματά τους. Η εμπειρία των παιδιών σχετικά με την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα αυτό καταγράφηκε επίσης στο τέλος της παραμονής στο δημοτικό σχολείο και έπειτα από 3 μήνες από την μετάβασή τους στο γυμνάσιο. Η ανατροφοδότηση σχετικά με το πρόγραμμα ήταν θετική από την πλειοψηφία των παιδιών και στις 2 αυτές περιπτώσεις. Περισσότερο θετική ήταν από τα παιδιά με αυτισμό/ δυσκολίες επικοινωνίας.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Πρόγραμμα Cygnet και αυτοπεποίθηση γονέων

Εισηγητές:

ΣΥΓΚΟΥΝΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ MSC, ΒΟΓΙΝΔΡΟΥΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΟΓΟΠΕΔΙΚΟΣ PHD,
ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΕΙΔΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ, ΣΑΡΜΑΝΙΩΤΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ

Φορέας:

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

Περίληψη:

Σκοπός: Στην παρούσα εργασία συγκρίνουμε τα αποτελέσματα των δεικτών της αυτοπεποίθησης μιας ομάδας γονέων όπου ολοκλήρωσε το πρόγραμμα Cygnet με μια ομάδα γονέων σε λίστα αναμονής.

Μέθοδος: Η δειγματοληψία έγινε στον πληθυσμό ενός Κέντρου Ημέρας για παιδιά στο Φάσμα του Αυτισμού και εφαρμόστηκε ο quasi experimental σχεδιασμός. Για τη μέτρηση της αυτοπεποίθησης χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο αυτοαναφοράς 'κλίμακα αυτοπεποίθησης γονέων' (Sofronoff, 2005) όπου εφαρμόστηκαν pre και post μετρήσεις στην πειραματική και στην ομάδα ελέγχου. Οι δυο υποθέσεις που ελέχθησαν είναι:

1η H0: Η ομάδα γονέων όπου ολοκλήρωσε το πρόγραμμα Cygnet δεν θα παρουσιάσει αύξηση στους δείκτες αυτοπεποίθησης στη διαχείριση διαφόρων καταστάσεων που σχετίζονται με το παιδί τους σε σχέση με την ομάδα στη λίστα αναμονής.

2η H0: Τα αποτελέσματα στην αύξηση των δεικτών αυτοπεποίθησης της πειραματικής ομάδας διατηρούνται μεταξύ της τελευταίας συνεδρίας και του follow up .

Αποτελέσματα: Η μέθοδος της ανάλυσης διακύμανσης για επαναληπτικές μετρήσεις με επίπεδο σημαντικότητας 5 % δείχνουν στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου $F(1,11)=207,5$ $p < 0,001$ και απορρίπτουμε την 1η H0 . Για τον έλεγχο της δεύτερης πειραματικής υπόθεσης εφαρμόστηκε η μέθοδος paired t test λαμβάνοντας υπόψη επίπεδο σημαντικότητας 5% και δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των μέσων τιμών [$t(5) = 1.424$, $p = ns$]

Συμπεράσματα: Η αύξηση της αυτοπεποίθησης των γονέων που παρακολούθησαν το Cygnet σε σχέση με την ομάδα στη λίστα αναμονής (απόρριψη της 1ης H0) και η διατήρηση των αποτελεσμάτων (αποδοχή της 2ης H0) είναι σύμφωνα με τα ερευνητικά δεδομένα για την αποτελεσματικότητα προγραμμάτων ψυχοεκπαίδευσης γονέων.

Θέμα:

Πρόγραμμα Ψυχοεκπαίδευσης γονέων Cygnet, μετρώντας την αποτελεσματικότητά του

Εισηγητές:

ΑΥΓΗ ΒΙΤΑΝΙΔΗ , ΣΜΑΡΑΓΔΑ ΓΡΗΓΟΡΑΚΗ

Φορέας:

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΩΝ «ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Περίληψη:

Το Cygnet είναι ένα πρόγραμμα ψυχοεκπαίδευσης γονέων και φροντιστών ατόμων που βρίσκονται μέσα στο φάσμα των Διάχυτων Αναπτυξιακών Διαταραχών. Το πρόγραμμα εφαρμόζεται σε ομαδικό επίπεδο από εκπαιδευμένους θεραπευτές. Περιλαμβάνει θεωρητικό πλαίσιο, βίντεο και δραστηριότητες έτσι ώστε να γίνεται πιο ευχάριστο και κατανοητό. Ολοκληρώνεται σε 8 συναντήσεις διάρκειας από 2,5 έως 3 ώρες. Οι πρώτες 7 συναντήσεις γίνονται συνήθως ανά 2 εβδομάδες, ενώ η 8η τρεις μήνες μετά την λήξη του προγράμματος.

Στόχοι του προγράμματος είναι να αυξήσει την κατανόηση των συμμετεχόντων για τις καταστάσεις αυτιστικού φάσματος, να τους βοηθήσει να κατανοήσουν τι παρακινεί τη συμπεριφορά του παιδιού τους, να τους καθοδηγήσει μέσω στρατηγικών που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να δουλέψουν με τα παιδιά και να τους δώσει τη δυνατότητα να γνωριστούν μεταξύ τους.

Στο τέλος κάθε συνάντησης οι γονείς/φροντιστές συμπληρώνουν ένα ερωτηματολόγιο αξιολόγησης της συνάντησης. Επιπλέον στην αρχή της 1ης συνάντησης και στο τέλος της 8ης συμπληρώνουν ένα ερωτηματολόγιο αξιολόγησης της αυτοπεποίθησης να διαχειριστούν τα παιδιά τους.

Αφού παρουσιάσουμε αποσπάσματα από τις θεματικές ενότητες του προγράμματος θα σας εξετάσουμε την αξιολόγηση της ποιότητας της κάθε ενότητας έτσι όπως βαθμολογήθηκε από 2 ομάδες γονέων και φροντιστών που παρακολούθησαν το πρόγραμμα από τον Μάρτιο ως το Σεπτέμβριο του 2013. Επιπλέον θα εξετάσουμε την μακροπρόθεσμη διαφορά που έχει επιφέρει το πρόγραμμα στην αυτοπεποίθηση των γονέων και φροντιστών να διαχειριστούν τη συμπεριφορά του αυτιστικού υπό φροντίδα ατόμου συγκρίνοντας την βαθμολόγηση πριν και μετά την παρακολούθηση του προγράμματος

Θέμα:

«Γνωρίζοντας τον Χάρη»: Ένα Πρόγραμμα ΨυχοΕκπαίδευσης Γονέων Παιδιών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (2-12 ετών)

Εισηγητές:

ΧΑΡΙΣΗ ΑΜΑΛΙΑ, ΚΑΣΣΑΡΗ ΌΛΓΑ

Φορέας:

ΚΕΝΤΡΟ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ & ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΑΙΔΙΟΥ & ΕΦΗΒΟΥ
«ΑΜΠΑΡΙΖΑ»,
ΚΕΝΤΡΟ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΑΙΔΙΟΥ & ΕΦΗΒΟΥ «ΑΒΑΚΑΣ»

Περίληψη:

Το «Γνωρίζοντας τον Χάρη» είναι ένα πρόγραμμα Ψυχοεκπαίδευσης Γονέων Παιδιών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος. Στόχος του προγράμματος είναι η κατανόηση της διαταραχής και η κατάκτηση γνώσεων και τεχνικών για εφαρμογή από τους γονείς στην καθημερινή ζωή. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε γονείς παιδιών **(2-12 ετών)** και κατά προτίμηση σε ζεύγη. Μπορούν να συμμετέχουν 2 γονείς, ή γονέας με άλλο οικογενειακό μέλος, φροντιστή ή θεραπευτή.

Το «Γνωρίζοντας τον Χάρη» είναι ένα δομημένο ομαδικό πρόγραμμα που αποτελείται από 6 συναντήσεις, διάρκειας 3 ωρών η κάθε μια και ολοκληρώνεται σε διάστημα 3 μηνών. Εμπνευσμένο από αντίστοιχα προγράμματα του εξωτερικού, το πρόγραμμα αυτό δεν αποτελεί μια προσαρμογή, αλλά έναν εκ νέου σχεδιασμό βασισμένο στις ελληνικές ανάγκες και δεδομένα. Το «Γνωρίζοντας τον Χάρη» βασίζεται στην πιο πρόσφατη βιβλιογραφία και έρευνα καθώς και στο κλινικό έργο των εισηγητών. Αναφέρεται στη θεωρητική βάση του Αυτιστικού Φάσματος και παρουσιάζονται θεραπευτικές προσεγγίσεις και προγράμματα. Πιο συγκεκριμένα, οι συναντήσεις περιλαμβάνουν την γνωριμία με το Αυτιστικό Φάσμα και τις δυσκολίες που παρουσιάζουν τα παιδιά με την διαταραχή αυτή, σε κάθε τομέα της ανάπτυξης ξεχωριστά. Καλύπτονται οι αισθητικοκινητικές, επικοινωνιακές, συμπεριφορικές, κοινωνικές και γνωστικές δυσκολίες των παιδιών και αναλύεται το οικογενειακό και σχολικό πλαίσιο. Ανάλογα με τις ανάγκες της ομάδας, μια εβδομη συνάντηση που αφορά την Σεξουαλική Αγωγή, προστίθεται στο πρόγραμμα.

Κεντρικό ρόλο στο πρόγραμμα διαδραματίζει ο Χάρης, ένας ψηφιακά δημιουργημένος χαρακτήρας με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος, ο οποίος σε κάθε συνάντηση παρουσιάζει με τον δικό του τρόπο την εκάστοτε θεματολογία. Το υλικό παρουσιάζεται σε διαφάνειες PowerPoint και χρησιμοποιούνται video, ομαδικές τεχνικές, βιωματικά παιχνίδια.

Το πρόγραμμα δημιουργήθηκε το 2012 και βρίσκεται σε πειραματικό στάδιο. Έχει εφαρμοστεί σε μια ομάδα 9 ατόμων, σε συνεργασία με ιδιωτικό φορέα. Χορηγήθηκαν ερωτηματολόγια πριν και μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος και σύμφωνα με τα δεδομένα που συλλέχθηκαν, βρέθηκε στατιστικά σημαντική αύξηση της αυτοπεποίθησης των γονέων. Επιπλέον, σημαντικά ευρήματα αφορούν την ικανοποίηση των γονέων και την ανταπόκριση του προγράμματος στις προσδοκίες τους.

Θέμα:

Ψυχοσυναισθηματικά χαρακτηριστικά και σχέσεις αδερφών παιδιών με αυτισμό

Εισηγητές:

ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ, ΣΤΑΛΜΠΟΤΖΗ ΑΓΛΑΪΑ, ΔΕΦΙΓΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ

Φορέας:

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ, ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Περίληψη:

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μέρος μιας εκτενέστερης μελέτης η οποία εξετάζει τα ψυχοσυναισθηματικά χαρακτηριστικά παιδιών που έχουν αδερφό/ή με αυτισμό, καθώς και τη μεταξύ τους σχέση. Η έρευνα διεξήχθη το 2010-2011 σε δείγμα 22 παιδιών ηλικίας 8-18 ετών που είχαν αδέρφια με αυτισμό 6 έως 26 ετών. Η συλλογή των δεδομένων έγινε με την κλίμακα αξιολόγησης της αυτοαντίληψης και αυτοεκτίμησης (ΠΑΤΕΜ), το Ερωτηματολόγιο Αξιολόγησης των Προβλημάτων στη Σχέση Ανάμεσα στο Τυπικά Αναπτυσσόμενο Παιδί (Τ.Α) και το Παιδί με Αυτισμό και με ημιδομημένη συνέντευξη. Η παρούσα έρευνα εστιάζει στο πώς αντιλαμβάνονται 44 γονείς του Νομού Αττικής και της Βοιωτίας τα ψυχοσυναισθηματικά χαρακτηριστικά των παιδιών τους με Τ.Α. και τις σχέσεις ανάμεσα σε αυτά και στα αδέρφια τους με αυτισμό. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν συσχετίσεις ανάμεσα στις αξιολογήσεις της μητέρας, του πατέρα και του ίδιου του Τ.Α. παιδιού σχετικά με την ψυχοσυναισθηματική του κατάσταση και τη στάση του απέναντι στον/στην αδερφό/ή με αυτισμό. Οι συσχετίσεις ως προς την αδελφική σχέση σύμφωνα με την αξιολόγηση των γονέων παρουσιάζονται υψηλά θετικές, ενώ συμφωνούν με εκείνες των Τ.Α. παιδιών. Οι γονείς δηλώνουν ότι η αποδοχή και η στήριξη είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της αδελφικής σχέσης κι ότι τα τυπικώς αναπτυσσόμενα παιδιά τους δεν ντρέπονται για τον/την αδερφό/ή με αυτισμό και δεν εκφράζουν αισθήματα εχθρότητας απέναντί του. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν επίσης συσχετίσεις αναφορικά με την επίδραση που έχει το φύλο, η ηλικία, η σειρά γέννησης και το μέγεθος της οικογένειας στη ψυχοσυναισθηματική προσαρμογή των τυπικά αναπτυσσόμενων παιδιών και στη στάση τους απέναντι στο/ην αδερφό/ή με αυτισμό.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Ενδοοικογενειακές αντιλήψεις και στάσεις αδερφών ατόμων με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές στο Φάσμα του Αυτισμού (ΔΑΔ-ΦΑ).

Εισηγητές:

ΜΑΡΙΑ ΔΡΟΣΙΝΟΥ, ΓΑΛΑΝΗ Γ.

Φορέας:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΣΧΟΛΗ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, ΚΑΛΑΜΑΤΑ.

Περίληψη:

Σκοπός της έρευνας είναι η ανάδειξη των παραμέτρων που εμπλέκονται στη ποιότητα της ζωής των αδελφών ατόμων με ΔΑΔ-ΦΑ. Θα εξεταστούν θέματα ενδοοικογενειακών σχέσεων των ανήλικων/ενήλικων ατόμων χωρίς ΕΕΑ με τους γονείς τους. Καθώς και η παροχή στήριξης στις οικογένειες από ψυχολογικές υπηρεσίες. Βασική υπόθεση εργασίας αποτελεί η διεύρυνση του τρόπου διαχείρισης των αδελφών χωρίς ΕΕΑ με τη ν' αναπηρία του/της αδελφού/αδελφής τους, τις εξωοικογενειακές τους δραστηριότητες, την αλληλεπίδραση των σχέσεων που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους αποκατάστασης και το άγχος τους για τη μελλοντική αυτόνομη/ημιαυτόνομη διαβίωση όταν οι γονείς αποβιώσουν. Τέλος, θα αναφερθούν νομοθετικά πλαίσια ως προς την ενημέρωση του οικογενειακού περιβάλλοντος των ατόμων με ΔΑΔ-ΦΑ.

Η μεθοδολογία της έρευνας αξιοποιεί ηχογραφημένες συνεντεύξεις με ημι-δομημένα ερωτηματολόγια των αδελφών χωρίς ΕΕΑ και ημι-δομημένα ερωτηματολόγια του οικογενειακού περιβάλλοντος του ατόμου με ΔΑΔ-ΦΑ. Το δείγμα αποτελείται από δέκα οικογένειες του νομού Αχαΐας, είναι ανώνυμο και η αντιπροσώπευσή τους στη έρευνα τηρεί την ερευνητική δεοντολογία. Οι απαντήσεις κωδικοποιούνται με αριθμητική περιγραφή (N1) και σχολιάζονται.

Στα αποτελέσματα, αποσαφηνίζεται πόσο επηρεάζεται η ποιότητα ζωής των αδελφών στη προσπάθειά τους να πραγματοποιήσουν τις προσωπικές τους φιλοδοξίες και πόσο εφικτή ή ειλικρινής είναι η διάθεσή τους για μία ισορροπημένη σχέση με τα άτομα με ΔΑΔ-ΦΑ κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Θα σχολιαστεί επίσης η σχεδόν ανύπαρκτη ψυχολογική υποστήριξη και θα τονιστεί η αναγκαιότητά της στη διαχείριση των προβληματισμών της οικογένειας.

Στα συμπεράσματα θα γίνει αναφορά στην ανάγκη επαρκούς ενημέρωσης σε θέματα κοινωνικής πρόνοιας και στη θεσμική προσβασιμότητα των οικογενειών των ατόμων με ΔΑΔ-ΦΑ στη κοινότητα.

Θέμα:

Σχεδιασμός και υλοποίησης προγράμματος πρώιμης παρέμβασης για την ενίσχυση της αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε παιδί με αυτισμό και την αδερφή του

Εισηγητές:

ΤΣΑΜΗΤΡΟΥ ΕΛΕΝΗ, ΚΑΡΤΑΣΙΔΟΥ ΛΕΥΚΟΘΕΑ

Φορέας:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Περίληψη:

Σκοπός της έρευνας είναι να διερευνήσει τα εξής ερωτήματα:

Τα παιδιά τυπικής ανάπτυξης μπορούν να μάθουν να αλληλεπιδρούν με τα αδέρφια τους με αυτισμό βοηθώντας τους να διαμορφώσουν ικανότητες που ήδη έχουν;

Η αλλαγή αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει στην ενίσχυση των κοινωνικών δεξιοτήτων των παιδιών με αυτισμό;

Στην παρούσα έρευνα, εφαρμόστηκε ένα πρόγραμμα παρέμβασης σε ένα παιδί με αυτισμό (4ε) με τη συμμετοχή της αδερφής του (5ε2μ). Η παρέμβαση πραγματοποιήθηκε στο κέντρο Ημέρας της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων (Παράρτημα Θεσσαλονίκης) και διήρκεσε 7 μήνες από τον Οκτώβριο 2009 έως τον Απρίλιο 2010. Η έρευνα υλοποιήθηκε σε τρεις φάσεις: αρχική, διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση.

Συλλογή δεδομένων έγινε με:

Ερωτηματολόγιο μητέρας/ πατέρα

Συνέντευξη αδερφής

Καταγραφή των αλληλεπιδράσεων των αδερφών κατά τη διάρκεια οργανωμένου και ελεύθερου παιχνιδιού στα πλαίσια της πρώιμης παρέμβασης μέσω βιντεοσκόπησης

Αποτελέσματα

Η έρευνα έδειξε ότι αυξήθηκε η αλληλεπίδραση ανάμεσα στο παιδί τυπικής ανάπτυξης και τον αδερφό του με αυτισμό. Συγκεκριμένα, αυξήθηκε ο κοινός χρόνος παιχνιδιού του παιδιού με αυτισμό με την αδελφή του, αλλά και το ποσοστό της ανταπόκρισης του παιδιού με αυτισμό στις κοινωνικές "πρωτοβουλίες" της αδελφής του. Παρατηρήθηκε επίσης ότι με το οργανωμένο παιχνίδι αυξήθηκε η αλληλεπίδραση ανάμεσα στα δύο παιδιά από ό,τι στη διάρκεια του ελεύθερου παιχνιδιού. Οι γονείς επίσης παρατήρησαν βελτίωση της αλληλεπίδρασης και στο σπίτι ενώ η αδερφή έκανε περισσότερα θετικά σχόλια μετά την παρέμβαση για τον αδελφό της.

Συμπερασματικά διαφαίνεται ότι η ενσωμάτωση των αδελφών των παιδιών με αυτισμό στην εκπαίδευσή τους είναι σημαντική.

Θέμα:

Εκμάθηση οπτικής αναγνώρισης λέξεων και δόμησης προτάσεων σε μαθητές με διαταραχές αυτιστικού φάσματος

Εισηγητές:

ΤΑΛΛΗ ΙΩANNA

Φορέας:

ΕΙΔ. Δ.Σ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

Περίληψη:

Η εκμάθηση οπτικής αναγνώρισης 100 λέξεων και η δόμηση προτάσεων επικοινωνιακού περιεχομένου διδάχθηκε σε δύο μαθητές σχολικής ηλικίας χωρίς λόγο με διαταραχές αυτιστικού φάσματος. Χρησιμοποιήθηκαν δύο μέθοδοι: η μέθοδος της Συνεχούς Χρονικής Καθυστέρησης (Constant Time Delay), στην οποία ένας συγκεκριμένος αριθμός δευτερολέπτων εισαγόταν μεταξύ της γραπτής λέξης – στόχου και της ονομασίας της και η μέθοδος της Προοδευτικής Χρονικής Καθυστέρησης (Progressive Time Delay), στην οποία το χρονικό διάστημα της καθυστέρησης αυξανόταν όσο αυξάνονταν οι συνεδρίες, μέχρι τελικά το παιδί να κατακτήσει τη λέξη. Η εκφραστική κατάκτηση των λέξεων και η δόμηση προτάσεων αξιολογήθηκε από την ικανότητα του μαθητή να επιλέγει τη σωστή λέξη – στόχο ή πρόταση – στόχο μεταξύ εναλλακτικών επιλογών κάθε φορά που του παρουσιαζόταν μια εικόνα και ρωτούσε ο εξεταστής «τι είναι αυτό;» ή «τι κάνει αυτός;», ενώ η αντιληπτική από την ικανότητα να επιλέγει τη σωστή λέξη – στόχο ή πρόταση – στόχο κάθε φορά που ζητούσε ο εξεταστής να δείξει τη σωστή λέξη – στόχο ή να δομήσει τη σωστή πρόταση – στόχο, αρχικά με οπτικό ερέθισμα (εικόνα) και στη συνέχεια μόνο με προφορική εντολή. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι με τις παραπάνω μεθόδους και επιπλέον συνδυάζοντας οπτικά βοηθήματα, νοήματα ΜΑΚΑΤΟΝ, συστηματική θετική ενίσχυση και πολλές δοκιμές σωστού-λάθους, οι μαθητές έμαθαν να εντοπίζουν γραπτές λέξεις και να δομούν προτάσεις 4-5 λέξεων με πολύ μεγάλο ποσοστό επιτυχίας (άνω του 90%). Συζητείται η γενίκευση των δεξιοτήτων αυτών για επικοινωνιακούς σκοπούς και σε άλλα πλαίσια εκτός του σχολείου, αλλά και η συμβολή της εκμάθησης οπτικής αναγνώρισης λέξεων στην εκμάθηση της ανάγνωσης και γραφής.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Ανίχνευση των φωνολογικών αναπαραστάσεων σε παιδιά με διαταραχή αυτιστικού φάσματος (ΔΑΦ) και Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (ΕΓΔ)

Εισηγητές:

ΚΩΤΣΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ¹, ΓΥΦΤΟΓΙΑΝΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ², ΓΥΦΤΟΓΙΑΝΝΗ ΜΑΡΙΑ²

Φορέας:

1. ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ-ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

2. ΕΤΑΙΡΙΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ-ΕΨΥΠΕΑ, ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Περίληψη:

Εισαγωγή: Η διερεύνηση των φωνολογικών αναπαραστάσεων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση στη διεθνή βιβλιογραφία. Ελάχιστες είναι οι έρευνες και οι περισσότερες είναι εστιασμένες στις Φωνολογικές Διαταραχές. Σε διαταραχές όπως ΕΓΔ και ΔΑΦ, είναι σχεδόν ανύπαρκτες. Η υπόθεση στην παρούσα έρευνα ήταν ότι η διερεύνηση των φωνολογικών αναπαραστάσεων διευκολύνει τις δύσκολες περιπτώσεις διαφορικής διάγνωσης ΕΓΔ και ΔΑΦ με συνέπειες στη θεραπευτική παρέμβαση.

Σκοπός: Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η εις βάθος διερεύνηση των φωνολογικών αναπαραστάσεων σε παιδιά με ΔΑΦ και ΕΓΔ.

Μεθοδολογία: Το δείγμα αποτελούνταν από 6 παιδιά: 3 με ΔΑΦ υψηλής λειτουργικότητας και 3 με ασαφή διάγνωση (ΕΓΔ ή ΔΑΦ;), 4 αγόρια και 2 κορίτσια, ηλικίας 5.4 έως 6.7 ετών. Όλα τα παιδιά παρουσίαζαν διαταραχή ομιλίας. Μετά από τριετή θεραπευτική παρέμβαση στα τρία παιδιά με ασαφή διάγνωση δόθηκε η διάγνωση ΕΓΔ. Για την διερεύνηση των φωνολογικών αναπαραστάσεων, δεδομένου ότι οι φωνολογικές αναπαραστάσεις στηρίζονται στην ακουστική διάκριση (Stackhouse and Wells (1997), χορηγήθηκαν οι εξής κλίμακες: 1) «Σιωπηλή ακουστική διάκριση πολυσύλλαβων λέξεων με εικόνες», 2) «Κωδικοποίηση ψευδολέξεων (encoding)» (οι κλίμακες 1,2 μέρος του Λογισμικού από τους Κωτσοπούλου Α. & συν., 2012), 3) «Επανάληψη ψευδολέξεων» (Πόρποδας, 2008), 4) «Ακουστική διάκριση λέξεων με επιλογή εικόνας», 5) «Κατονομασία δύσκολων λέξεων με συλλαβική διευκόλυνση». Η χορήγηση των δοκιμασιών πραγματοποιήθηκε από τις λογοθεραπεύτριες των παιδιών.

Αποτελέσματα: Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα παιδιά και των δύο ομάδων είχαν την ίδια επίδοση στη δοκιμασία «Ακουστική διάκριση με επιλογή εικόνας». Στις υπόλοιπες δοκιμασίες υπήρχαν σημαντικές διαφορές. Τα παιδιά με ΔΑΦ είχαν καλύτερες επιδόσεις σε σχέση με αυτά με ΕΓΔ. Τα αποτελέσματα αυτά συμφωνούν με τη διεθνή βιβλιογραφία ότι τα παιδιά με ΔΑΦ υψηλής λειτουργικότητας δεν παρουσιάζουν δυσκολίες στο φωνολογικό τους σύστημα και έχουν καλύτερη πρόγνωση στην κατάκτηση της ανάγνωσης. Τα παρόντα ευρήματα οδηγούν σε διαφορετική αντιμετώπιση των παιδιών με ΔΑΦ σε σχέση με τα παιδιά με ΕΓΔ όσον αφορά την διαταραχή της ομιλίας.

Θέμα:

Το παιδί με αυτισμό σε παιδικό σταθμό και νηπιαγωγείο με παιδιά τυπικής ανάπτυξης: είναι δυνατή η φοίτηση;

Εισηγητές:

ΕΡΜΙΟΝΗ ΠΑΠΑΔΑΚΗ, ΣΩΤΗΡΗΣ ΚΩΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Φορέας:

ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ – ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Περίληψη:

Ένα από τα αγωνιώδη ερωτήματα που θέτουν οι γονείς του παιδιού που μόλις έχει διαγνωσθεί με αυτισμό είναι «θα μπορέσει το παιδί να πάει σε κανονικό σχολείο»; Το ίδιο ερώτημα αφορά και την θεραπευτική ομάδα που βλέπει σαν επιθυμητό στόχο της θεραπευτικής παρέμβασης την ανάπτυξη του παιδιού στο επίπεδο εκείνο που θα του επιτρέψει σε μερικά χρόνια τη φοίτηση σε κανονικό σχολείο. Κάποιοι μπορεί να ερωτήσουν: «γιατί όχι σε ειδικά προγράμματα για παιδιά με αυτισμό»; Το ερώτημα έχει απασχολήσει τους ειδικούς σε άλλες χώρες και η άποψη της integration (ενσωμάτωσης) των παιδιών με αυτισμό σε τάξεις με τυπικά αναπτυσσόμενα παιδιά έχει επικρατήσει. Οι στόχοι που επιδιώκονται με την ενσωμάτωση στο 'τυπικό' περιβάλλον είναι για το παιδί με αυτισμό η αποφυγή ήδη από την πρώτη παιδική ηλικία του αποκλεισμού - περιθωριοποίησης και η ανάμειξη με παιδιά που προσφέρουν μοντέλα κοινωνικής συμπεριφοράς. Η επίτευξη των στόχων αυτών δεν είναι πάντα ευχερής.

Στην παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζεται η εμπειρία από 16 παιδιά με διάγνωση αυτισμού που βρίσκονται σε θεραπευτικό πρόγραμμα στο Κέντρο Ημέρας και τα οποία φοιτούν σε παιδικούς σταθμούς και νηπιαγωγεία για παιδιά τυπικής ανάπτυξης. Τα περισσότερα είχαν τοποθετηθεί σε παιδικούς σταθμούς ή νηπιαγωγεία με πρωτοβουλία των γονέων. Διαχρονικά σχεδόν το σύνολο των παιδιών προσαρμόσθηκαν στο περιβάλλον με τα παιδιά τυπικής ανάπτυξης αν και συνήθως έμεναν στο περιθώριο των κοινών δραστηριοτήτων. Προβλήματα που διαπιστώθηκαν ήταν διατάραξη της συνοχής της ομάδας από την υπερκινητική συμπεριφορά του παιδιού που σε μια περίπτωση οδήγησε σε προσωρινή διακοπή της φοίτησης. Σε άλλη περίπτωση χρειάστηκε η ενεργός συμβουλευτική παρέμβαση θεραπεύτριας του Κέντρου ώστε η νηπιαγωγός να μπορέσει να διαχειρισθεί δημιουργικά τη συμπεριφορά του παιδιού.

Συμπεραίνεται ότι η φοίτηση παιδιού με αυτισμό σε παιδικό σταθμό ή νηπιαγωγείο με παιδιά τυπικής ανάπτυξης είναι εφικτή και μπορεί να είναι επιτυχής αν ειδικευμένοι θεραπευτές είναι διαθέσιμοι για συμβουλευτική παρέμβαση όταν χρειασθεί

Θέμα:

Βελτίωση της επικοινωνίας στην τάξη με το δάσκαλο στο επίκεντρο:
Προσαρμογές ενός αγγλικού μοντέλου παρέμβασης σε ελληνικά σχολεία
γενικής εκπαίδευσης

Εισηγητές:

ΚΟΣΣΥΒΑΚΗ Α, ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ Κ, G JONES, K GULDBERG

Φορέας:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΟΥ BIRMINGHAM, ΙΔΡΥΜΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ

Περίληψη:

Δεν γνωρίζουμε πολλά για την επίδραση του τρόπου αλληλεπίδρασης των ενηλίκων στην αυθόρμητη επικοινωνία των παιδιών με αυτισμό. Η Κοσσυβάκη και συνεργάτες (2012) ανέπτυξαν και εφάρμοσαν μία παρέμβαση με επίκεντρο την εκπαίδευση δασκάλων (Adult Interactive Style Intervention-AISI). Η έρευνα διεξήχθη σε μία τάξη προσχολικής αγωγής σε ένα ειδικό σχολείο στην Αγγλία (δείγμα: 6 παιδιά/3 εκπαιδευτικοί). Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε είναι η έρευνα δράσης. Τα αποτελέσματα έδειξαν στατιστικά σημαντική βελτίωση στην αυθόρμητη επικοινωνία όλων των παιδιών ακόμα και ένα χρόνο μετά το τέλος της παρέμβασης. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί έμειναν ευχαριστημένοι από την αποτελεσματικότητα και την ευκολία εφαρμογής της παρέμβασης και η διοίκηση του σχολείου αποφάσισε την εισαγωγή της και στις υπόλοιπες τάξεις. Ακολουθώντας την ίδια μεθοδολογία, η παρούσα μελέτη θα διερευνήσει τις προσαρμογές που απαιτούνται προκειμένου να εφαρμοστεί η συγκεκριμένη παρέμβαση σε σχολεία γενικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Η ελληνική προσαρμογή της παρέμβασης είναι ακόμη σε πιλοτικό στάδιο για αυτό και στην παρουσίαση θα γίνει αναφορά στον τρόπο που μπορεί να προσαρμοστούν οι αρχές της στην ελληνική πραγματικότητα και στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Συμπεράσματα: Συγκριτικές έρευνες μεταξύ χωρών με παρόμοια εκπαιδευτικά συστήματα με στόχο την ανταλλαγή γνώσης μεταξύ ερευνητών και εκπαιδευτικών αλλά και τον εντοπισμό ομοιοτήτων και διαφορών έχουν βαρύνουσα σημασία. Δεδομένου του περιορισμένου αριθμού ερευνών σε σχολεία με την άμεση συμμετοχή των εκπαιδευτικών στη διαμόρφωση παρεμβάσεων, μπορούν να έχουν άμεσα αποτελέσματα και εφαρμογές στην τρόπο διδασκαλίας των παιδιών με αυτισμό.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Θεραπευτικά προγράμματα προώθησης της κοινωνικότητας παιδιών με αυτισμό ηλικίας 2,5 έως 10 ετών: Συγκριτική μελέτη.

Εισηγητές:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΟΓΙΝΔΡΟΥΚΑΣ ΛΟΓΟΠΕΔΙΚΟΣ PHD, ΕΛΕΝΗ ΜΠΑΚΟΥ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ MSC, ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΑΡΜΑΝΙΩΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ

Φορέας:

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ Ν.ΛΑΡΙΣΑΣ

Περίληψη:

Σκοπός: Στην παρούσα μελέτη συγκρίνουμε τα αποτελέσματα στις παραμέτρους της κοινωνικότητας, κοινωνικοποίησης, επικοινωνίας και παιχνιδιού του Αναπτυξιακού Μοντέλου Αξιολόγησης και Παρέμβασης στις Δ.Α.Δ. (Δρ. Ι. Βογινδρούκας, Θεσσαλονίκη, 2009) για 20 παιδιά με αυτισμό που παρακολουθούν εκπαιδευτικά και θεραπευτικά προγράμματα σε Κέντρο Ημέρας μετά από τη συμμετοχή τους σε ομαδικές δραστηριότητες και παρεμβάσεις εντατικής αλληλεπίδρασης.

Μέθοδος: Για την μέτρηση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο το Αναπτυξιακό Μοντέλο Αξιολόγησης και Παρέμβασης στις Δ.Α.Δ. (Δρ.Ι.Βογινδρούκας, Θεσσαλονίκη, 2009) το οποίο συμπληρώθηκε σε 2 χρονικές περιόδους, πριν τη συμμετοχή των παιδιών σε ομαδικές δραστηριότητες (Σεπτέμβριος 2012) και αφού παρήλθαν 7 μήνες συμμετοχής τους σε αυτές (Απρίλιος 2013). Επιπλέον χρησιμοποιήθηκαν φόρμες καταγραφής που αφορούν σε παρεμβάσεις εντατικής αλληλεπίδρασης.

Συμπληρωματικά δόθηκαν ερωτηματολόγια στα μέλη της διεπιστημονικής ομάδας καθώς και στους εξωτερικούς συνεργάτες στα οποία κλήθηκαν να απαντήσουν μέσω της κλινικής παρατήρησης κατά πόσο η συμμετοχή των εκπαιδευομένων (20) σε ομαδικά προγράμματα και πρόγραμμα εντατικής αλληλεπίδρασης επηρέασε την κοινωνική τους συμπεριφορά.

Αποτελέσματα: Τα αποτελέσματα στις παραμέτρους της κοινωνικότητας, κοινωνικοποίησης, επικοινωνίας και παιχνιδιού, παρουσίασαν σημαντική διαφορά ανάμεσα στο πριν και μετά της συμμετοχής των εκπαιδευομένων σε ομαδικές δραστηριότητες. Η συμμετοχή των εκπαιδευομένων στα ομαδικά προγράμματα επηρέασε θετικά την εξέλιξη τους στις παραπάνω παραμέτρους.

Συμπεράσματα: Τα αποτελέσματα που προέκυψαν είναι σύμφωνα με τα ερευνητικά δεδομένα για την αποτελεσματικότητα των ομαδικών προγραμμάτων και της εντατικής αλληλεπίδρασης στην ενίσχυση της κοινωνικότητας, κοινωνικοποίησης, επικοινωνίας και παιχνιδιού σε παιδιά με αυτισμό.

Θέμα:

Υλοποίηση Προγράμματος ανάπτυξης και καλλιέργειας κοινωνικών δεξιοτήτων μαθητή με ΥΛΑ/σύνδρομο Asperger κατά την διάρκεια του σχολικού διαλείμματος.

Εισηγητές:

ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΕΡΑΣΜΙΑ ΝΟΜΙΚΟΣ ,ΕΙΔΙΚΗ ΒΟΗΘΟΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ.
ΚΑΡΑΜΑΝΕ ΧΡΥΣΑ. ΔΑΣΚΑΛΑ,ΔΕΑ DIDACTIQUE DE LANGUES,PARISV DENIS DIDEROT, ΥΠΟΨ. ΔΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.

Φορέας:

33^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ,

Περίληψη:

Σκοπός: Η καλλιέργεια των κοινωνικών δεξιοτήτων μαθητή που φοιτά με Παράλληλη Στήριξη στη β' τάξη του γενικού σχολείου και η ένταξή του σε όλους τους τομείς της σχολικής ζωής συμπεριλαμβανομένου και του διαλείμματος.

Μέθοδος: Υλοποιήθηκε πρόγραμμα ανάπτυξης και καλλιέργειας των κοινωνικών δεξιοτήτων του μαθητή κατά την διάρκεια του διαλείμματος στο 33ο δημοτικό σχολείο Λάρισας κατά το σχολικό έτος 2011/2012 στα πλαίσια του πρώτου και δεύτερου διαλείμματος διάρκειας 20 λεπτών το καθένα και περιλάμβανε την οργάνωση ομαδικών δραστηριοτήτων και παιχνιδιών στην Τάξη και στο προαύλιο με την συμμετοχή πενταμελούς ομάδας συμμαθητών του.

Οργανώθηκε με βάση επιστημονικά τεκμηριωμένες επιτυχημένες εκπαιδευτικές πρακτικές για την εκπαίδευση παιδιών με ΔΑΦ όπως:

- δόμηση του χώρου και του περιβάλλοντος
- οπτικοποίηση
- χρήση των ιδιαίτερων ενδιαφερόντων του μαθητή
- στρατηγικές αντιμετώπισης της αισθητηριακής ακουστικής υπερευαισθησίας του
- γνωστικές συμπεριφοριστικές προσεγγίσεις
- μεσολάβηση εκπαιδευμένων συνομηλίκων συμμαθητών του με τυπική ανάπτυξη

Αποτελέσματα: Τα αποτελέσματα ήταν σαφή και ορατά ήδη από το πρώτο τρίμηνο.

Δόθηκε η δυνατότητα ο μαθητής μέσω δομημένων ευχάριστων δραστηριοτήτων παιχνιδιού να αλληλογνωριστεί και να αλληλεπιδράσει με τους συμμαθητές του. Κυρίως κατανόησε τα κοινωνικά δεδομένα ,τις συνθήκες και την λειτουργία του διαλείμματος και ανέπτυξε κατάλληλες κοινωνικά συμπεριφορές ενδυναμώνοντας τις προοπτικές της πλήρους ένταξης του σε κάθε έκφανση της σχολικής ζωής.

Συμπεράσματα: Η ολιστική προσέγγιση μέσω επιστημονικά αποδεκτών παρεμβάσεων με βάση τις κοινωνικές δεξιότητες και τις δυσκολίες του μαθητή με ΥΛΑ συνέβαλλε στην πληρέστερη ενσωμάτωση του στο σχολικό του πλαίσιο.

Θέμα:

Συγκριτική έρευνα μεταξύ Προγράμματος Εφαρμοσμένης Ανάλυσης Συμπεριφοράς/Λεκτική Συμπεριφορά (ABA-VB) και προγράμματος Λογοθεραπείας / Εργοθεραπείας σε παιδιά με αυτισμό στην Κύπρο.

Εισηγητές:

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΗΣ

Περίληψη:

Οι περιοχές παρέμβασης και οι βασικοί τομείς δεξιοτήτων που ως επί το πλείστον στοχοποιούνται στις Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) συμπεριλαμβάνουν την Αυτοεξυπηρέτηση, τις Βασικές δεξιότητες της καθημερινής ζωής, την Επικοινωνία και παρεμβάσεις στον Γνωστικό Τομέα. Οι τελευταίες έρευνες έχουν επισυμάνει την αποτελεσματικότητα των Περιεκτικών Συμπεριφοριστικών Παρεμβάσεων (Εφαρμοσμένη Ανάλυση Συμπεριφοράς – ΕΑΣ-ABA) ως προς την καλύτερη και πιο αποτελεσματική μέθοδο παρέμβασης. Μέχρι στιγμής, η ΕΑΣ (ABA) έχει αναδειχθεί ως η πιο αναγνωρισμένη μέθοδος παρέμβασης, υποστηριγμένη από εκατοντάδες μελέτες που δείχνουν την αποτελεσματικότητα της στις Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος. Παρόλ' αυτά στην Κύπρο, οι συνιστώμενες μέθοδοι παρέμβασης είναι Προγράμματα Λογοθεραπείας και Εργοθεραπείας.

Η παρούσα έρευνα εξετάζει και συγκρίνει τα παρεμβατικά αποτελέσματα 14 παιδιών με αυτισμό που ακολούθησαν ένα πρόγραμμα ΕΑΣ/ΛΣ (ABA/VB) σε σχέση με 14 παιδιά με αυτισμό που ακολούθησαν παρεμβατικά προγράμματα Λογοθεραπείας και Εργοθεραπείας, σε διάστημα 12 μηνών. Κλινικές αξιολογήσεις διεξήχθησαν πριν την έναρξη των προγραμμάτων και συμπεριλάμβαναν αξιολογήσεις και μετρήσεις στο Γνωστικό Επίπεδο (Cognitive Level), Εκφραστικό και Δεκτικό Λεξιλόγιο (receptive and expressive language), Δεξιότητες Ανεξαρτητοποίησης (Adaptive Behavior Skills), Προβληματικές Συμπεριφορές (Problem Behaviors) και Γονεϊκό Άγχος (Parenting Stress).

Η στατιστική ανάλυση με δοκιμή σύγκρισης μέσων όρων (t-test) έδειξε πως και οι δυο ομάδες είχαν ταυτοποιηθεί στους παράγοντες χρονολογικής ηλικίας και γνωστικής αντίληψης. Το 2x2 μικτό μοντέλο ανάλυσης της διακύμανσης-ANCOVA (analysis of variance-ANCOVA) έδειξε στατιστικά σημαντική αποτελεσματικότητα της μεθόδου ΕΑΣ/ΛΣ (ABA/VB) στους παράγοντες Γνωστικού Επιπέδου, Εκφραστικού και Δεκτικού Λεξιλογίου, Δεξιοτήτων Ανεξαρτητοποίησης και Προβληματικών Συμπεριφορών. Το μοντέλο Λογοθεραπείας και Εργοθεραπείας έδειξε ελάχιστη και μη-στατιστικά σημαντική προόδο στους παραπάνω τομείς παρέμβασης.

Θέμα:

Ψυχοεκπαιδευτικές ομάδες κοινωνικών δεξιοτήτων βασισμένες στο αναπτυξιακό μοντέλο EPR της SUE JENNINGS για παιδιά με ΥΛΑ και σύνδρομο ASPERGER

Εισηγητές:

ΚΟΥΒΑΡΑ ΛΑΜΠΡΙΝΗ, ΠΙΜΠΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Φορέας:

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΠΑΙΔΩΝ

Περίληψη:

Οι κοινωνικές δεξιότητες αποτελούν ένα κομμάτι της καθημερινότητάς που δυσκολεύει τα παιδιά με κοινωνικο-επικοινωνιακές δυσκολίες (Αυτισμός Υψηλής Λειτουργικότητας, σύνδρομο Asperger). Τα παιδιά αυτά αν και επιδιώκουν την κοινωνική αλληλεπίδραση, συχνά δυσκολεύονται στην κατανόηση και εφαρμογή των κανόνων που θέτει το εκάστοτε κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο.

Οι ομάδες κοινωνικών δεξιοτήτων είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος παρέμβασης όπου δοκιμάζονται και εφαρμόζονται οι εν λόγω νόρμες σε ένα ασφαλές περιβάλλον όπου βασικό ζητούμενο εκτός των άλλων είναι η ανάπτυξη του «αισθήματος του ανήκειν».

Οι ψυχοεκπαιδευτικές παρεμβάσεις που συνδυάζουν το εκπαιδευτικό με το ψυχολογικό στοιχείο με σαφείς οδηγίες και κανόνες, συμβάλλουν στη δημιουργία γεφυρών επικοινωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων.

Στην περίπτωση του Αυτισμού η κάθε παρέμβαση απαιτείται να ακολουθεί ένα μοντέλο δόμησης και οπτικοποίησης μιας και η επεξεργασία της εκάστοτε πληροφορίας γίνεται κυρίως οπτικά με το παιχνίδι να έχει τον πρώτο λόγο.

Ένα αντίστοιχο ψυχοεκπαιδευτικό εργαλείο δύναται να αποτελέσει το μοντέλο EPR (Embodiment, Projection, Role) της Sue Jennings (1997,2011) όπου μέσω αισθητηριακών παιχνιδιών, προβολικών, μη λεκτικών τεχνικών και δραματοποίησης, παρέχεται ένα δομημένο πεδίο όπου αναπτύσσονται και δοκιμάζονται οι κατάλληλες κοινωνικές-επικοινωνιακές δεξιότητες.

Τελευταία, υπάρχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον από την επιστημονική κοινότητα για το περιεχόμενο και την αποτελεσματικότητα των ομάδων κοινωνικών δεξιοτήτων με αρκετές μελέτες να αξιολογούν τις αντίστοιχες παρεμβάσεις.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: ψυχοεκπαίδευση, ομάδες, κοινωνικές δεξιότητες, Αυτισμός, παιχνίδι κοινωνικό-επικοινωνιακές δυσκολίες, αναπτυξιακό μοντέλο EPR

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Βασιλόπουλος, Σ.Φ., Κουτσοπούλου, Ι., Ρέγκλη Δ. (2011). *Ψυχοεκπαιδευτικές Ομάδες για παιδιά: Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Γρηγόρης
- Cotugno, A.J. (2009). Social Competence and Social Skills Training and Intervention for Children with Autism Spectrum Disorders. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 39, 1268-1277
- Elkis-Abuhoff, D. (2008). Art Therapy applied to an adolescent with Asperger's Syndrome. *The Arts in Psychotherapy*, 35, 262-270
- Jennings, S. (1997). *Dramatherapy: Theory and Practice* 3. London: Routledge
- Jennings, S. (2011). *Healthy Attachments and Neuro-Dramatic Play*. London: JKP
- Matson, J.L., Matson, M., & Rivet, T. (2007). Social Skills Treatments for Children with Autism Spectrum Disorders: An Overview. *Behavior Modification*, 31 (5), 682-707
- Rao, P. A., Beidel, D., & Murrey, M.J. (2008). Social Skills Interventions for Children with Asperger's Syndrome or High Functioning Autism: A Review and Recommendations. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 38, 353-361
- Tse, J., Strulovitch, J., Tagalakis, V., Meng, L., & Fombonne, E. (2007). Social Skills Training for Adolescents with Asperger Syndrome and High Functioning Autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 37, 1960-1968
- White Williams, S., Keoning, K., & Scahill, L. (2007). Social Skills Development in Children with Autism Spectrum Disorders: A review of the Intervention Research. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 37, 1858-1868

Σάββατο 5 Οκτωβρίου

Θέμα:

ΖΩΟΔΟΧΟΣ ΠΗΓΗ : Το εγχείρημα καλής πρακτικής: Λειτουργία κέντρου ημέρας για διαταραχή αυτιστικού φάσματος

Εισηγητές:

ΚΑΡΓΑΚΗ ΙΩΑΝΝΑ(ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ) ΛΙΜΝΙΑΤΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ)

Φορέας:

ΖΩΟΔΟΧΟΣ ΠΗΓΗ, ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ Κ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ-Δ.Α.Δ.

Περίληψη:

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης της Ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και της δημιουργίας δομών στην κοινότητα που προωθεί η Δ/ση Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ξεκίνησε το 2011 η λειτουργία του Κέντρου Ημέρας για Εφήβους και Ενήλικες με αυτισμό - Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές , «Ζωοδόχος Πηγή» .

Το Κέντρο Ημέρας έχει δυναμικό 19 ατόμων με προοπτική επέκτασης και τα άμεσα οφέλη της λειτουργίας του είναι η θεραπεία και εκπαίδευση των ατόμων με αυτισμό με στόχο τη τροποποίηση ανεπιθύμητων συμπεριφορών, τη βελτίωση δεξιοτήτων και ικανοτήτων που στοχεύει στην κοινωνική ενσωμάτωση. Επίσης παρέχει υποστήριξη και συμβουλευτική καθοδήγηση στις οικογένειές τους.

Η μεθοδολογία που ακολουθείται για την υλοποίηση των παρεμβάσεων, είναι:

Η χρήση ειδικών αξιολογητικών εργαλείων που αφορούν:

Την ψυχολογική εκτίμηση, το σχεδιασμό εξατομικευμένης παρέμβασης καθώς επίσης την εκτίμηση της οικογένειας, την αξιολόγηση των κοινωνικών δεξιοτήτων, της επικοινωνίας, της λεπτής κινητικότητας και του οπτικοκινητικού συντονισμού

II Ο σχεδιασμός Παρέμβασης

III Οι στόχοι

Μέσω της δημιουργίας εξατομικευμένου θεραπευτικού προγράμματος για τους ωφελούμενους και της συμβουλευτικής - υποστήριξης των οικογενειών τους επιτυγχάνεται η βελτίωση της ποιότητας της ζωής των ιδίων και των οικογενειών τους καθώς επίσης μέσω συγκεκριμένων δράσεων (ημερίδες, σεμινάρια, έντυπο υλικό, εκδηλώσεις κ.α) πραγματοποιείται η ευαισθητοποίηση – ενημέρωση του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου για τη διαταραχή του αυτιστικού φάσματος.

Θέμα:

Ομαδικές δραστηριότητες σε μαθητές με αυτισμό στα πλαίσια του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Αυτιστικών Πειραιά

Εισηγητές:

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΕΥΑΝΘΙΑ, ΕΙΔΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ, ΓΚΟΡΑΚΗ ΒΙΚΤΩΡΙΑ, ΜΑ, ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ, ΚΑΜΠΟΥΡΗ ΑΓΛΑΪΑ, ΕΙΔΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Φορέας:

ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

Περίληψη:

Τα παιδιά με αυτισμό αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες στις κοινωνικές δεξιότητες, το παιχνίδι και την επικοινωνία, ειδικά όταν αυτές οι δεξιότητες συνδυάζονται στα πλαίσια μιας σχολικής τάξης. Δεν αλληλεπιδρούν εύκολα με άλλα παιδιά, τείνουν να παίζουν μοναχικά και στερεοτυπικά και ανταποκρίνονται καλύτερα σε ερωτήσεις και εντολές που τους απευθύνονται κυρίως ατομικά παρά ομαδικά. Επιπλέον πρόκειται για παιδιά που ως επί το πλείστον δεν συμμετέχουν εξωσχολικά σε ομαδικές ψυχαγωγικές δραστηριότητες ενώ η πιο συχνή μορφή θεραπευτικής τους παρέμβασης είναι η εξατομικευμένη. Βάσει των παραπάνω κρίνεται αναγκαία η δημιουργία ευκαιριών για εμπλοκή των παιδιών με αυτισμό σε ομαδικές δραστηριότητες.

Κατά την διάρκεια της τρέχουσας σχολικής χρονιάς στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο για παιδιά με αυτισμό του Πειραιά, οργανώθηκαν τακτικές ομαδικές δραστηριότητες ανά τμήμα (4-5 μαθητών) τόσο σε καθημερινή (πρωινή καλημέρα, φαγητό) όσο και εβδομαδιαία βάση (ψυχοκινητική, χειροτεχνίες, μαγειρική, κηπουρική κοκ). Οι ομάδες ήταν δομημένες με βάση το εκπαιδευτικό πρόγραμμα TEACCH, σε προκαθορισμένο χρόνο και χώρο ενώ παρουσιάζονταν οπτικά βήμα- βήμα με ξεκάθαρο στόχο, αρχή, τέλος αλλά και το τι ακολουθούσε μετά την λήξη και με τέτοιο τρόπο, ώστε να αποτελούνται από διαφορετικά επίπεδα. Η επιλογή ήταν ανάλογη των ενδιαφερόντων των μαθητών αλλά και εποχικών δραστηριοτήτων και αντίστοιχες του αναπτυξιακού και γλωσσικού τους επιπέδου.

Τα αποτελέσματα, αν και δεν καταγράφηκαν με κάποιο σταθμισμένο αξιολογητικό εργαλείο αλλά με παρατήρηση συμπεριφορών και συζήτηση στο τέλος κάθε συνάντησης, έδειξαν αύξηση της συνοχής των μαθητών στην τάξη και σημαντική βελτίωση σε ορισμένες κοινωνικές δεξιότητες (εγγύτητα, εναλλαγή σειράς, βλεμματική επαφή, μοίρασμα, προσαρμογή στις αλλαγές), ομαδικό/αισθητηριακό-κινητικό παιχνίδι και στην επικοινωνία (δήλωση κάποιου αιτήματος, βοήθεια, άδεια κοκ, απαντήσεις σε ερωτήσεις) μεταξύ τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πρώτα, αδρά αποτελέσματα της παρέμβασης μας πιστεύουμε πως πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στο σχολικό πρόγραμμα στην οργάνωση και διεξαγωγή τέτοιων παρεμβάσεων, όμως με συστηματική καταγραφή των αποτελεσμάτων ώστε να έχουμε πιο αξιόπιστα δεδομένα της αλλαγής στις δεξιότητες και συμπεριφορές των μαθητών μας.

Θέμα:

Ανάπτυξη και αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού και λογισμικού για μαθητές με αυτισμό

Εισηγητές:

ΓΕΛΑΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΕΙΔΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ, ΚΟΥΡΜΠΕΤΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Α' ΤΟΥ ΥΠΑΙΘΠΑ

Φορέας:

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Περίληψη:

Η τριάδα διαταραχών της ανάπτυξης του ατόμου με αυτισμό που αφορά στην επικοινωνία, στην κοινωνική αλληλεπίδραση και στη φαντασία διαμορφώνει ένα ιδιαίτερο εκπαιδευτικό και μαθησιακό προφίλ. Ως εκ τούτου η εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία είναι αναγκαίο να στηρίζεται σε παρεμβάσεις που λαμβάνουν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, τους εναλλακτικούς τρόπους και τα μέσα που έχουν αποδειχτεί ότι υποστηρίζουν επιτυχώς την επικοινωνία και την εκπαίδευσή τους. Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία και τη Διεθνή Ένωση για τον Αυτισμό (National Autistic Society) η αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. με τη χρήση υπολογιστή και ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού κινητοποιεί το ενδιαφέρον, αυξάνει τη συμμετοχή και συμβάλλει αποτελεσματικά στην εκπαίδευση των μαθητών με αυτισμό.

Υπό αυτό το πρίσμα στο πλαίσιο υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του Υπουργείου Παιδείας σχεδιάστηκε η ανάπτυξη προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού και λογισμικού για μαθητές με αναπηρίες συμπεριλαμβανομένων και των μαθητών με αυτισμό. Το νέο προσβάσιμο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό για τον αυτισμό αφορά στα σχολικά εγχειρίδια της Α' και Β' δημοτικού. Παράλληλα σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε η συγκέντρωση 13 διακριτών τίτλων εκπαιδευτικού υλικού και λογισμικού που έχει αναπτυχθεί για τον αυτισμό με στόχο την ανάρτησή του σε επίσημη εκπαιδευτική πύλη, ώστε να είναι άμεσα προσβάσιμο από τους εκπαιδευτικούς για την εφαρμογή αποτελεσματικών εκπαιδευτικών παρεμβάσεων σε μαθητές με αυτισμό. Η ανάπτυξη των προδιαγραφών για το νέο προσβάσιμο υλικό καθώς και η συγκέντρωση του υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού και λογισμικού υλοποιήθηκε κατόπιν διερεύνησης και επικοινωνίας με τους αρμόδιους φορείς. Η παρούσα εργασία εστιάζει στην παρουσίαση του εν λόγω εκπαιδευτικού υλικού και λογισμικού και στην παιδαγωγική αξιοποίησή του για την εκπαίδευση των μαθητών με αυτισμό.

Θέμα:

Η νομοθεσία στην εκπαίδευση ατόμων με Δ.Α.Φ.

Εισηγητές:

ΖΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ, ΛΑΠΠΑ ΑΛΕΞΙΑ ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ,
ΜΠΟΛΙΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟΣ

Φορέας:

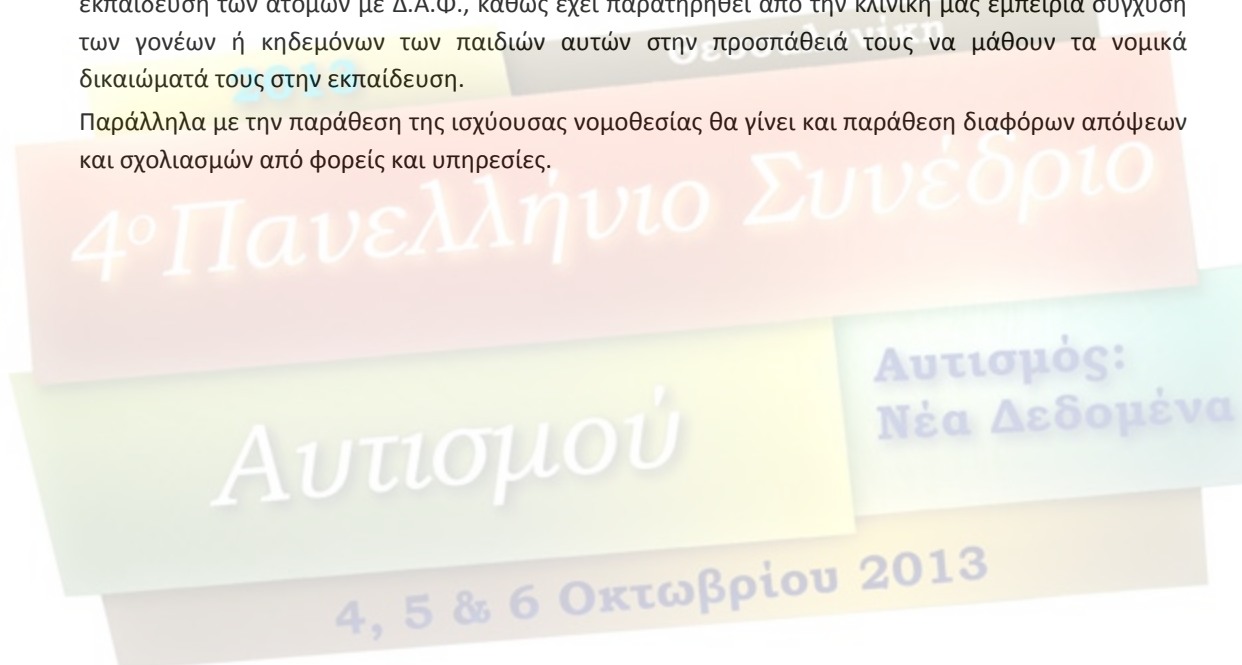
ΠΡΟΤΥΠΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ «ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ»

Περίληψη:

Στην Ελλάδα οι γονείς των παιδιών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος καλούνται να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην ένταξη των παιδιών τους στο εκπαιδευτικό σύστημα. Στην προσπάθειά τους να τα βοηθήσουν κάνοντας τις καλύτερες επιλογές για αυτά είναι απαραίτητο να γνωρίζουν τα νομικά δικαιώματα των παιδιών τους στο χώρο της εκπαίδευσης.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η συγκέντρωση και οργάνωση της ισχύουσας νομοθεσίας στην εκπαίδευση των ατόμων με Δ.Α.Φ., καθώς έχει παρατηρηθεί από την κλινική μας εμπειρία σύγχυση των γονέων ή κηδεμόνων των παιδιών αυτών στην προσπάθειά τους να μάθουν τα νομικά δικαιώματά τους στην εκπαίδευση.

Παράλληλα με την παράθεση της ισχύουσας νομοθεσίας θα γίνει και παράθεση διαφόρων απόψεων και σχολιασμών από φορείς και υπηρεσίες.

Θέμα:

**Στάση των Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
απέναντι στους μαθητές με Διαταραχή στο Φάσμα του Αυτισμού.**

Εισηγητές:

ΚΩΣΤΑΡΑ ΚΑΛΛΙΡΟΝ (ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ), ΔΡ ΚΟΛΚΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ (ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ)

Φορέας:

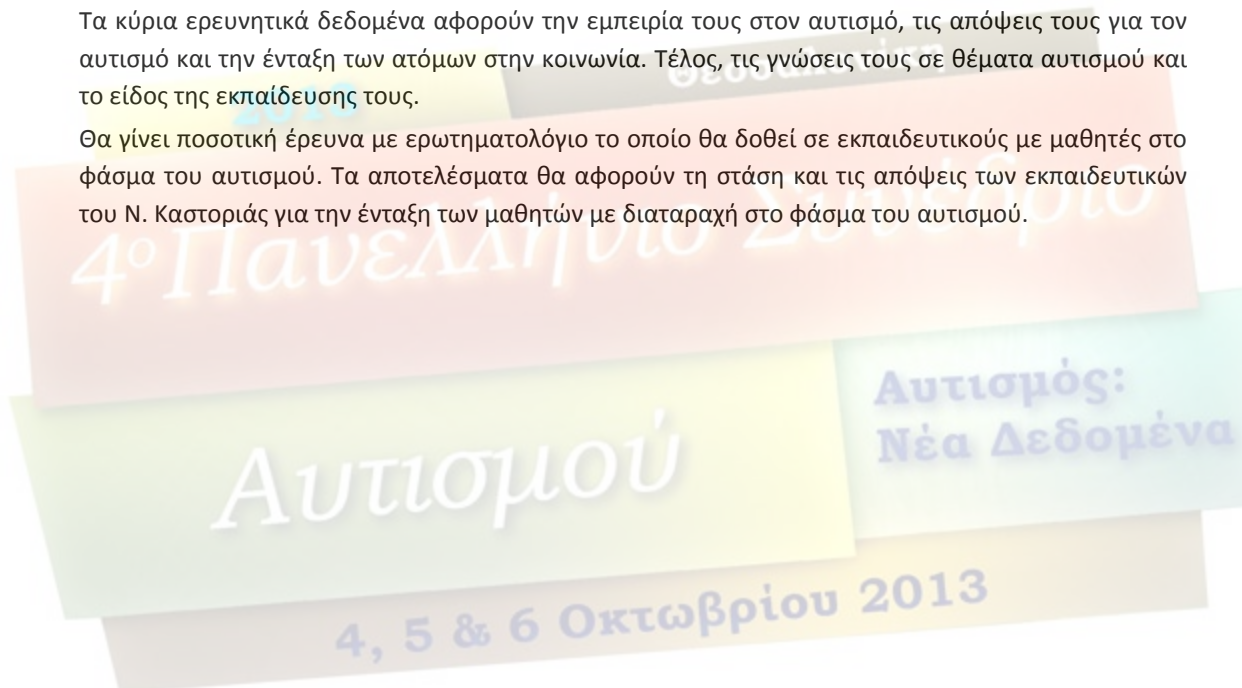
ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΟΥΣ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΣΤΟ ΦΑΣΜΑ ΤΟΥ
ΑΥΤΙΣΜΟΥ, Ν. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ-Δ.Α.Δ., Ν.
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ)

Περίληψη:

Σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση των εμπειριών και της στάσης των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι έχουν στο εκπαιδευτικό τους πλαίσιο μαθητή/τες στο φάσμα του αυτισμού.

Τα κύρια ερευνητικά δεδομένα αφορούν την εμπειρία τους στον αυτισμό, τις απόψεις τους για τον αυτισμό και την ένταξη των ατόμων στην κοινωνία. Τέλος, τις γνώσεις τους σε θέματα αυτισμού και το είδος της εκπαίδευσης τους.

Θα γίνει ποσοτική έρευνα με ερωτηματολόγιο το οποίο θα δοθεί σε εκπαιδευτικούς με μαθητές στο φάσμα του αυτισμού. Τα αποτελέσματα θα αφορούν τη στάση και τις απόψεις των εκπαιδευτικών του Ν. Καστοριάς για την ένταξη των μαθητών με διαταραχή στο φάσμα του αυτισμού.

Θέμα:

Απόψεις των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής για τη συνεργασία με τους γονείς μαθητών με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (ΔΑΔ)

Εισηγητές:

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΥΡΙΟΠΟΥΛΟΥ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΣΙΜΟΣ

Φορέας:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ, ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

Περίληψη:

Τα παιδιά με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές εντάσσονται (ΔΑΔ) πλέον στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Σκοπός: Η καταγραφή των απόψεων των εκπαιδευτικών σε θέματα συνεργασίας με τους γονείς μαθητών με ΔΑΔ.

Μέθοδος: Τυχαίο δείγμα εν ενεργεία εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής. 137 εκπαιδευτικοί όλων των δομών ειδικής αγωγής σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας. Συμπληρώθηκαν ανώνυμα ερωτηματολόγια με δημογραφικά στοιχεία και ερωτήσεις για τους παράγοντες που επηρεάζουν την επικοινωνία με τους γονείς.

Αποτελέσματα: Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών του δείγματος θεωρεί ότι η συνεργασία με τους γονείς των παιδιών είναι σημαντική και για την οποία απαραίτητη είναι η τακτική επικοινωνία και με θετική επίδραση σε πολλούς τομείς όπως η συμπεριφορά των μαθητών και το αίσθημα αυτοπεποίθησης. Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν σημαντικό να γνωρίσουν τους γονείς των παιδιών με ΔΑΔ σε μεγάλο ποσοστό (91.24%). Οι εκπαιδευτικοί του δείγματος πιστεύουν σε μεγάλο ποσοστό (65%) ότι οι γονείς των παιδιών με ΔΑΔ έχουν λανθασμένη εντύπωση για τα προβλήματά τους. Επίσης φαίνεται ότι έχουν αμφίθυμα συναισθήματα για αυτούς, δηλαδή ενώ 96.35% αισθάνεται σεβασμό και εκτίμηση, από την άλλη μεγάλο ποσοστό αυτών αναφέρουν ότι αισθάνονται άγχος (33.56%) και έχουν επιφυλακτικότητα και καχυποψία για αυτούς (27.73%).

Συμπεράσματα: Η συχνή επικοινωνία, η κοινή αντιμετώπιση, η ειλικρίνεια, η εμπιστοσύνη και η κατανόηση πρέπει να αποτελέσουν το εφαλτήριο για την προσπάθεια να μειωθεί το χάσμα στην επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων παιδιών με ΔΑΔ.

Θέμα:

Αυξανόμενο ενδιαφέρον Μεταπτυχιακών Φοιτητών για τον αυτισμό. Δεδομένα και Προσδοκίες

Εισηγητές:

Μ. ΔΡΟΣΙΝΟΥ

Φορέας:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΣΧΟΛΗ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, ΚΑΛΑΜΑΤΑ

Περίληψη:

Ο σκοπός της μελέτης είναι να κατανοήσουμε τους πιθανούς παράγοντες που εμπλέκονται με το αυξανόμενο ενδιαφέρον των μεταπτυχιακών φοιτητών για τον αυτισμό.

Η μέθοδος που ακολουθήσαμε εστιάστηκε στο ερευνητικό πεδίο της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Τα δεδομένα αφορούν μικρό πληθυσμό δείγματος ενηλίκων ατόμων (N=51), που παρακολουθούν το Διακρατικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών με εξειδίκευση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων σε εκπαιδευτικούς στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση με στόχο την διαχείριση προβλημάτων σε μαθητές με σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες και τις οικογένειές τους. Από τους συμμετέχοντες, 15 φοιτητές επέλεξαν να μελετήσουν άτομα που έχουν διαγνωστεί με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές στο Φάσμα του Αυτισμού (ΔΑΔ-ΦΑ). Στις υποθέσεις εργασίας διερευνήσαμε τις παραμέτρους του αληθινού ενδιαφέροντος, της εύκολης πρόσβασης στην αγορά εργασίας, το προσωπικό βίωμα, της πρόκλησης του αυτισμού.

Στα αποτελέσματα που καταγράψαμε με την πολυπαραγοντική ανάλυση βρήκαμε ότι το πιο υψηλό κριτήριο για την επιλογή και τη δήλωση συμμετοχής στην ομάδα ήταν η δυνατότητα εύκολης πρόσβασης στην αγορά παροχής ειδικών εκπαιδευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών στα παιδιά και τις οικογένειές τους. Ακολουθούσε αμέσως μετά το κριτήριο που αναφέρεται στο προσωπικό βίωμα στο στενό συγγενικό περιβάλλον και το ευρύτερο περιβάλλον με το οποίο αλληλεπιδρά ο φοιτητής. Ως τελευταίο κριτήριο εμφανίζεται η ανάγκη για κατανόηση της φύσης της αναπηρίας στη ζωή των ατόμων με αυτισμό.

Στα συμπεράσματα διαφάνηκε η ανάγκη περαιτέρω ενδελεχούς μελέτης για τις προσδοκίες των ενηλίκων που εμπλέκονται με την εκπαιδευτική φροντίδα των ατόμων με ΔΑΔ-ΦΑ. Ακόμη οι φοιτητές φάνηκε ότι ενδιαφέρονται για εύκολες λύσεις, και αναζητούν “ετικετοποιημένες συνταγές” για την διαχείριση ζητημάτων ειδικής εκπαίδευσης των μαθητών με αυτισμό.

Θέμα:

Διερεύνηση της επαγγελματικής εξουθένωσης και των αντιλήψεων του προσωπικού που εργάζεται σε δομές για άτομα με αυτισμό

Εισηγητές:

ΜΟΥΧΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑ (ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ)

Φορέας:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ» ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Περίληψη:

Στόχος της συγκεκριμένης εργασίας είναι η διερεύνηση της επαγγελματικής εξουθένωσης και των θετικών αντιλήψεων του προσωπικού, που εργάζεται σε δομές για άτομα με αυτισμό στην Ελλάδα. Η αναγκαιότητα αυτής της έρευνας κρίνεται σημαντική, καθώς αποτελεί την πρώτη συστηματική καταγραφή των εμπειριών του προσωπικού, που εργάζεται με άτομα με αυτισμό στην Ελλάδα. Το ερευνητικό σχέδιο περιλαμβάνει συνδυασμό ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων έρευνας. Οι συμμετέχοντες είναι επαγγελματίες διάφορων ειδικοτήτων (ψυχολόγοι, ειδικοί παιδαγωγοί, λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές, νοσηλεύτες), οι οποίοι εργάζονται σε Κέντρα Ημέρας για παιδιά, εφήβους και ενήλικες με αυτισμό. Η συμμετοχή του προσωπικού περιλαμβάνει: α) την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου για την Επαγγελματική Εξουθένωση (The Maslach Burnout Inventory των Maslach, Jackson και Leiter, 1996), β) τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου για τις Θετικές Αντιλήψεις του Προσωπικού (Staff Positive Contributions Questionnaire των Hastings και Horne, 2004) και γ) τη χορήγηση ημι-δομημένης συνέντευξης όπου εξετάζονται τρεις άξονες: προσωπικοί, διαπροσωπικοί και οργανωτικοί παράγοντες. Η συλλογή των ερευνητικών δεδομένων είναι σύμφωνη με την ηθική δεοντολογία και το απόρρητο ως προς την επεξεργασία των πληροφοριών που προέρχονται από τους συμμετέχοντες. Η ανάλυση των δεδομένων βρίσκεται σε εξέλιξη και αναμένεται να προσφέρει πολύτιμα στοιχεία για την καλύτερη κατανόηση της επαγγελματικής εξουθένωσης και των αντιλήψεων του προσωπικού που εργάζεται σε δομές ψυχικής υγείας για άτομα με αυτισμό.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Παρέμβαση με διάρκεια στην παιδική ηλικία

Εισηγητές:

ΔΡ. ΣΩΤΗΡΗΣ Ι. ΚΩΤΣΟΠΟΥΛΟΣ,

Φορέας:

ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ - ΕΨΥΠΕΑ

Περίληψη:

Η διάγνωση αυτισμού σε παιδί σηματοδοτεί ένα σημαντικό γεγονός για το άτομο και μια νέα φάση στη ζωή και ιστορία της οικογένειας. Η εναγώνια αναζήτηση από τους γονείς θεραπευτικής παρέμβασης είναι η αρχή μιας πορείας που είναι απαραίτητο να οδηγήσει στην έγκαιρη αναγνώριση της σοβαρότητας της διαταραχής του παιδιού και στην δημιουργική προσαρμογή της οικογένειας στη νέα κατάσταση. Ευθύνη των υπηρεσιών είναι η ανταπόκριση στις ανάγκες του παιδιού και της οικογένειας.

Θεραπευτικές παρεμβάσεις, με τεκμήρια αποτελεσματικότητας, συνιστούν έναρξη θεραπείας στην πρώτη παιδική ηλικία μόλις γίνει η διάγνωση αυτισμού κατά προτίμηση μέχρι τη ηλικία των 3 χρόνων. Η εντατική θεραπευτική παρέμβαση σύμφωνα με υποδείγματα που προτείνονται από πρότυπα κέντρα διαρκεί τουλάχιστον δυο χρόνια. Όμως ακόμη και μετά το πέρας της εντατικής παρέμβασης τα αποτελέσματα είναι αβέβαια όπως αναγνωρίζεται από σχετικές μελέτες.

Στην παρούσα ανακοίνωση συνοψίζεται η πείρα που έχει αποκτηθεί στο Κέντρο Ημέρας της ΕΨΥΠΕΑ με τη εντατική θεραπευτική παρέμβαση, στην πρώτη παιδική ηλικία, σε 22 παιδιά με αυτισμό και διήρκεσε περισσότερο από δυο χρόνια. Από το σύνολο των παιδιών τα 9 (41%) φοιτούν σε κανονικές τάξεις δημοτικών σχολείων. Τα παιδιά αυτά αν και δεν παρουσιάζουν – πλην δύο – εμφανή σημεία αυτισμού παρακολουθούνται συστηματικά στο Κέντρο Ημέρας με στόχο την συνεχή βελτίωση της κοινωνικής τους συμπεριφοράς. Δεκατρία παιδιά (51%) φοιτούν σε ειδικά σχολεία. Και τα παιδιά αυτά δεν παρουσιάζουν σοβαρά προβλήματα συμπεριφοράς βοηθούνται όμως όταν αναφέρονται κάποια προβλήματα. Τονίζεται η συστηματική συνεργασία της θεραπευτικής ομάδας με την οικογένεια.

Το μέλλον των παιδιών που έχουν επιτύχει στην προσαρμογή τους σε κανονικό δημοτικό σχολείο και δεν παρουσιάζουν δυσκολίες συμπεριφοράς αναμένεται να ακολουθήσουν πορεία παιδιών τυπικής ανάπτυξης. Συμβουλευτική παρακολούθηση εντούτοις θεωρείται απαραίτητη και κατά την εφηβική ηλικία επειδή η εφηβεία παιδιών που βγήκαν από το φάσμα του αυτισμού δεν μας είναι ακόμη γνωστή. Το ίδιο απαραίτητη θεωρείται και η παρακολούθηση των παιδιών που φοιτούν σε ειδικά σχολεία.

Θέμα:

Εφηβεία και αυτισμός. Επιπλοκές και συννοσηρότητα

Εισηγητές:

Γ. ΚΑΡΑΝΤΑΝΟΣ

Περίληψη:

Η μελέτη της φυσικής πορείας είναι σημαντική για την κατανόηση κάθε διαταραχής. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις διαταραχές του φάσματος του αυτισμού που γενικά χαρακτηρίζονται από διαγνωστική σταθερότητα. Καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν, ευρήματα και εμπειρίες σχετικά με την πορεία και την έκβαση συγκροτούν πολύ χρήσιμα στοιχεία αναφοράς για τους προγνωστικούς δείκτες, για την παραμονή ή διαμόρφωση καταστάσεων που σημαίνουν ανάγκη συνέχειας κλινικής και ψυχοκοινωνικής φροντίδας και, τελικά, για τις πολυεπίπεδες ανάγκες μακροπρόθεσμης αντιμετώπισης. Με τη διεύρυνση της έννοιας του αυτισμού, απαιτείται προσοχή στα χαρακτηριστικά του δείγματος κάθε μελέτης, ώστε να μην γενικεύονται τα συμπεράσματα σε άλλα επίπεδα λειτουργικότητας. Επίσης, αρκετά ζητήματα εξετομικεύονται, επομένως για την υποστήριξη της πορείας σχετική κλινική εμπειρία χρειάζεται πάντοτε.

Συναρτημένη με τη μελέτη της πορείας και της έκβασης είναι και η μελέτη της συνέχειας αλλά και των αλλαγών στο επίπεδο της κλινικής έκφρασης, η σταθερότητα δηλαδή και οι αλλαγές στα καθαυτό αυτιστικά συμπτώματα. Περιπτώσεις που προχωρούν βελτιωτικά έχουν ασφαλώς ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Από κλινικής πλευράς όμως, σημαντική είναι και η έμφαση που πρέπει να δοθεί στην εμφάνιση επιπλοκών – κυρίως εξάρσεις αυτιστικών συμπτωμάτων – που μπορεί να προκύψουν στην πορεία. Παράλληλα, συναρτημένη είναι και η τυχόν συντρέχουσα συννοσηρότητα ή η ανάδυσή της, που είναι συχνή στις διαταραχές του φάσματος του αυτισμού. Επιπλοκές και συννοσηρότητα μπορεί να επιβαρύνουν την έκβαση και είναι σημαντικό έγκαιρα να αναγνωρίζονται και κατά το δυνατόν να αντιμετωπίζονται. Σύνθετες καταστάσεις μπορεί να διαμορφώνονται.

Με βάση τα παραπάνω, θα υπάρχει αναφορά στην περίοδο της εφηβείας, η κλινική πραγματικότητα όμως δείχνει ότι δεν μπορεί να περιοριστεί η παρουσίαση αυτών των θεμάτων αποκλειστικά σε αυτήν την περίοδο. Παράλληλα με τις επιπλοκές στην πορεία, θα γίνει πρώτα μια σύντομη αναφορά στο εύρος ενδεχόμενων συννοσηρών καταστάσεων. Επιλέγεται να δοθεί περαιτέρω έμφαση στις αγχώδεις διαταραχές, με βάση πρόσφατα ενδιαφέροντα ευρήματα αλλά και κλινικές εμπειρίες. Αναφορά θα γίνει επίσης στη συννοσηρότητα με τικ ποικίλης μορφής ή και εκδηλώσεις ιδεοψυχαναγκαστικής διαταραχής. Περιλαμβάνονται και εκδηλώσεις άρνησης σχολείου. Συζητούνται σύντομα και μερικά σημεία σχετικά με την αντιμετώπιση.

Η μεγάλη ποικιλία από συνδυασμούς μειονεξιών και δυνατοτήτων που χαρακτηρίζει τις διαταραχές του φάσματος του αυτισμού, αναμένεται να διευρυνθεί ακόμη περισσότερο προς το τέλος της εφηβείας. Από εδώ συνειδητοποιεί κανείς πιο άμεσα πόσες ποικίλες και διαφορετικές ανάγκες διαμορφώνονται με βάση τα επίπεδα λειτουργικότητας, και πάντα σε εξατομικευμένη βάση, για τις οποίες χρειάζεται να συνεχίζεται η παροχή υπηρεσιών και πλαισίων αντιμετώπισης.

Θέμα:

Διερεύνηση παραγόντων που σχετίζονται με Υψηλής Λειτουργικότητας Αυτισμό στον φοιτητικό πληθυσμό

Εισηγητές:

ΔΡ ΣΙΑΠΕΡΑΣ Π.

Περίληψη:

Η διερεύνηση του γνωστικού προφίλ και η υποστήριξη φοιτητών με Υψηλής Λειτουργικότητας Αυτισμό (ΥΛΑ), μπορεί να βοηθήσει στην διαχείριση της φοιτητικής ζωής. Στη παρούσα εισήγηση παρουσιάζονται παραδείγματα συμβουλευτικής φοιτητών με ΥΛΑ, όπως ενίσχυση ενσυναίσθησης, οργάνωση φοιτητικών υποχρεώσεων, καθοδήγηση κοινωνικών σχέσεων, διαχείριση άγχους και οργάνωση καθημερινής διαβίωσης μακριά από την οικογένεια. Παράλληλα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα έρευνας του Εργαστηρίου Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου εξετάστηκε το γνωστικό προφίλ 750 φοιτητών (18-22 ετών) ανάλογα με το αντικείμενο των σπουδών τους. Επίσης διερευνήθηκαν η συσχέτιση του γνωστικού προφίλ του αυτισμού με το αίσθημα της μοναξιάς και τη Θεωρία της Αναδυόμενης Ενηλικίωσης. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τις κλίμακες Πηλίκου του Φάσματος του Αυτισμού, Πηλίκου Ενσυναίσθησης, Πηλίκου Συστηματοποίησης, Κλίμακα Αντιλήψεων της Αναδυόμενης Ενηλικίωσης και Κλίμακα Μοναξιάς. Τα αποτελέσματα δίνουν πληροφορίες για πληρέστερη υποστήριξη του καθημερινού έργου των φοιτητών όσο αφορά το γνωστικό προφίλ, τη συχνότητα θετικής συσχέτισης με το Φάσμα του Αυτισμού, τις αντιλήψεις για την Αναδυόμενη Ενηλικίωση και το αίσθημα μοναξιάς.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: αυτισμός, Άσπεργκερ, μοναξιά, φοιτητές, αναδυόμενη ενηλικίωση ενσυναίσθηση, συστηματοποίηση.

Αυτισμού

Αυτισμός: Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Ερωτήματα σχετικά με τη νοσηλεία στις ΔΑΦ.

Εισηγητές:

**ΔΡ ΝΤΑΦΟΥΛΗΣ Β. ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟΣ, ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ Α' ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Περίληψη:

Η Ενδονοσοκομειακή Νοσηλεία σε Αυτιστικές Διαταραχές ενδείκνυται σε περιπτώσεις όπως: σε σοβαρή ψυχοκινητική διέγερση, με επιθετικότητα, επικινδυνότητα για τον εαυτό και τους άλλους (αυτοτραυματική, ή ετεροκαταστροφική συμπεριφορά), σε παραπομπές από δικαστικές αρχές ανηλίκων (π.χ. σε υπόνοιες παραμέλησης), σε αποδιοργάνωση ή απομόνωση ως προεξάρχουσα συμπεριφορά, σε σοβαρές οικογενειακές δυσκολίες οι οποίες παρεμποδίζουν την θεραπεία, σε συνοδές ψυχιατρικές καταστάσεις (υπερκινητικότητα, προβλήματα στην πρόσληψη τροφής), και σε αρκετές περιπτώσεις για την αξιολόγηση και ρύθμιση της φαρμακευτικής αγωγής.

Συνήθως συστήνεται η παραμονή σε βραχεία νοσηλεία, η αποφυγή της πολυθεραπείας στην φαρμακευτική αγωγή, καθώς και η παραμονή οικείου προσώπου ως συνοδού, για την καλύτερη δυνατή συμμόρφωση και βελτίωση του θεραπευόμενου.

Η φαρμακοθεραπεία δύναται να συμβάλλει στη βελτίωση της κλινικής εικόνας, πάντοτε σε συνδυασμό με ψυχολογικές ή ψυχοεκπαιδευτικές παρεμβάσεις, όπως και την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στην οικογένεια, παράγοντα-κλειδί για την θετική έκβαση της νοσηλείας.

Αυτισμού**Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα****4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013**

Θέμα:

Πρώιμη παρέμβαση σε παιδί με ΔΑΦ: Η πρόκληση της παρέμβασης

Εισηγητές:

ΕΛΕΩΝΟΡΑ ΠΑΛΑΙΟΔΗΜΟΥ, ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΣΩΤΗΡΗΣ ΚΩΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Φορέας:

ΕΤΑΙΡΙΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ-ΕΦΥΠΕΑ, ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Περίληψη:

Σκοπός: Η φάση της έναρξης επικοινωνίας με παιδί με σοβαρή μορφή ΔΑΦ (Kanner), αμέσως μετά τη διάγνωση της διαταραχής και ο χειρισμός της οικογένειας αποτελούν πρόκληση για τους θεραπευτές του παιδιού και τη διεπιστημονική ομάδα.

Μέθοδος: Παρουσιάζεται η παρέμβαση στη Γεωργία (2 ετών και 4 μηνών) με ΔΑΦ σοβαρής μορφής. Παράλληλα, λάμβανε φαρμακευτική αγωγή (risperidone, 1 mg) κατόπιν σύστασης παιδονευρολόγου. Γονείς σε απόγνωση. Μικρότερο αδελφάκι με διαμαρτίες στη διάπλαση.

Αποτελέσματα: Η Γεωργία, κατά την αρχική φάση, ήταν ένα παιδί με πλήρη αποφυγή επικοινωνίας, εικόνα οδύνης, αυτοτραυματισμούς, απουσία λόγου-ομιλίας, ευαισθησία σε απτικά και ιδιοδεκτικά ερεθίσματα. Τα κύρια σημεία της θεραπευτικής προσέγγισης ήταν τα εξής: αποδοχή της δυσλειτουργικής συμπεριφοράς, προσπάθεια για προσέγγιση του παιδιού με παιγνιώδη ενασχόληση και για δόμηση σχέσης μαζί του, χρήση τροφικών ενισχυτών. Μετά από επτά μήνες παρέμβασης, η κλινική εικόνα του παιδιού παρουσιάζει σημαντική βελτίωση: ανάπτυξη σχέσης με τους θεραπευτές, ελαχιστοποίηση αυτοτραυματικών συμπεριφορών, ανάδυση και περίοδοι καλής γενικής διάθεσης-μείωση της δυσφορίας, ανάδυση ικανότητας μίμησης και «επικοινωνιακού λόγου», πρόοδος στις γνωστικές δεξιότητες.

Συμπεράσματα: Η παρέμβαση σε παιδιά με σοβαρής μορφής ΔΑΦ αποτελεί σημαντική πρόκληση. Η πρώιμη παρέμβαση συνδέεται με τη βελτίωση της κλινικής εικόνας του παιδιού άμεσα και ποιοτικά, και της ποιότητας ζωής αυτών και των οικογενειών τους.

Θέμα:

Πορεία θεραπευτικής ανταπόκρισης παιδιού με ΔΑΦ όπως αντανακλάται στο αυθόρμητο σχέδιο

Εισηγητές:

ΕΙΡΗΝΗ ΦΛΩΡΟΥ, ΣΩΤΗΡΗΣ Ι. ΚΩΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Φορέας:

ΕΤΑΙΡΙΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ-ΕΨΥΠΕΑ

Περίληψη:

Παρουσιάζεται η αναπαράσταση του περιβάλλοντος κόσμου από παιδί που διαγνώσθηκε με ΔΑΦ (DSM-IV) σε ηλικία 3,4 ετών και υποβλήθηκε έκτοτε σε εντατική θεραπευτική αγωγή. Η αρχική κλινική εικόνα του παιδιού ήταν τυπική αυτισμού. Το παιδί αυτό (αγόρι), 9 ετών τώρα, έχει παρουσιάσει εξαιρετική βελτίωση στην συμπεριφορά και στην μαθησιακή του επίδοση. Είναι μαθητής Δ' Δημοτικού.

Τα αυθόρμητα σχέδια του παιδιού των δύο πρώτων χρόνων θεραπείας δεν ξεπερνούν την «μουντζούρα». Σε επόμενα στάδια εμφανίζεται άνθρωπος «κεφάλι-πόδι» ή άνθρωπος με κορμό και τέσσερα άκρα που στέκεται στο έδαφος κ.λ.π. Η χρήση των χρωμάτων φαίνεται τυχαία. Τα πρόσφατα σχέδια περιλαμβάνουν α) εικόνα με σπίτι-άνθρωπο-λουλούδια-ήλιο-ουρανό-γη, β) Ξενοδοχείο πολυώροφο, γ) Σημαία με ΟΧΙ και σπαθιά, δ) εντυπωσιακό I.X., ε) Poster με REAL MADRID, PORTIGAL CRISTIANO RONALDO (με ποικιλία χρωμάτων).

Το σχέδιο του παιδιού αναπαριστά την πορεία από το χάος του μικρού παιδιού με ΔΑΦ στο σύγχρονο κόσμο του Cristiano Ronaldo. Θα παρουσιαστούν τα σχέδια του παιδιού και η ανάλυση τους.

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Μελέτη περίπτωσης παιδιού με ΔΑΦ σε τρίγλωσσο περιβάλλον

Εισηγητές:

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΗΝΑ, ΤΡΟΥΠΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Φορέας:

ΕΤΑΙΡΙΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ-ΕΦΥΠΕΑ
ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Περίληψη:

Εισαγωγή: Τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των αλλοδαπών παιδιών των οικονομικών μεταναστών που προσέρχονται στο Κέντρο Ημέρας έχει σημειώσει σημαντική αύξηση. Η μελέτη αφορά ένα παιδί ινδικής καταγωγής, με γονείς υψηλού μορφωτικού επιπέδου που παρουσιάζουν άρνηση αποδοχής της διάγνωσης. Ο Τ. φοιτά σε παιδικό σταθμό αντιμετωπίζοντας σημαντικές δυσκολίες ένταξης και ανταπόκρισης στις απαιτήσεις του σχολείου.

Σκοπός: Η παρουσίαση του εξατομικευμένου προγράμματος (λογοθεραπεία, εργοθεραπεία, γνωστικός τομέας έξι συνεδρίες σε εβδομαδιαία βάση) που εφαρμόστηκε σε παιδί ηλικίας 3,3 ετών με διάγνωση ΔΑΦ στα πλαίσια του Κέντρου Ημέρας στο Μεσολόγγι, με στόχο τη βελτίωση της λειτουργικότητας του και την ομαλή ένταξή του στο παιδικό σταθμό.

Μέθοδος: Αρχικά, πραγματοποιήθηκε διερεύνηση του αναπτυξιακού επιπέδου του παιδιού με τη χρήση του Εργαλείου Διεπιστημονικής Ομάδας για την Αξιολόγηση του Επιπέδου Λειτουργικότητας Παιδιού στο Φάσμα του Αυτισμού (ΕΔΑΛΦΑ) από τρεις διαφορετικές ειδικότητες, όπου τέθηκαν οι στόχοι παρέμβασης. Ο Τ. παρουσίαζε υποτυπώδη λόγο (αγγλικά, ινδικά, ελληνικά), φτωχή βλεμματική επαφή, έντονη διάσπαση προσοχής, παρορμητικότητα, υπερκινητικότητα και κινητική δυσπραξία. Χρησιμοποιήθηκε πλήθος οπτικοποιημένου υλικού για τη γλωσσική και γνωστική του ανάπτυξη, καθώς και η μέθοδος «Άγγιξε και Πες». Για τη βελτίωση της αδρής και λεπτής κίνησης πραγματοποιήθηκαν δομημένες δραστηριότητες οι οποίες ενίσχυαν τον πραξιακό μηχανισμό του παιδιού.

Αποτελέσματα: Μετά από οχτώ μήνες παρέμβασης, παρατηρήθηκε σημαντική βελτίωση σε όλους τους τομείς ανάπτυξης. Ο Τ. είναι πλέον αρκετά επικοινωνιακός, χρησιμοποιώντας κυρίως την ελληνική γλώσσα και η φοίτηση του στο παιδικό σταθμό είναι ομαλή.

Συμπεράσματα: Η πρώιμη παρέμβαση, η διεπιστημονική αντιμετώπιση, η χρήση του ΕΔΑΛΦΑ και της μεθόδου «Άγγιξε και Πες» και η εις βάθος ενημέρωση και επεξήγηση των δυσκολιών στους γονείς συνετέλεσαν στην αποτελεσματική παρέμβαση. Συνίσταται η συνεχής συνεργασία της διεπιστημονικής ομάδας για τη χρήση των ανωτέρω εργαλείων για τη συνέχιση της προόδου του παιδιού.

Θέμα:

Σύνδρομο Άσπεργκερ και ένταξη στη γενική εκπαίδευση

Εισηγητές:

ΛΑΤΑΝΙΩΤΗ ΕΛΕΝΗ, ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
LIVERPOOL JOHN MOORES UNIVERSITY ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

Περίληψη:

Το φάσμα του αυτισμού περιλαμβάνει διάφορες και διαφορετικές μορφές αυτιστικών περιπτώσεων. Η συγκεκριμένη βιβλιογραφική έρευνα ασχολείται με την κατηγορία Άσπεργκερ, την λειτουργικότερη μορφή αυτισμού και προσπαθεί να αναλύσει πώς αυτοί οι «μικροί σοφοί» μπορούν να ενταχθούν στα σχολεία της γειτονιάς τους, τα γενικά, δημόσια σχολεία. Είναι γεγονός, πως τα τελευταία χρόνια έχει επικρατήσει η άποψη για ένταξη και ενσωμάτωση ατόμων με ειδικές ικανότητες στα γενικά σχολεία δίχως να έχουν υπάρξει οι κατάλληλες υποδομές και ενημέρωση. Μέσω αυτής της ερευνάς, αφού πρώτα αναφερθούμε στα χαρακτηριστικά των παιδιών με Άσπεργκερ θα αναδείξουμε την πραγματικότητα της ένταξης από όλους τους συνεργαζόμενους φορείς. Συγκεκριμένα, η εργασία αυτή στόχο έχει να αναδείξει τα συμπτώματα, την διάγνωση και τις προοπτικές για την ένταξη στην γενική εκπαίδευση των παιδιών αυτών, ώστε να μπορούν οι εκπαιδευτικοί να προσεγγίσουν ένα παιδί με άσπεργκερ, να δουλέψουν με τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητες του και ταυτόχρονα να του διδάξουν και κοινωνικές δεξιότητες. Στόχος είναι, η έμφαση σε τεχνικές διδασκαλίας, ώστε το παιδί να ενταχθεί σε σχολεία της γειτονιάς του και να αλληλεπιδρά κοινωνικά με τους συμμαθητές του, απαλλαγμένο από κάθε κοινωνική προκατάληψη, η οποία το ωθεί στην απομόνωση και στην μη αξιοποίηση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων του. Τέλος είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναφερθούμε στον ρόλο της τεχνολογίας και πώς αυτή με την εξέλιξη της βοηθά το ίδιο το παιδί αλλά και τον εκπαιδευτικό, ώστε να προσεγγίσει και να εκπαιδεύσει το παιδί αυτό.

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Η μέθοδος TEACCH μέσα από τους παράγοντες αυτονομία, οικογένεια και σχολικό πλαίσιο: Μια κριτική προσέγγιση.

Εισηγητές:

ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ MA SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS,
METROPOLITAN COLLEGE ATHENS

Περίληψη:

Στην παρούσα εργασία επιχειρείται μία κριτική της θεραπευτικής παρέμβασης TEACCH, με σκοπό τη διερεύνησή της ως προς την εξυπηρέτηση διαφόρων παραγόντων σε σχέση με το κοινωνικό πλαίσιο και το προσωπικό επίπεδο του ατόμου. Μεθοδολογικά αυτή η εργασία μελετά κριτικά την υπάρχουσα βιβλιογραφία σχετικά με τα χαρακτηριστικά της παρέμβασης TEACCH, τις βασικές αρχές, αλλά και την κριτική που έχει ασκηθεί. Στη συνέχεια συζητά κριτικά και συγκρίνει τα βασικά χαρακτηριστικά της, σε σχέση με τις ανάγκες του ατόμου, της οικογένειας και του σχολικού πλαισίου. Από την κριτική ανάλυση και τη μελέτη προκύπτει ότι η μέθοδος TEACCH, είναι μια προσέγγιση που έχει δείξει ενθαρρυντικά αποτελέσματα στην πράξη, αφού επικεντρώνεται στη μεγιστοποίηση της αυτονομίας, μέσω της αύξησης των δεξιοτήτων ανεξάρτητης λήψης αποφάσεων, επικοινωνίας και κοινωνικής επίγνωσης και δεν αποσκοπεί στην ίαση της διαταραχής, όπως άλλες παρεμβάσεις. Τα κύρια συμπεράσματα που απορρέουν, είναι ότι η συγκεκριμένη παρέμβαση, καλύπτει τις βασικές ανάγκες ενός αυτιστικού ατόμου, εστιάζοντας στα θετικά στοιχεία του και στις δυνατότητές του, με απώτερο σκοπό την βελτίωση της αυτονομίας του ατόμου, των οικογενειακών σχέσεων, της σχολικής ζωής και της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, που είναι και οι βασικοί τομείς στους οποίους παρουσιάζεται έλλειμμα.

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία με ελληνική συμμετοχή για τη δημιουργία γενικού επιμορφωτικού πακέτου στην αντιμετώπιση ατόμων με αυτισμό

Εισηγητές:

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ – ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΖΙΑΚΑ (ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ)

Φορέας:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Περίληψη:

Ο αυτισμός στις μέρες μας γίνεται αντιληπτός ως κοινωνικό ζήτημα, ενώ το γεγονός ότι οι καταστάσεις και οι εκδηλώσεις της νόσου ποικίλλουν («διαταραχές του φάσματος του αυτισμού») συχνά προκαλεί σύγχυση στο πλατύ κοινό, που εκπλήσσεται ακούγοντας για περίπου 4,5 εκατομμύρια ανθρώπους, σε επίπεδο ΕΕ, που επηρεάζονται άμεσα. Πάντως, όλοι αυτοί οι άνθρωποι έχουν τις ίδιες ανάγκες όπως και κάθε άλλος πολίτης (υγεία, μόρφωση, εκπαίδευση, επαγγελματική ένταξη, υπηρεσίες) και οι ειδικές ανάγκες τους χρειάζονται υποστήριξη παιδαγωγική και μια άκρως εξειδικευμένη εκπαίδευση. Παρατηρήθηκε ότι σε ολόκληρη την ΕΕ καμία αρχική κατάρτιση δεν προετοιμάζει τον κοινό ενδιαφερόμενο πολίτη να κατανοήσει και να μάθει γρήγορα να υποστηρίξει ανθρώπους με ASD. Επαγγελματίες, εργαζόμενοι και συνάνθρωποι στον ιατρικό και κοινωνικό τομέα, στην ειδική ή μη εκπαίδευση, στις επιχειρήσεις ή ακόμη και στον τομέα των προσωπικών υπηρεσιών (π.χ. οικογένεια) δεν είναι πάντοτε προετοιμασμένοι να έρθουν σε επαφή και να προσαρμόζουν τις γνώσεις τους για τα άτομα με ASD.

Το ευρωπαϊκό πρότζεκτ, που εκπονείται και με τη συμμετοχή της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Θεσσαλίας εδώ και 1 χρόνο και που αποτελεί αντικείμενο της προκείμενης παρουσίασης, έχει ως σκοπό τη μεταφορά στην Ευρώπη ενός σύντομου επιμορφωτικού πακέτου που δημιουργήθηκε στη Γαλλία και χρησιμοποιείται με επιτυχία για 5 χρόνια (HIPE4ASD). Η επιμόρφωση αυτή θα παρέχει τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες για να ενσωματώσει ο οποιοσδήποτε επιμορφούμενος τα κύρια χαρακτηριστικά των ατόμων με ASD στις καθημερινές του πρακτικές. Η ομάδα του πρότζεκτ περιλαμβάνει εταίρους από την κατάρτιση (Ισπανία), την εκπαίδευση (Ελλάδα), τις κοινωνικές υπηρεσίες (Ιταλία) και την απασχόληση (Δανία), οι οποίοι στη διάρκεια του πρότζεκτ θα επικεντρωθούν στα εξής:

- κύρωση ενός συνόλου εγκάρσιων γνώσεων και δεξιοτήτων για κάθε επαγγελματία-στόχο
- σύνδεση του γαλλικού προτύπου με τα διαφορετικά πεδία αναφοράς και τις δεξιότητες των διαφόρων επαγγελματικών κατηγοριών-στόχων και στη συνέχεια δοκιμή του «προϊόντος»
- δημιουργία ενός εργαλείου "άμεσης επαγγελματικής επάρκειας" που να μπορεί να αξιοποιηθεί σε οποιαδήποτε επαγγελματική επαφή με άτομα με ASD, ανεξάρτητα από το επίπεδο των δεξιοτήτων, της θέσης, του χρόνου εμπλοκής αυτού που θα την αξιοποιήσει

Το πακέτο αυτό θεραπεύει την έλλειψη της αρχικής κατάρτισης (συχνά φτωχής στον τομέα αυτό, ιδίως όσον αφορά τις πρακτικές) και ικανοποιεί άμεσες ανάγκες από άποψη τεχνογνωσίας και βασικών δεξιοτήτων, ενώ στις περιφέρειες αποσκοπεί στη δημιουργία μιας κοινής επαγγελματικής νοοτροπίας με σκοπό τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, αλλά και την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με ASD. Στην εισήγησή αυτή παρουσιάζονται και αναλύονται διάφορες πλευρές και ζητήματα που αφορούν τη στοχοθεσία, την υλοποίηση και το τελικό αποτέλεσμα της διεθνούς συνεργασίας.

Θέμα:

Ανθεκτικότητα (συνεκτικότητα) μεταξύ των μελών της οικογένειας ατόμων με αυτισμό: βιβλιογραφική ανασκόπηση

Εισηγητές:

ΧΑΪΔΗ ΕΙΡΗΝΗ, MSC, ΥΠΟΨΗΦΙΑ ΔΙΔΑΚΤΩΡ, ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Φορέας:

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

Περίληψη:

Παγκοσμίως η φροντίδα των ατόμων με αυτισμό αποτελεί πρόκληση. Οι γονείς και τα μέλη των οικογενειών που φροντίζουν τα άτομα με αναπτυξιακές διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού έρχονται αντιμέτωποι με μια σειρά σοβαρών προβλημάτων: συναισθηματικών, κοινωνικών, πρακτικών και οικονομικών που έχουν επιπτώσεις στη συνοχή-ανθεκτικότητα της οικογένειας και προσπαθούν να βρουν τρόπους να γίνουν «ανθεκτικοί», να ανταπεξέλθουν στο στρες και το βάρος που προκαλεί η φροντίδα ενός αυτιστικού ατόμου, καθώς επίσης και να διατηρήσουν τη συνοχή στην οικογένεια και την υγιή της δομή.

Στην παρούσα εργασία γίνεται προσπάθεια καταγραφής των μέχρι τώρα ερευνών που αφορούν τη συνεκτικότητα της οικογένειας. Επιλέχθηκαν 25 άρθρα –μελέτες από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία με λέξεις κλειδιά! Αυτισμός, φροντίδα, μητέρα, πατέρας, γονείς, οικογένεια.

Στα άρθρα καταγράφονται :

- α) οι δείκτες ανθεκτικότητας της οικογένειας: αυτο-αποτελεσματικότητα, την αποδοχή, την αίσθηση της συνοχής, αισιοδοξία, θετική λειτουργία της οικογένειας.
- β) οι παράγοντες κινδύνου όπως: τη σοβαρότητα των συμπτωμάτων, την οικογενειακή της ποιότητα, ο θυμός των γονέων και ο αριθμός των παιδιών με αυτισμό.
- γ) οι προστατευτικοί παράγοντες που βοηθούν τους φροντιστές να έχουν θετική στάση στο πρόβλημα, όπως : κοινωνική υποστήριξη, η ηλικία του παιδιού, ο χρόνος από τη διάγνωση, τόπος ελέγχου, γνωστικής αξιολόγησης και θρησκευτικές πεποιθήσεις και η πνευματικότητα.
- δ) τα αποτελέσματα των ερευνών.

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση φανερώνει ότι οι γονείς των ατόμων με αυτισμό που αναπτύσσουν τρόπους- μεθόδους συνεκτικότητας, αντιμετωπίζουν καλύτερα την επώδυνη κατάσταση του αυτισμού και τη φροντίδα των παιδιών τους. Επίσης, αποδεικνύει ότι η ανάπτυξη συνεκτικότητας μεταξύ των μελών της οικογένειας είναι ευεργετική τόσο για τους φροντιστές (γονείς- μέλη οικογένειας) όσο και για τους φροντιζόμενους (άτομα με αυτισμό).

Θέμα:

Αξιολόγηση επικοινωνιακών δεξιοτήτων σε παιδιά με διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού

Εισηγητές:

ΝΙΚΟΛΑΡΑΪΖΗ ΜΑΓΔΑ, ΜΟΥΧΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΣΤΑΜΟΥ ΠΗΝΕΛΟΠΗ

Φορέας:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ» ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Περίληψη:

Το θέμα της συγκεκριμένης εργασίας ήταν η αξιολόγηση επικοινωνιακών δεξιοτήτων σε παιδιά με διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού και σκοπός της ήταν τόσο η αναζήτηση όσο και η περιγραφή και παράθεση ερευνητικών δεδομένων, που αφορούν το παραπάνω ζήτημα. Στο πρώτο μέρος της εργασίας γίνεται σύντομη αναφορά στο θεωρητικό υπόβαθρο του αυτισμού, των ελλειμμάτων στην επικοινωνία και στην αξιολόγηση αυτών των δεξιοτήτων. Στο δεύτερο μέρος ακολουθεί η εμπειρική στήριξη του θέματος, καθώς παρατίθενται, παρουσιάζονται και περιγράφονται έξι εργαλεία αξιολόγησης επικοινωνιακών δεξιοτήτων, τα οποία είναι τα εξής: SCATA (Social Communication Assessment for Toddlers with Autism), COSMIC (Classroom Observation Schedule to Measure Intentional Communication) και M-COSMIC (Modified-Classroom Observation Schedule to Measure Intentional Communication), CCC (Children Communication Checklist), ESCS (Early Social Communication Scales), CDI (MacArthur-Bates Communication Development Inventory) και CSBS DP (Communication and Symbolic Behavior Scales Developmental Profile). Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν στις έρευνες, αν και σε μικρό δείγμα συμμετεχόντων, φάνηκε να μετρούν με σαφή και αξιόπιστο τρόπο τις δεξιότητες επικοινωνίας είτε λεκτικές είτε μη λεκτικές και να διαφοροποιούν τα παιδιά με αυτισμό σ' αυτό το τομέα σε σχέση με άλλες ομάδες παιδιών. Παρ' όλα αυτά παρατηρήθηκε ότι τα περισσότερα εργαλεία ή οι περισσότερες από τις κλίμακες τους σχεδιάστηκαν για να μετρήσουν μορφές μη λεκτικής επικοινωνίας. Τα πιο πολλά εργαλεία διαπιστώθηκε ότι έχουν χρησιμοποιηθεί και ελεγχθεί σε μεγάλο μέρος ερευνών, εκτός από το SCATA, και σε τρία από αυτά (SCATA, CSBS, CDI) καταδείχτηκε η δυνατότητα τους να αποτελέσουν προγνωστικούς δείκτες για το μεταγενέστερο αναπτυξιακό επίπεδο των παιδιών. Γενικά συμπεράσματα, περιορισμοί και μελλοντικές κατευθύνσεις συζητούνται στο τελευταίο κομμάτι της εργασίας.

Θέμα:

Παρουσίαση κλινικού περιστατικού ενήλικα με σύνδρομο ASPERGER

Εισηγητές:

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΠΟΛΙΑΣ, ΜΠΕΤΤΥ ΜΕΝΟΥΝΟΥ

Φορέας:

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ & ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ "ΚΩΝ.ΜΠΟΛΙΑΣ"

Περίληψη:

Η εργασία θα περιλαμβάνει παρουσίαση κλινικού περιστατικού με σύνδρομο Asperger . Πρόκειται για ενήλικα 32 ετών. Ο λόγος προσέλευσης σε θεραπεία ήταν ανησυχίες, αυτοτραυματισμοί, σοβαρές δυσκολίες στον επαγγελματικό χώρο. Κύριο αίτημά του ήταν η υποστήριξή του σε θέματα κοινωνικών δεξιοτήτων και η βοήθεια να εμπλουτίσει τον κύκλο γνωριμιών του.

Κατά τη θεραπεία αναδείχτηκαν θέματα δυσκολιών στην έκφραση και διαχείριση συναισθημάτων, ελλειπών δεξιοτήτων επικοινωνίας, κοινωνικών δεξιοτήτων, δυσκολιών στην κοινωνική αλληλεπίδραση, καθώς κι έντονων δυσκολιών στην αντίληψη και κατανόηση της πρόθεσης του άλλου. Εφαρμόστηκε γνωστική, συμπεριφοριστική ψυχοθεραπευτική παρέμβαση, μέσα από πρόγραμμα Κοινωνικής Συναισθηματικής Ανάπτυξης (ΚΣΑ). Δόθηκε φαρμακευτική αγωγή.

Στην παρουσίαση θα αναλυθεί η κλινική εικόνα, το σχέδιο θεραπευτικής παρέμβασης, οι θεραπευτικοί στόχοι, η δυσκολία/ιδιαιτερότητα του περιστατικού. Θα γίνει αξιολόγηση κι ερμηνεία των βασικών σημείων της θεραπείας. Θα δοθεί έμφαση στον προβληματισμό για τη συμβουλευτική γονέων σε ενήλικες.

Αυτισμού**Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα****4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013**

Θέμα:

Γλωσσικό προφίλ παιδιών με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας

Εισηγητές:

ΔΡ ΒΟΓΙΝΔΡΟΥΚΑΣ Ι. ΛΟΓΟΠΕΔΙΚΟΣ, ΙΑΤΡΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ Β. ΕΛΛΑΔΑΣ- ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΔΡ ΦΡΑΝΣΙΣ Κ ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟΣ, Β΄ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΤΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
ΑΝΕΣΤΟΠΟΥΛΟΥ Ο. ΛΟΓΟΠΕΔΙΚΟΣ, ΚΕΝΤΡΟ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ «ΣΥΝ-ΠΡΑΞΗ»

Περίληψη:

Οι ιδιαιτερότητες της γλωσσικής εξέλιξης των παιδιών με Διαταραχή του Αυτιστικού Φάσματος Υψηλής Λειτουργικότητας (ΥΛΑ) είναι γνωστές από τη βιβλιογραφία και αφορούν κυρίως στις πραγματολογικές και σημασιολογικές δυσκολίες. Σε σχετική έρευνα στην ελληνική γλώσσα (Βογινδρούκας, Ζηκοπούλου, Κιουρτσίδου, Παπάζη 2007) σε παιδιά που είχαν διαγνωστεί με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας τα ευρήματα έδειξαν ότι σημαντικές δυσκολίες υπάρχουν στη δοκιμασία της σειριοθέτησης, στο λεξιλόγιο, στη διήγηση ιστορίας εικόνων, στον ορισμό λέξεων, στις ομοιότητες εννοιών, στην ανάγνωση και στην κατανόηση κειμένου, στη διήγηση ιστορίας που άκουσαν, στην επίλυση αριθμητικού προβλήματος, στην ανάκληση εννοιών σε κατηγορίες και στην αυθόρμητη γραφή, ενώ ήπιες δυσκολίες παρατηρούνται στην κατηγοριοποίηση εννοιών, καθώς επίσης και στη γραφή καθ' υπαγόρευση. Οι δυσκολίες που παρατηρήθηκαν εξηγούνται από τη φύση της αυτιστικής διαταραχής, μιας και αυτή χαρακτηρίζεται από απόκλιση στο πραγματολογικό επίπεδο της γλώσσας, το οποίο αφορά την αφηγηματική ικανότητα τόσο σε επίπεδο κατανόησης όσο και σε επίπεδο έκφρασης, καθώς επίσης και από δυσκολίες στην αφηρημένη σκέψη μιας και αυτό είναι ένα από τα βασικά συμπτώματα της τριάδας των διαταραχών του αυτισμού (Wing 1996).

Σκοπός της μελέτης

- Η διερεύνηση του γλωσσικού προφίλ παιδιών με ΥΛΑ με τη χρήση σταθμισμένων δοκιμασιών στην ελληνική γλώσσα.
- Διερεύνηση παραγόντων που μπορεί να επηρεάζουν το γλωσσικό προφίλ, όπως νοημοσύνη, ηλικία, σοβαρότητα αυτισμού.
- Διερεύνηση της ικανότητας πληροφόρησης του ακροατή και της γραμματικής επάρκειας του ακροατή
- Διερεύνηση του επιπέδου εκφραστικού λεξιλογίου και ποιοτική ανάλυση των λεξιλογικών λαθών

Μεθοδολογία:

Τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν είναι:

1. Κατάλογος κριτηρίων του DSM-IV-TR (APA, 2004)
2. Autism Diagnostic Observation Schedule – ADOS-G (Lord, Risi, et al. 2000).
3. Coloured Raven's Progressive Matrices (Raven et al 2003).
4. Εικόνες Δράσης (Βογινδρούκας, Πρωτόπαπας, Σταυρακάκη 2009)
5. Δοκιμασία Εκφραστικού Λεξιλογίου (Βογινδρούκας, Πρωτόπαπας, Σιδερίδης 2009)

Δείγμα: 50 παιδιά 4-8 ετών από 3 κέντρα παρέμβασης των Αθηνών.

Αποτελέσματα

Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές των παιδιών του δείγματος, σε σχέση με τις ηλικιακές ομάδες των αξιολογητικών εργαλείων, παρατηρούνται επίσης επιδράσεις της σοβαρότητας και του δείκτη νοημοσύνης στα αποτελέσματα από τα γλωσσικά αξιολογητικά εργαλεία

Θέμα:

Διερεύνηση της Μνήμης Εργασίας σε παιδιά με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος Υψηλής Λειτουργικότητας και παιδιά με Φωνολογική Διαταραχή ή Διαταραχή Άρθρωσης.

Εισηγητές:

ΚΩΤΣΟΠΟΥΛΟΥ Α., ΚΟΛΩΝΗ Ε., ΤΡΟΥΠΟΥ Α.

Φορέας:

ΕΤΑΙΡΙΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ-ΕΨΥΠΕΑ

Περίληψη:

Τα παιδιά με υψηλή λειτουργικότητα στο φάσμα του Αυτισμού (ΔΑΦ) έχουν δυσκολίες στις επιτελικές λειτουργίες, κυρίως στον προγραμματισμό, στην ευελιξία και στη μνήμη εργασίας (Hill, 2004, Blythe A. et al., 2009). Η μνήμη εργασίας θεωρείται η βάση της μάθησης. Ένα από τα υποσυστήματα της μνήμης εργασίας είναι το φωνολογικό κύκλωμα. Τα παιδιά με Φωνολογική Διαταραχή (Φ.Δ.) ή Διαταραχή Άρθρωσης (Δ.Α.) ενδεχομένως παρουσιάζουν δυσκολίες στη μνήμη εργασίας (φωνολογικό κύκλωμα). Το ερώτημα είναι εάν τα παιδιά με ΔΑΦ και τα παιδιά με Φ.Δ. ή Δ.Α. παρουσιάζουν παρόμοιες δυσκολίες στη μνήμη εργασίας. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση σε βάθος και λεπτομέρεια της μνήμης εργασίας στις δύο αυτές ομάδες. Μεθοδολογία: Σε δείγμα 18 παιδιών ηλικίας 5;0 έως 8;8 ετών, εκ των οποίων τα 9 ήταν παιδιά με ΔΑΦ και τα υπόλοιπα 9 ήταν παιδιά με Φ.Δ. ή Δ.Α., χορηγήθηκαν οι 10 κλίμακες της δοκιμασίας Εργαλείο Ανίχνευσης και Διερεύνησης Διαταραχών Μνήμης στο Νηπιαγωγείο και στο Δημοτικό (Μπεζεβέγκης & συν, 2008).

Αποτελέσματα: Όσον αφορά την οπτική μνήμη οι δύο ομάδες παρουσίασαν παρόμοια επίδοση με ελαφριά υπεροχή των παιδιών με ΔΑΦ. Στην άμεση ανάκληση λέξεων δεν υπήρχε καμιά διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων. Στην καθυστερημένη ανάκληση λέξεων καθώς και στην καθυστερημένη ανάκληση λέξεων με ένδειξη τα παιδιά με ΔΑΦ παρουσίασαν χαμηλότερη επίδοση. Στατιστικώς σημαντική διαφορά υπήρξε στην ανάκληση ιστοριών άμεσα και καθυστερημένα με έντονη τη διαφορά κυρίως στην κατανόηση – αναγνώριση εις βάρος των παιδιών με ΔΑΦ. Συμπεράσματα: Φαίνεται ότι η μνήμη εργασίας υπολειτουργεί και στις δύο ομάδες. Στα παιδιά όμως με ΔΑΦ η δυσκολία εντοπίζεται κυρίως στην επεξεργασία πληροφοριών - κατανόηση και αφήγηση- (κεντρικός εκτελεστής;) ενώ στα παιδιά με Φ.Δ. ή Δ.Α. μόνο στην αφήγηση (φωνολογικό κύκλωμα;).

Θέμα:

**Κριτική Ανασκόπηση των Πρόσφατων Μελετών για την Εφαρμογή
Συστήματος Επικοινωνίας Μέσω Ανταλλαγής Εικόνων (PECS) στο σπίτι, την
κοινότητα και τη γενίκευση στα διάφορα περιβάλλοντα και στα άτομα**

Εισηγητές:

ΑΡΑΜΠΙΣΟΓΛΟΥ, Ε. ΛΟΓΟΘΕΤΗ, Ε. & ΠΛΕΣΣΑ, Α.

Περίληψη:

Το Σύστημα Επικοινωνίας μέσω Ανταλλαγής Εικόνων (PECS) είναι ένα εργαλείο επικοινωνίας που χρησιμοποιείται για να διδάξει επικοινωνιακές δεξιότητες σε παιδιά με διαταραχές της ανάπτυξης συμπεριλαμβανομένου και του αυτισμού. Τα τελευταία χρόνια έχουν δημοσιευθεί πολλές έρευνες γύρω από την αποτελεσματικότητα της χρήσης του. Σε αυτήν παρουσίαση γίνεται μία ανασκόπηση των ερευνών που επικεντρώνονται στη εφαρμογή του PECS στο σπίτι, την κοινότητα και κατ'επέκταση τη γενίκευση σε διάφορα περιβάλλοντα και άτομα.

Από τα δεδομένα των ερευνών αυτών διαπιστώνεται ότι α) όταν υπάρχει παράλληλη εκπαίδευση γονέων και το PECS εφαρμόζεται στο σπίτι, τα άτομα με αυτισμό γενικεύουν και αυξάνουν τον αριθμό των αιτημάτων τους, β) τα άτομα με αυτισμό αυξάνουν τη συχνότητα της επικοινωνίας με συνομηλίκους όταν οι τελευταίοι εκπαιδεύονται ως σύντροφοι επικοινωνίας και γ) ότι η γενίκευση μπορεί να επιτευχθεί χωρίς εξατομικευμένη εκπαίδευση, ωστόσο υπάρχουν άτομα όπου για να γενικεύσουν τη χρήση του PECS χρειάζεται να εκπαιδευτούν σε κάθε περιβάλλον.

Συζητούνται μεθοδολογικοί περιορισμοί των συγκεκριμένων ερευνών και αναλύονται προβληματισμοί και προτάσεις για την ορθή χρήση και την εκπαίδευση γονέων στην εφαρμογή του PECS στη χώρα μας.

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Είναι Αποτελεσματική η Παρέμβαση της Αισθητηριακής Ολοκλήρωσης στον Αυτισμό; Μια Ανασκόπηση και Κριτική Ανάλυση των μέχρι τώρα Ερευνητικών Δεδομένων.

Εισηγητές:

ΣΑΜΨΩΝΙΔΟΥ ΆΝΝΑ, Μ.Α., Ο.Τ.Ρ., ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ

ΒΕΓΓΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑ, Μ.ΡΕ.Σ., ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ

Περίληψη:

Ο σκοπός της παρουσίασης είναι να συνοψίσει και να αξιολογήσει τη μέχρι τώρα ερευνητική δραστηριότητα για την αποτελεσματικότητα της παρέμβασης της Αισθητηριακής Ολοκλήρωσης (ΑΟ) στις Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος.

Οι δυσλειτουργίες της ΑΟ εμφανίζονται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες και σε όλα τα επίπεδα λειτουργικότητας μέσα στις Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ). Δεδομένης τόσο της ευρείας χρήσης της παρέμβασης από θεραπευτές που δουλεύουν με παιδιά με ΔΑΦ, όσο και της απαίτησης για την χρήση της μεθόδου από τους γονείς, η ανάγκη για την τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας της ΑΟ είναι μεγάλη.

Θα δοθεί έμφαση στη μεθοδολογία της υπάρχουσας δημοσιευμένης έρευνας σ' αυτόν το τομέα καθώς και στην αντικειμενική και κριτική ανάλυση αυτής. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα απαραίτητα στοιχεία που καθορίζουν μια ορθή ερευνητική μεθοδολογία και στην ύπαρξή τους ή μη στη μέχρι τώρα έρευνα που αφορά την αποτελεσματικότητα της μεθόδου στον αυτισμό.

Εν κατακλείδι, θα γίνει μια ανασκόπηση της τρέχουσας πορείας των επιστημονικών ομάδων που παράγουν έρευνα σε αυτόν τον τομέα και τα επιτεύγματα τους, τα οποία κυρίως συνοψίζονται στο 1) εργαλείο για τη Μέτρηση της Πιστότητας της Παρέμβασης της ΑΟ & 2) στην δημιουργία ενός Εγχειριδίου Παρέμβασης. Το εργαλείο της πιστότητας έχει δημοσιευτεί και το εγχειρίδιο παρέμβασης είναι σε πορεία ολοκλήρωσης και δημοσίευσης μέσα στο 2011. Η χρήση αυτών των εργαλείων θα διασφαλίσει μια πιο στιβαρή μεθοδολογία για τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της ΑΟ τόσο στις ΔΑΦ όσο και σε άλλες διαγνωστικές κατηγορίες παιδιών. Με την καθιέρωση αυτών των εργαλείων θα έχουν εξασφαλιστεί πιο περιληπτικές μέθοδοι για την εξερεύνηση της αποτελεσματικότητας τόσο στις ΔΑΦ όσο και σε άλλες διαγνωστικές ομάδες παιδιών.

**** Αντιπροσωπεύουμε την Ελληνική Εταιρεία για την Αισθητηριακή Ολοκλήρωση (ΕΛΕΑΟ) η οποία είναι μέλος του Sensory Integration Global Network (SIGN), International Coalition on Education in Sensory Integration (ICESI) – European Coalition

Η ΕΛΕΑΟ στηρίζει την εκπαίδευση στη Θεωρία, την Αξιολόγηση και την Παρέμβαση της Αισθητηριακής Ολοκλήρωσης με βάση στις αρχές της Dr. Ayres. Η εκπαίδευση αυτή που οργανώνεται από την Συν-Εργασία, αντιπροσωπεύει τους συνεργαζόμενους φορείς Πανεπιστήμιο της Νότιας Καλιφόρνιας (University of Southern California) και τον εκδοτικό οίκο Western Psychological Services. Σε αυτά τα σεμινάρια συμμετέχουν θεραπευτές και άλλοι ειδικοί τόσο από την Ελλάδα και την Κύπρο όσο και από άλλες χώρες.

Θέμα:

Η μη λεκτική επικοινωνία στην τυπική ανάπτυξη και στις διαταραχές αυτιστικού φάσματος (συγκριτική μελέτη).

Εισηγητές:

ΒΟΓΙΝΔΡΟΥΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΚΑΡΑΜΠΟΥΛΑ ΝΑΤΑΣΣΑ, ΣΥΓΚΟΥΝΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Φορέας:

ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ «ΕΛΛΟΓΟΝ».

Περίληψη:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα παιδιά με διαταραχή αυτιστικού φάσματος (ASD) εκδηλώνουν μη τυπική εξέλιξη των επικοινωνιακών ικανοτήτων, που εκδηλώνεται με ελλείμματα στη χρήση και την κατανόηση των μη λεκτικών μορφών της επικοινωνίας (APA, 1994). Στα πλαίσια του ενδιαφέροντός μας για το πώς η μη τυπική εξέλιξη της μη λεκτικής επικοινωνίας επιβαρύνει την αυτιστική συμπεριφορά και με δεδομένη την περιορισμένη ερευνητική δραστηριότητα γύρω από τη μη λεκτική επικοινωνία επιλέξαμε τη διερεύνηση αυτού του τύπου των δυσκολιών σε παιδιά με ASD σε σχέση με παιδιά μη διαγνωσμένα.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Εξετάσαμε πλευρές της μη λεκτικής επικοινωνίας (την κατανόηση και χρήση χειρονομιών, τη βλεμματική επαφή, τη δείξη, την έκφραση προσώπου) σε παιδιά τυπικής ανάπτυξης, ηλικίας από έξι (6) μηνών μέχρι τριών (3) ετών (δείγμα 200 παιδιών) και σε παιδιά με διάγνωση αυτισμού, ηλικίας από τριών (3) μέχρι δεκαέξι (16) ετών, (δείγμα 43 παιδιών). Η συλλογή των δεδομένων έγινε με χρήση δύο ερωτηματολογίων με ερωτήματα πολλαπλών επιλογών, τα οποία συμπληρώθηκαν από γονείς παιδιών τυπικής ανάπτυξης και εκπαιδευτές παιδιών με ASD.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Από την επεξεργασία των δεδομένων προκύπτει ότι η μη λεκτική επικοινωνία των παιδιών με ASD υπολείπεται της μη λεκτικής επικοινωνίας των παιδιών με ND σε όλες τις υπό διερεύνηση ικανότητες. Διαπιστώθηκε μεγαλύτερη απόκλιση ανάμεσα στους δύο πληθυσμούς στην κατανόηση νευμάτων, στη συνημμένη προσοχή και στην κατανόηση εκφράσεων του προσώπου, που δηλώνουν συναισθηματική κατάσταση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπεραίνεται πως η μη λεκτική επικοινωνία υπολείπεται στα άτομα με ASD και κρίνεται απαραίτητη περαιτέρω διερεύνησή σε μεγαλύτερο δείγμα.

Θέμα:

Εφαρμογή του TOPL-2 σε ελληνόπουλα με ΥΛΑ και ASPERGER 6-10 ετών

Εισηγητές:

ΔΡΟΥΛΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ, ΚΑΨΑΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, ΝΙΚΗΤΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, ΝΤΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ΚΟΚΜΟΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Φορέας:

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ- ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Περίληψη:

Στη παρούσα μελέτη χορηγήθηκε η δοκιμασία Test of Pragmatic Language-2 (TOPL-2) σε ελληνόπουλα 6-10 ετών με ΥΛΑ και Asperger καθώς και σε παιδιά με γλωσσικές δυσκολίες που δεν ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού. Σκοπός αυτής της μελέτης δεν είναι μόνο να βρεθούν τυχόν διαφορές ανάμεσα στην απόδοση των παιδιών με διαταραχή αυτιστικού φάσματός και των παιδιών με γλωσσικές δυσκολίες. Βασικό μας μέλημα είναι η ποιοτική ανάλυση της ελληνικής μετάφρασης της δοκιμασίας και πιθανές προτάσεις βελτίωσής της. Θα εξετάσουμε πως είναι γραμμένη η δοκιμασία, αν ο τρόπος που χορηγείται ταιριάζει στον ελληνικό πληθυσμό, αν το μήκος των προτάσεων είναι κατάλληλο, κατά πόσο οι εικόνες που χρησιμοποιούνται είναι βοηθητικές, αν η δοκιμασία που είναι φτιαγμένη σε άλλη χώρα καλύπτει τις πολιτισμικές ανάγκες, πεποιθήσεις και γνώσεις της ελληνικής πραγματικότητας. Μια πρώτη ανάλυση έδειξε ότι το μήκος και η πολυπλοκότητα των προτάσεων είναι κάτι που δυσκολεύει και τις δύο ομάδες παιδιών που χρησιμοποιήσαμε και ότι κάποιες από τις εικόνες ίσως να μην είναι κατάλληλες για τον ελληνικό πληθυσμό λόγω των πολιτισμικών μας διαφορών με άλλες χώρες

Αυτισμού**Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα****4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013**

Θέμα:

“Διαβάζοντας το νου με τα μάτια” (child edition). Μια συγκριτική μελέτη σε παιδιά τυπικής ανάπτυξης και παιδιά με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας.

Εισηγητές:

ΒΟΓΙΝΔΡΟΥΚΑΣ Ι., ΧΕΛΑΣ Ε.Ν., ΜΑΡΤΙΝΗΣ Ι., ΔΑΛΟΠΟΥΛΟΥ Ε.

Περίληψη:

Σκοπός

Η θεωρία του νού είναι η ικανότητα που μας βοηθάει να καταλάβουμε διάφορες νοητικές καταστάσεις καθώς και ότι οι άλλοι μπορεί να έχουν διαφορετικές πεποιθήσεις ή επιθυμίες από εμάς.

Χρησιμοποιώντας τη δοκιμασία « Διαβάζοντας το νου με τα μάτια»(child edition). (Baron- Cohen, Wheelwright, Hill, Raste, & Plumb, 2001) ως εργαλείο μέτρησης προσπαθήσαμε να εξετάσουμε τις ποιοτικές και ποσοτικές αποκλίσεις μεταξύ των παιδιών με και χωρίς αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας (ΑΥΛ) και τυπικά αναπτυσσόμενους ενήλικες.

Μέθοδος

Οι τυπικά αναπτυσσόμενοι ενήλικοι (N= 25) επιλέχτηκαν σύμφωνα με το εργασιακό τους περιβάλλον προκειμένου να υπάρχει καλύτερη ετερογένεια στο δείγμα. Τα τυπικής ανάπτυξης παιδιά (N= 54) συλλέχθηκαν από δημόσια σχολεία και όλα τους ήταν μεγαλύτερα από 8 ετών. Οι συμμετέχοντες με ΑΥΛ (N= 27) επιλέχτηκαν από δημόσιες και ιδιωτικές ψυχιατρικές δομές. Όλοι οι συμμετέχοντες εξετάστηκαν μεμονωμένα σε ήρεμο και γνώριμο περιβάλλον. Σε αυτήν την δοκιμασία ο εξεταζόμενος βλέπει διαδοχικά 28 τετράδες φωτογραφιών της περιοχής των ματιών και καλείται να επιλέξει ποια από τις τέσσερις φωτογραφίες ταιριάζει περισσότερο σε αυτό που νιώθει ή σκέφτεται το άτομο της εικόνας.

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι ενήλικοι σημείωσαν έναν μέσο όρο 17.5 (SD=2.5), ελαφρώς υψηλότερο από τα τυπικής ανάπτυξης παιδιά (M=16.4, SD=3). Τα παιδιά με ΑΥΛ είχαν την ίδια μέση ηλικία με τα τυπικής ανάπτυξης (M=9.9, SD=22.6 και M=10, SD=18.1) και σκόραραν χαμηλότερα με μέσο όρο 14.4 (SD=3.9). Η διαφορά μεταξύ των παιδιών με ΑΥΛ και τυπικής ανάπτυξης είναι στατιστικά σημαντική ($p < .01$). Υψηλότερο ποσοστό επιτυχίας(94.7%) παρατηρήθηκε στη φωτογραφία όπου το άτομο ήταν λυπημένο.

Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης συμφωνούν με συμπεράσματα προηγούμενων μελετών και δίνουν επίσης σημαντικά δεδομένα για τον πληθυσμό των παιδιών. Περισσότερες μελέτες θα πρέπει να εκπονιστούν δεδομένου ότι η συγκεκριμένη δοκιμασία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως σταθμισμένο εργαλείο μέτρησης και αξιολόγησης.

Θέμα:

Το συμβολικό παιχνίδι των παιδιών με Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή που φοιτούν στο γενικό σχολείο».

Εισηγητές:

ΚΑΡΑΧΑΛΙΑ ΦΩΤΕΙΝΗ, ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑ ΖΑΪΡΑ, ΚΙΟΣΕΟΓΛΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Φορέας:

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Περίληψη:

Σκοπός: Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν η μελέτη της συμμετοχής των παιδιών με Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή (ΔΑΔ) σε συμβολικό παιχνίδι.

Μέθοδος: Το δείγμα αποτέλεσαν 18 Έλληνες μαθητές/τριες της Θεσσαλονίκης, 9 με ΔΑΔ και 9 με τυπική ανάπτυξη, 5 αγόρια και 4 κορίτσια ανά ομάδα, ηλικίας 6-10 ετών που παρακολουθούσαν τις τάξεις Α'-Γ' στο γενικό σχολείο. Το παιχνίδι των παιδιών βιντεοσκοπήθηκε σε ελεύθερη και σε παρακινούμενη συνθήκη. Για την ανάλυση της βιντεοσκοπημένης παρατήρησης χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της μικρο-ανάλυσης. Η μη λεκτική νοημοσύνη των παιδιών μετρήθηκε με το τεστ Raven.

Αποτελέσματα: Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα παιδιά με ΔΑΔ σε ελεύθερη συνθήκη παιχνιδιού εμπλέκονταν περισσότερο σε λειτουργικό και λιγότερο σε συμβολικό παιχνίδι αλλά ο βαθμός εμπλοκής τους στο συμβολικό παιχνίδι αυξάνονταν στην παρακινούμενη συνθήκη. Συγκριτικά με τα παιδιά τυπικής ανάπτυξης ο βαθμός εμπλοκής των παιδιών με ΔΑΔ στο συμβολικό παιχνίδι ήταν μικρότερος και στις δύο συνθήκες παιχνιδιού. Ο πιο συχνός τύπος συμβολικού παιχνιδιού και στις δύο ομάδες ήταν η αντικατάσταση αντικειμένων. Για τα παιδιά με ΔΑΔ η μη λεκτική νοημοσύνη είχε θετική σχέση με την εμπλοκή σε συμβολικό παιχνίδι ενώ η ηλικία δεν επηρέαζε την εμπλοκή τους στο συμβολικό παιχνίδι. Τέλος, βρέθηκε ότι τα αγόρια με ΔΑΔ εμπλέκονταν περισσότερο σε συμβολικό παιχνίδι σε σχέση με τα κορίτσια.

Συμπεράσματα: Το συμβολικό παιχνίδι των παιδιών με ΔΑΔ βελτιώνεται κατά την διάρκεια των σχολικών χρόνων αλλά υπολείπεται σε σχέση με το συμβολικό παιχνίδι των τυπικά αναπτυσσόμενων συνομηλίκων τους. Για το λόγο αυτό προτείνονται τρόποι προώθησης του συμβολικού παιχνιδιού σε οικογενειακά, σχολικά και θεραπευτικά περιβάλλοντα

Θέμα:

Η επίδραση του είδους του ερεθίσματος ανά πειραματική συνθήκη Στη χορήγηση δοκιμασίας εκφραστικού λεξιλογίου σε παιδιά με διαταραχή αυτιστικού φάσματος

Εισηγητές:

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΣΑΦΑΡΗ, ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ, ΣΕΛΙΝΑ-ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΓΡΑΜΜΕΝΟΥ,
ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ
Ε.ΨΥ.ΜΕ-Κέντρο Αποκατάστασης και Πρόληψης «ΡΟΤΑ»

Φορέας:

ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ «ΕΛΛΟΓΟΝ»

Περίληψη:

Εισαγωγή

Η Δοκιμασία Εκφραστικού Λεξιλογίου πρόκειται για ένα εύχρηστο και σταθμισμένο αξιολογητικό εργαλείο στην ελληνική γλώσσα το οποίο βοηθά ερευνητές και επαγγελματίες να έχουν έγκυρα αποτελέσματα για την αναπτυξιακή πορεία του εκφραστικού λεξιλογίου του ατόμου που εξετάζουν (Ι. Βογινδρούκας, Α. Πρωτόπαπας, Γ. Σιδερίδης, 2009).

Στόχος

Η παρούσα μελέτη διερευνά κατά πόσο τροποποιούνται οι γλωσσικές λειτουργίες παιδιών με ΔΑΦ και κατ' επέκταση η ικανότητα ανάκλησης και εύρεσης εννοιών εάν αντικατασταθούν οι εικόνες της Δοκιμασίας Εκφραστικού Λεξιλογίου με αντίστοιχα πραγματικά αντικείμενα-μινιατούρες.

Τα ερωτήματα που γεννά η συγκεκριμένη μελέτη είναι:

Αν το είδος του ερεθίσματος επιδρά στο τελικό αποτέλεσμα της δοκιμασίας και στο είδος των λαθών (παραφασίες);

Αν προσδιορίζεται το επίπεδο λειτουργικότητας αναφορικά με την απόδοση του εξεταζομένου;

Αν η παρουσίαση αντικειμένων έναντι εικόνων επιδρά στη συνεργασία και στην εκδήλωση κοινωνικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων;

Μεθοδολογία

Το δείγμα της μελέτης αποτελούν 25 παιδιά με ΔΑΦ, ηλικίας 4-8 ετών, ανεξαρτήτου νοητικού δυναμικού και τα οποία έχουν αναπτύξει προφορική ομιλία. Αρχικά, χορηγήθηκαν οι εικόνες σύμφωνα με το πρωτόκολλο της Δοκιμασίας Εκφραστικού Λεξιλογίου, ενώ τα πραγματικά αντικείμενα-μινιατούρες δόθηκαν στις περιπτώσεις όπου ο εξεταζόμενος δεν ανταποκρινόταν με τις εικόνες, όταν εφαρμόστηκε το κριτήριο διακοπής πέντε συνεχόμενων λανθασμένων απαντήσεων, στις λανθασμένες απαντήσεις και όπου δε δόθηκε καμία απάντηση.

Υπόθεση

Η παρούσα μελέτη αναμένεται να αποδείξει ή να διαψεύσει ότι κατά τη χορήγηση της Δοκιμασίας Εκφραστικού Λεξιλογίου, το είδος του ερεθίσματος συμβάλει στην απόδοση των εξεταζομένων και επηρεάζει την αλληλεπίδρασή τους με το θεραπευτή.

Θέμα:

Κριτική Επισκόπηση των ερευνών για τη χρήση του Συστήματος Επικοινωνίας μέσω Ανταλλαγής Εικόνων σε παιδιά με αυτισμό

Εισηγητές:

ΜΟΥΧΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑ

Φορέας:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ» ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Περίληψη:

Στόχος της συγκεκριμένης εργασίας είναι η συστηματική κριτική επισκόπηση των ερευνών για τη χρήση του Συστήματος Επικοινωνίας μέσω Ανταλλαγής Εικόνων (Picture Exchange Communication System) σε παιδιά με αυτισμό. Πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική αναζήτηση εμπειρικών ερευνών στις βάσεις δεδομένων και από το σύνολο των 60 ερευνών που βρέθηκαν, επιλέχθηκαν 12 δημοσιευμένες έρευνες για να συμπεριληφθούν στην επισκόπηση με βάση τα εξής συγκεκριμένα κριτήρια: : 1) ερευνητικοί στόχοι, 2) συμμετέχοντες (ηλικία και διάγνωση τους), 3) ερευνητικό σχέδιο, 4) διάρκεια παρέμβασης, 5) πλαίσιο διεξαγωγής της παρέμβασης, 6) προηγούμενη εμπειρία των συμμετεχόντων με το PECS, 7) περιεχόμενο εκπαίδευσης, 8) πρόσωπο που εφάρμοσε την παρέμβαση, 9) φάσεις του PECS, που διδάχθηκαν, 10) αποτελέσματα, 11) έλεγχος διαδικαστικής εγκυρότητας, 12) έλεγχος κοινωνικής εγκυρότητας, 13) έλεγχος γενίκευσης και 14) έλεγχος διατήρησης. Με βάση τις συγκεκριμένες κατηγορίες έγινε και η παρουσίαση των ευρημάτων των ερευνών. Σύμφωνα με την ανάλυση και τα αποτελέσματα που προέκυψαν, φάνηκε ότι η συμβολή του PECS είναι καθοριστική και αποφέρει θετικά αποτελέσματα στην προώθηση και βελτίωση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων, ενώ δεν παρατηρήθηκε κάποια αξιόλογη επίδραση του συστήματος στην εμφάνιση της ομιλίας. Τα θετικά αποτελέσματα φάνηκαν μετά την εκπαίδευση στις 3 πρώτες φάσεις του PECS, αφού στην πλειοψηφία των ερευνών δεν αναφέρθηκαν δεδομένα για τις τρεις επόμενες φάσεις. Ακόμη, η συμβολή τόσο των μητέρων όσο και των συνομηλίκων, ως προσώπων που εμπλέκονται στην εφαρμογή της παρέμβασης, φάνηκε να είναι σημαντική για την πρόοδο των παιδιών. Τέλος, στην πλειοψηφία των ερευνών φάνηκε να εφαρμόζεται έλεγχος διαδικαστικής και κοινωνικής εγκυρότητας. Τέλος, καταγράφηκε υψηλό ποσοστό ελέγχου της γενίκευσης των δεξιοτήτων που διδάχθηκαν αλλά σε αντίθεση με τον έλεγχο της διατήρησης που καταγράφηκε σε περιορισμένο αριθμό ερευνών.

Θέμα:

Η χρήση όρων αναφοράς στον αφηγηματικό λόγο παιδιών με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας και παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή

Εισηγητές:

ΕΛΕΝΗ ΠΕΡΙΣΤΕΡΗ & ΙΑΝΘΗ-ΜΑΡΙΑ ΤΣΙΜΠΛΗ

Φορέας:

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Περίληψη:

Σκοπός. Στόχος της παρούσας μελέτης είναι η σύγκριση παιδιών με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (ΕΓΔ) και παιδιών με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας (ΑΥΛ) ως προς τη χρήση όρων αναφοράς κατά τη διήγηση και αναδιήγηση ιστοριών.

Μέθοδος. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 10 παιδιά με ΑΥΛ (εύρος ηλικίας: 6;6-11 ετών), και 10 παιδιά με ΕΓΔ (εύρος ηλικίας: 6;3-11;9 ετών). Η διάγνωση ΑΥΛ έγινε με το ADI-R (Lord, Rutter, & Le Couteur, 1994) και με κλινική παρατήρηση, ενώ η ΕΓΔ είχε διαγνωστεί βάσει του κριτηρίου 2 μονάδων τυπικής απόκλισης της Λεκτικής νοημοσύνης από το Λεκτικό Δείκτη που αντιστοιχεί στη χρονολογική ηλικία του παιδιού. Κάθε παιδί αντιστοιχίστηκε με ένα παιδί ίδιας χρονολογικής ηλικίας τυπικής ανάπτυξης (ΤΑ) και ίδιας γλωσσικής ανάπτυξης ως προς το επίπεδο του λεξιλογίου (Βογινδρούκας, Πρωτόπαπας, & Σιδερίδης, 2009) και ενός έργου ανάκλησης προτάσεων (DVIQ; Σταυρακάκη & Τσιμπλή, 2000). Τα παιδιά υποβλήθηκαν σε δοκιμασίες διήγησης και αναδιήγησης με τη χρήση των ιστοριών ENNI (Edmonton Narrative Norms Instrument). Η ανάλυση των ιστοριών έγινε με βάση τη διάκριση μεταξύ τριών αναφορικών λειτουργιών για τους κύριους χαρακτήρες της ιστορίας: Εισαγωγή, Διατήρηση και Επαναφορά.

Αποτελέσματα. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η λειτουργία της Εισαγωγής χαρακτήρων διαφοροποιεί τις δύο ομάδες: τα παιδιά με ΑΥΛ έκαναν εκτεταμένη χρήση της οριστικής (αντί της αόριστης) ονοματικής φράσης (ΟΦ) σε αντίθεση με τα παιδιά με ΕΓΔ που ήταν εύστοχα ως προς τη χρήση της αόριστης ΟΦ για την ίδια αναφορική λειτουργία. Επίσης, παρατηρήθηκαν διαφορετικοί τύποι λαθών ανά ομάδα, με τα παιδιά με ΑΥΛ να προβαίνουν σε εκτεταμένη χρήση του 1ου (αντί του 3ου) προσώπου κατά τη δήλωση των κλιτικών αντωνυμιών αλλά και της ρηματικής κατάληξης με αναφορά στο υποκείμενο. Τα λάθη των παιδιών με ΕΓΔ ήταν κυρίως μορφολογικά: παράλειψη άρθρου, λάθη γένους, πτώσης και αριθμού στα κλιτικά.

Συμπεράσματα. Τα ευρήματα ερμηνεύονται βάσει του ελλείμματος που αντιμετωπίζουν τα παιδιά με ΑΥΛ και ΕΓΔ στον τομέα της πραγματολογικής χρήσης της γλώσσας και στη γραμματική, αντίστοιχα. Επίσης, οι επιδόσεις των δύο μη-τυπικών ομάδων αξιολογούνται σε σύγκριση με τα χαρακτηριστικά του λόγου των ΤΑ παιδιών.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Βογινδρούκας, Ι., Πρωτόπαπας, Α., & Σιδερίδης, Γ. (2009). Δοκιμασία εκφραστικού λεξιλογίου (ελληνική έκδοση του Renfrew Word Finding Vocabulary Test). Χανιά: Γλάυκη.
- Lord, C., Rutter, M., & Le Couteur, A. (1994). Autism Diagnostic Interview-Revised: a revised version of a diagnostic interview for caregivers of individuals with possible pervasive developmental disorders. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 24, 659-685.
- Σταυρακάκη, Σ. & Τσιμπλή, Ι. Μ. (2000). Diagnostic Verbal IQ Test for Greek preschool and school age children: standardization, statistical analysis, psychometric properties. *Proceedings of the 8th Symposium of the Panhellenic Association of Logopedists*, Athens: Ellinika Grammata, 95-106.
- Wechsler, D. (1991). Wechsler Intelligence Scale for Children –Third Edition: Manual. The Psychological Corporation. Harcourt Brace Jovanovich, Inc.

Θέμα:

**Σύνδρομο Asperger και ηλεκτρονικός υπολογιστής στην εκπαίδευση:
Ισορροπία μεταξύ αξιοποίησης και εμμονής**

Εισηγητές:

Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΒΑΛΙΩΤΗΣ (ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ)

Περίληψη:

Κάθε καινοτομία στην εκπαίδευση δεν πρέπει να γίνεται άκριτα αποδεκτή ή να εφαρμόζεται χωρίς τις κατάλληλες προϋποθέσεις. Η εισαγωγή του ηλεκτρονικού υπολογιστή στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι μια καινοτομία που μπορεί να ωφελήσει ποικιλοτρόπως τους μαθητές, ωστόσο οι ιδιαιτερότητες των παιδιών με σύνδρομο Asperger είναι πιθανόν να τη μετατρέψουν σε μια ακόμη εμμονή που «προστατεύει» από τον κοινωνικό περίγυρο και διασφαλίζει το αίσθημα ασφάλειας που τόσο πολύ έχουν ανάγκη τα παιδιά αυτά, ακόμα και αν άμεσο αποτέλεσμα είναι η μεγαλύτερη καταβύθιση στον εαυτό τους και η οπισθοδρόμηση των κοινωνικών τους δεξιοτήτων. Η εισήγησή μας προτείνει την εξισορρόπηση ανάμεσα στη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή και στην άσκηση άλλων καθημερινών δραστηριοτήτων του μαθητή, καθώς η σοβαρότητα ενός προβλήματος, που για τους άλλους παρουσιάζει ένα επίπεδο έντασης, στην περίπτωση ατόμων με Asperger μπορεί να πολλαπλασιαστεί ακριβώς λόγω των ιδιαιτεροτήτων του συνδρόμου.

4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Συμβουλευτική γονέων με παιδιά στο φάσμα του αυτισμού.

Εισηγητές:

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΓΚΡΙΤΖΙΩΤΗ, ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΚΟΥΛΟΥΜΕΝΤΑ, ΜΠΕΤΤΥΜΕΝΟΥΝΟΥ

Φορέας:

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, "ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ", ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ & ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ "ΚΩΝ.ΜΠΟΛΙΑΣ"

Περίληψη:

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του «Ανώτερου Σεμιναρίου Συμβουλευτικής» του τμήματος Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου και πρόκειται ν' αποτελέσει κεφάλαιο του υπό έκδοση βιβλίου «Όψεις Συμβουλευτικής». (Γ. Ποταμιάνος και συνεργάτες, Εκδόσεις Παπαζήση)

Στόχος είναι ν' αναδειχτεί η σημασία της Συμβουλευτικής γονέων στην εκπαίδευση και θεραπεία των παιδιών του φάσματος του αυτισμού. Η ανασκόπηση της πρόσφατης επιστημονικής βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας μας οδήγησε στη σκιαγράφηση της κλινικής εικόνας και των συναισθηματικών αποκρίσεων αυτής της ομάδας γονέων. Τα ευρήματα καταδεικνύουν τον κοινό τρόπο αντίληψης των σταδίων ανάπτυξης του παιδιού τους καθώς και την κοινή συναισθηματική επένδυση αυτού του βιώματος.

Η χρήση της Συμβουλευτικής κρίνεται αναγκαία σε όλες τις φάσεις της θεραπευτικής διαδικασίας και φαίνεται να προάγει την ψυχοσυναισθηματική εξέλιξη του παιδιού. Η απουσία ερευνητικών δεδομένων σχετικά με την αποτελεσματικότητα της Συμβουλευτικής δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για τη διεξαγωγή σχετικών ερευνών.

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Τεχνικές υποστήριξης της έκφρασης με Δραστηριότητες Συναισθηματικής Ετοιμότητας σε δύο μαθητές με μη λεκτική επικοινωνία.

Εισηγητές:

ΜΑΡΙΑ Χ., ΔΡΟΣΙΝΟΥ-ΚΟΡΕΑ, ΑΣΠΑΣΙΑ ΦΡΑΓΓΚΟΥΛΗ

Φορέας:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, ΚΑΛΑΜΑΤΑ.

Περίληψη:

Ο σκοπός της μελέτης είναι να κατανοήσουμε τεχνικές υποστήριξης της έκφρασης παιδιών με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές στο Φάσμα του Αυτισμού με μη λεκτική επικοινωνία.

Η μέθοδος που ακολουθήσαμε εστιάστηκε στο ερευνητικό πεδίο της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Τα δεδομένα αφορούν δύο μελέτες περίπτωσης, αγοριών ηλικίας φοίτησης στο δημοτικό σχολείο, με χρονική ηλικία 8, 4 και 9, 7 αντίστοιχα και διάγνωση από το Νοσοκομείο Παίδων.

Οι Δραστηριότητες Συναισθηματικής Ετοιμότητας που επιλέξαμε για την ανάπτυξη των τεχνικών έκφρασης βασίστηκαν στο Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής (ΠΑΠΕΑ) με έμφαση το βιβλιοτετράδιο του μαθητή "Συναισθηματική Οργάνωση", αποτέλεσαν το εργαλείο μελέτης μας. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο Λεκανοπέδιο της Αττικής τη χρονική περίοδο 2006-2009. Στις υποθέσεις εργασίας διερευνήσαμε τις παραμέτρους σε σχέση με την επικοινωνία: α) του αυθόρμητου ενδιαφέροντος για μάθηση, και β) της διευκόλυνσης στη πρόσβαση σε μουσικοχορευτικά παιχνίδια - δραστηριότητες συνεργασίας με τους άλλους μέσα στη τάξη, στην αυλή του σχολείου αλλά και με επέκταση στα μέλη της οικογένειας.

Στα αποτελέσματα με την πολυπαραγοντική ανάλυση των χαρακτηριστικών του τριαδικού φάσματος βρήκαμε ότι η επικοινωνία στο ενταξιακό δημοτικό σχολείο ειδικής αγωγής μπορεί να βελτιωθεί σημαντικά με παράλληλη μουσικοθεραπευτική πράξη, λογοθεραπευτική και εργοθεραπευτική στήριξη καταγράφοντας υψηλά επίπεδα ενδιαφέροντος για μουσικο χορευτικά παιχνίδια.

Στα συμπεράσματα διαφάνηκε ότι το περιεχόμενο των εξατομικευμένων Δραστηριοτήτων Μαθησιακής Ετοιμότητας με στόχο τη Συναισθηματική Οργάνωση μπορεί να υποστηρίξει τις τεχνικές της επικοινωνίας σε παιδιά που έχουν ελάχιστη λεκτική επικοινωνία.

Θέμα:

Μοντελοποίηση μέσω βίντεο: παρέμβαση σε παιδιά με αυτισμό

Εισηγητές:

ΤΣΟΥΝΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, ΠΑΠΑΖΗΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ, ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

Περίληψη:

Η μοντελοποίηση μέσω βίντεο (video-modeling) αποτελεί μια -όχι τόσο διαδεδομένη- μέθοδο παρέμβασης, για την οποία ωστόσο, υπάρχουν ευρήματα ότι η εφαρμογή της σε παιδιά, εφήβους και ενήλικες με διάγνωση διαταραχής αυτιστικού φάσματος, μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα. Οι επιδράσεις εντοπίζονται σε ένα μεγάλο εύρος δεξιοτήτων, όπως η επικοινωνία, οι κοινωνικές δεξιότητες, η αυτορρύθμιση και το συμβολικό παιχνίδι. Το ρόλο του προτύπου μπορεί να λάβει το ίδιο το άτομο (self-modeling), ένα οικείο πρόσωπο ή εναλλακτικά, η βιντεοσκόπηση γίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε η εκτέλεση και ολοκλήρωση του έργου να προβάλλεται από την οπτική γωνία του εκπαιδευόμενου (point-of-view modeling). Ανάλογα με το εξατομικευμένο πρόγραμμα παρέμβασης, το άτομο παρακολουθεί το βίντεο, στο οποίο εμφανίζεται το μοντέλο να συμπεριφέρεται κατάλληλα για την περίπτωση και παράλληλα εκφωνούνται ηχογραφημένες οδηγίες σε πρώτο ενικό πρόσωπο. Με τεχνικές συμπεριφορικής προσέγγισης, παγιώνονται θετικές συμπεριφορές- στόχοι, ενώ περιορίζονται δραστικά άλλες ανεπιθύμητες. Συγκριτικά με άλλες μεθόδους, το βασικό πλεονέκτημα είναι ότι οι συμπεριφορές τροποποιούνται άμεσα και σύμφωνα με τις έρευνες, μπορούν να γενικευτούν και να διατηρηθούν στο χρόνο. Στην παρούσα βιβλιογραφική ανασκόπηση συνοψίζονται τα πορίσματα ερευνών της τελευταίας δεκαετίας, που εξετάζουν την αποτελεσματικότητα τέτοιου τύπου παρεμβάσεων.

Αυτισμού**Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα****4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013**

Θέμα:

Αξιολόγηση των περιοχών του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών στο νηπιαγωγείο σε μαθητή με αυτισμό.

Εισηγητές:

ΜΑΡΙΑ ΔΡΟΣΙΝΟΥ, ΚΥΔΩΝΙΑΤΗ Ε.

Φορέας:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΣΧΟΛΗ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, ΚΑΛΑΜΑΤΑ.

Περίληψη:

Ο σκοπός της μελέτης είναι να κατανοήσουμε τις δυσκολίες και τα προβλήματα στη χρήση σταθμισμένων δοκιμασιών αξιολόγησης στα άτομα με αυτισμό, εστιάζοντας στην αξιολόγηση των περιοχών του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών στο νηπιαγωγείο.

Η μέθοδος που ακολουθήσαμε εστιάστηκε στο ερευνητικό πεδίο της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Τα δεδομένα αφορούν μελέτη περίπτωσης. Στις υποθέσεις εργασίας διερευνήσαμε τις παραπλανητικές πληροφορίες αξιολόγησης καθώς και τη δυνατότητα συμμετοχής του μαθητή στον έλεγχο και την αξιολόγηση με την κατανόηση Δραστηριοτήτων Μαθησιακής Ετοιμότητας (ΔΜΕ).

Στα αποτελέσματα που καταγράψαμε με την πολυπαραγοντική ανάλυση βρήκαμε ότι ο μαθητής έχει παρουσιάσει σημαντική πρόοδο σε επίπεδο συνύπαρξης με τα άλλα παιδιά της τάξης και του σχολείου γενικότερα, έχει προσαρμοστεί στο σχολικό περιβάλλον και η συμπεριφορά του είναι περισσότερο οριοθετημένη. Ο λόγος του βρίσκεται σε επίπεδο δημιουργίας προτάσεων, μπορεί να μεταφέρει πληροφορίες, έχει πολύ καλή οπτική μνήμη, γνωρίζει αρκετά χρώματα και σχήματα, τις μέρες της εβδομάδας και διακρίνει έννοιες. Γνωρίζει τα ονόματα σχεδόν όλων των παιδιών και των εκπαιδευτικών του σχολείου. Μπορεί να κάνει συμβολικό παιχνίδι.

Στα συμπεράσματα επιβεβαιώνουμε την υπόθεση ότι η χρήση σταθμισμένων δοκιμασιών αξιολόγησης στα άτομα με αυτισμό οδηγεί σε παραπλανητικές πληροφορίες αξιολόγησης, καθώς οι ειδικοί περιορίζονται από τη χρονική διάρκεια της αξιολόγησης και από τη σύντομη «επικοινωνία» με το μαθητή αδυνατώντας να κατανοήσουν τις ιδιαιτερότητές του, σε αντίθεση με τον εκπαιδευτικό, ο οποίος με την καθημερινή επαφή έχει το πλεονέκτημα εξοικείωσης με το παιδί, γεγονός που θέτει διαφορετικές βάσεις για την αξιολόγηση και παρέμβαση. Επίσης συνδυάζοντας το περιεχόμενο του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών με τις Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων καταφέραμε να σχεδιάσουμε και να εφαρμόσουμε ένα Στοχευμένο Ατομικό Δομημένο Ενταξιακό Πρόγραμμα Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο, στο οποίο είχαμε τη δυνατότητα ελέγχου του βαθμού κατάκτησης των δεξιοτήτων που περιελάμβανε ο γενικότερος στόχος και τη συνεχή δυνατότητα αξιολόγησης του μαθητή και ανατροφοδότησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Θέμα:

Η ανάδειξη των κοινωνικών και ψυχοκινητικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων στο Θεατρικό εργαστήριο: Η περίπτωση μαθητή με αυτισμό στο Γυμνάσιο.

Εισηγητές:

ΜΑΡΙΑ ΔΡΟΣΙΝΟΥ-ΚΟΡΕΑ, ΛΥΡΗ ΛΙΑ, ΚΟΥΛΟΧΕΡΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, ΜΩΡΑΪΤΗ ΝΙΚΟΛΙΑ, ΔΙΠΛΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

Φορέας:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΣΧΟΛΗ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, ΚΑΛΑΜΑΤΑ, 3Ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ Ν. ΗΛΕΙΑΣ

Περίληψη:

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η ανάδειξη των αυθόρμητων κοινωνικών και ψυχοκινητικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων μέσα από το θεατρικό εργαστήριο. Η έρευνα ανήκει στο πεδίο της ειδικής αγωγής και στην μέθοδο αξιοποιήθηκε η μελέτη περίπτωσης με τη συμμετοχική παρατήρηση και τη βιντεοσκόπηση. Συγκεκριμένα με το βίντεο καταγράφηκαν, η διαδικασία και οι συμμετοχές του 14χρονου μαθητή με Διαταραχές στο Φάσμα του Αυτισμού στα θεατρικά εργαστήρια. Αυτά συντόνιζαν οι φιλόλογοι και ήταν οργανικά ενταγμένα στο πλαίσιο πολιτιστικού προγράμματος του γυμνασίου με έμφαση το σωματικό βίωμα. Το περιεχόμενο του κειμένου, η διάρθρωση και η παρουσίαση έγινε από τα ίδια τα παιδιά που εργάστηκαν με βιωματικό τρόπο για επτά μήνες μέχρι τη θεατρική παράσταση. Συγκεκριμένα, στα εργαστήρια, με την καθοδήγηση θεατρολόγου, χρησιμοποιήθηκαν ασκήσεις σωματικής έκφρασης, κινησιολογίας, συνεργασίας, συντονισμού, λεκτικής, μη λεκτικής επικοινωνίας, θεατρικά παιχνίδια. Όλη η διεργασία επέτρεπε και αποσκοπούσε στην ελεύθερη έκφραση των παιδιών με δομημένες, προκαθορισμένες συνθήκες πειθαρχίας και με ιδιαίτερη έμφαση στη σαφήνεια της εντολής και στην ακριβή εκτέλεσή της. Στα αποτελέσματα βρήκαμε ότι ο μαθητής μελέτης μας ανταποκρίθηκε με συνέπεια, επικοινωνώντας στους κανόνες του πλαισίου. Επιπλέον εκδήλωσε απροσδόκητες επιθυμίες επικοινωνίας και εκφράσεις αυθόρμητων θετικών συναισθημάτων και έγινε αναπόσπαστο μέλος της θεατρικής ομάδας στην οποία υποστήριξε το ρόλο στην παράσταση με εξαιρετική επιτυχία. Στα συμπεράσματα, καταλήξαμε ότι η συμμετοχή στα θεατρικά εργαστήρια συνεισφέρει αποτελεσματικά στην αυθόρμητη έκφραση των συναισθημάτων εφήβων με αυτισμό

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων για ενήλικους μαθητές στο αυτιστικό φάσμα

Εισηγητές:

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΧΑΡΙΣΗΣ, ΚΡΥΣΤΑΛΛΕΝΙΑ ΚΥΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Φορέας:

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΝΕΩΝ ΠΙΕΡΙΑΣ, Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Περίληψη:

Τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων-περιβαλλοντικά, αγωγής υγείας, πολιτιστικά, σταδιοδρομίας κ.ά.- συμπληρώνουν και εμπλουτίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία στο σχολείο. Ανοίγουν το σχολείο στην κοινωνία και συμβάλλουν με βιωματικές κυρίως μεθόδους σε αυθεντική μάθηση.

Οι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο αυτιστικό φάσμα είτε φοιτούν στα σχολεία γενικής και τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης με παράλληλη στήριξη είτε σε ειδικά οργανωμένα τμήματα ένταξης των σχολείων αυτών είτε σε αυτοτελή σχολεία ειδικής αγωγής. Στα τελευταία ανήκουν και τα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.).

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να παρουσιαστούν οι δυνατότητες των προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων σε σχέση κυρίως με την κοινωνική ένταξη μαθητών των Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. στο αυτιστικό φάσμα. Θα κατατεθούν η πενταετής εκπαιδευτική εμπειρία των συγγραφέων πάνω στο θέμα, με την εφαρμογή στην πράξη προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων στα οποία συμμετείχαν και μαθητές με αυτισμό, καθώς και τα αποτελέσματα στην εκπαιδευτική πορεία και την κοινωνική ένταξη των μαθητών.

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Μελέτη περίπτωσης μαθητή με Δ.Α.Φ.- Μοντέλο φοίτησης: Τμήμα Ένταξης και φοίτηση στην τυπική τάξη με παράλληλη στήριξη (ιδιώτη)

Εισηγητές:

ΛΑΜΠΡΙΔΟΥ Ε.

Περίληψη:

ΣΚΟΠΟΣ: Εκπαίδευση κι ενσωμάτωση μαθητή με Δ.Α.Φ. στο Τυπικό Σχολείο (Πρόταση Κ.Ε.Δ.Δ.Υ.: Φοίτηση στο Ειδικό Σχολείο)

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ Στοιχεία προγρ. TEACCH: Διαμόρφωση ήρεμου και οργανωμένου περιβάλλοντος στο Τμήμα Ένταξης, εξατομικευμένη διδασκαλία και σε μικρή ομάδα, κατάρτιση ημερησίου προγράμματος προσαρμοσμένου στις δεξιότητες, ανεπάρκειες, ευαισθησίες κι ενδιαφέροντα του παιδιού, βασισμένο σε πληροφορίες από τους γονείς και την καθημερινή παρατήρηση. Εδραίωση ρουτίνων, ασφάλειας και προβλεψιμότητας. Μέθοδος της Εφαρμοσμένης Ανάλυσης Συμπεριφοράς Πολυαισθητηριακή προσέγγιση, πλούσιο εποπτικό υλικό, ποικιλία δραστηριοτήτων (λεπτομερής ανάλυση) ενταγμένων σε βιωματικές καταστάσεις, καλλιέργεια προγλωσσικών δεξιοτήτων, συχνές επαναλήψεις Ενισχυτές, επιβράβευση, αξιοποίηση κύκλου συμμαθητών Κοινωνικές ιστορίες, Δομημένο συμβολικό/θεατρικό παιχνίδι.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (Πρόοδος σε διάστημα δύο σχολικών ετών) Στερεοτυπίες κι έντονες αντιδράσεις εξάρσεων έχουν περιοριστεί. Σημαντικός εμπλουτισμός λεξιλογίου, σημαντική βελτίωση άρθρωσης. Εκφράζεται λεκτικά διατυπώνοντας προτάσεις 3-5 λέξεων (Y-P-A). Χρησιμοποιεί σωστούς τύπους γραμματικής και συντακτικού. Μπορεί να αφηγείται παραμύθι με βοήθεια εικόνων. Διαβάζει κείμενα. Μεγάλη βελτίωση στους τομείς της λεπτής (γραφή, ζωγραφική) και αδρής (αυτοεξυπηρέτηση, γυμναστική) κινητικότητας. Γράφει λέξεις με ελάχιστα ορθογραφικά λάθη. Ανταποκρίνεται σε αρκετές γραπτές ασκήσεις Γλώσσας και Μαθηματικών της τάξης του. Λειτουργεί συχνά αυτόνομα στο μάθημα της Γυμναστικής και αλληλεπιδρά με συμμαθητές του, οι οποίοι τον έχουν αποδεχτεί και αναγνωρίζουν τις ικανότητές του. Η καταγραφή και η εικόνα της προόδου του μαθητή επιτεύχθηκε μέσα από την καθημερινή παρατήρηση, με παιχνίδια και ασκήσεις κατανόησης λέξεων/οδηγιών/προτάσεων/καρτών, με φύλλα αξιολόγησης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Η κατάλληλη παιδαγωγική υποστήριξη, η δημιουργική συνεργασία των εμπλεκόμενων και τα θετικά πρότυπα μίμησης συνέβαλαν στην ομαλή εξέλιξη του μαθητή σε κοινωνικό, ψυχοσυναισθηματικό και γνωστικό επίπεδο και στη σταδιακή του ενσωμάτωση στο τυπικό σχολείο. (Πόρισμα επαναξιολόγησης Κ.Ε.Δ.Δ.Υ.: «Φοίτηση στο τυπικό σχολείο με το υπάρχον μοντέλο».)

Θέμα:

Θεωρία του Νου σε παιδιά με αυτισμό: Ανίχνευση και εκπαίδευση

Εισηγητές:

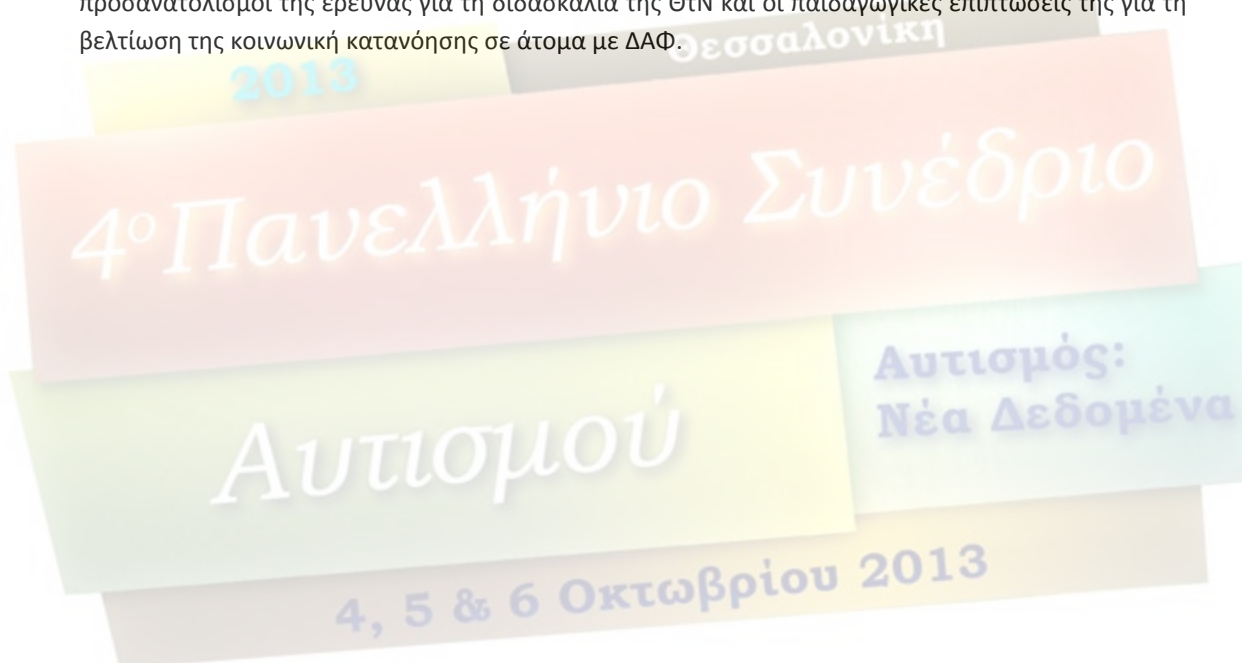
ΣΟΦΙΑ ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ-ΑΥΤΙΣΜΟΥ

Φορέας:

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.

Περίληψη:

Η ερευνητική τεκμηρίωση για το σημαντικό ρόλο της Θεωρίας του Νου (ΘτΝ) στην ανάπτυξη της κοινωνικής επίγνωσης και επικοινωνίας σε άτομα με διαταραχές αυτιστικού φάσματος (ΔΑΦ) και παιδιά με τυπική ανάπτυξη είναι πολυδιάστατη και επαρκής. Ο στόχος αυτής της παρουσίασης είναι διττός: α) η χαρτογράφηση των μεθόδων και εργαλείων για την ανίχνευση της ΘτΝ στις ΔΑΦ και στην τυπική ανάπτυξη και β) η παρουσίαση των προσεγγίσεων που έχουν εφαρμοστεί για τη διδασκαλία της ΘτΝ σε παιδιά με ΔΑΦ και παιδιά με τυπική ανάπτυξη. Επιπλέον, θα συζητηθούν οι μελλοντικοί προσανατολισμοί της έρευνας για τη διδασκαλία της ΘτΝ και οι παιδαγωγικές επιπτώσεις της για τη βελτίωση της κοινωνικής κατανόησης σε άτομα με ΔΑΦ.

Θέμα:

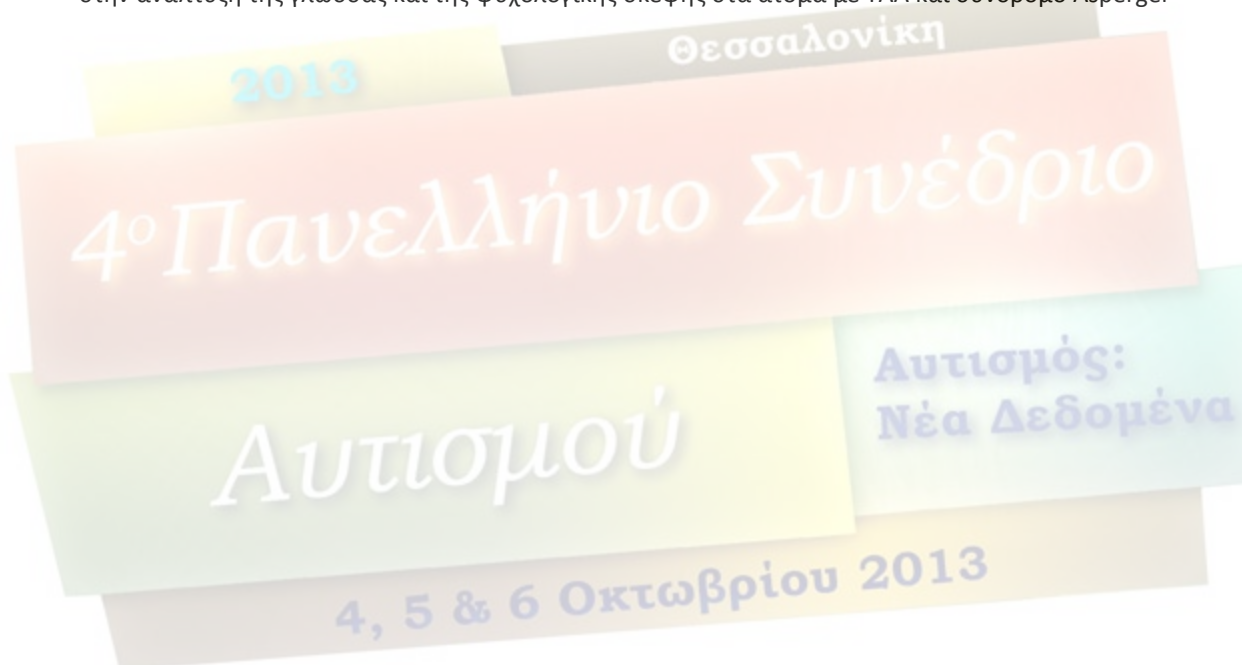
Η σημασία της παρέμβασης στα επιτελικά (εκτελεστικά) ελλείμματα για την ανάπτυξη ικανοτήτων THEORY OF MIND

Εισηγητές:

ANNA ΠΛΕΣΣΑ, MED., BCBA

Περίληψη:

Οι ικανότητες «ψυχολογικής σκέψης» (theory of mind) καθίστανται πρωτεύον ζητούμενο στην τρέχουσα έρευνα για τα προβλήματα κοινωνικής προσαρμογής και ένταξης των ατόμων με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας, καθώς παίζουν κεντρικό ρόλο ως προϋπόθεση ανάπτυξης επικοινωνιακών δεξιοτήτων. Έχει βρεθεί ότι υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της δυσλειτουργίας που επιφέρουν οι ΔΑΦ και των ελλειμμάτων σε theory of mind, executive functioning και γλωσσικών δεξιοτήτων. Τα ελλείμματα στις 3 αυτές περιοχές συνδέονται μεταξύ τους και ευοδώνουν ή εμποδίζουν την ανάπτυξη αλλήλων. Παρουσιάζεται ο ιδιαίτερος ρόλος των επιτελικών (ή εκτελεστικών) λειτουργιών στην ανάπτυξη της γλώσσας και της ψυχολογικής σκέψης στα άτομα με ΥΛΑ και σύνδρομο Asperger

Θέμα:

Οι δυσκολίες του «προσαρμοσμένου έργου» (Kielhofner 2008) στο άτομο με ΔΑΦ. Εξειδικεύοντας τις δυσκολίες, ιεραρχώντας την παρέμβαση

Εισηγητές:

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΤΡΑΤΟΣ, ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ.

Φορέας:

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ «ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ»

Περίληψη:

Το βασικό μοντέλο της εργοθεραπευτικής παρέμβασης είναι το «Μοντέλο του Ανθρώπινου Έργου» (Model of Human Occupation – M.O.H.O) που ανέπτυξε ο Gary Kielhofner το 2008.

Σκοπός της παρουσίασης είναι η περιγραφή του μοντέλου («κίνητρα, εκοικείωση, ικανότητα, περιβάλλον») και η ανάλυση κατά τομέα των δυσκολιών του ατόμου με Δ.Α.Φ. με βάση αυτό το μοντέλο. Στηριζόμενος σε αυτό το μοντέλο, ο Εργοθεραπευτής, ως μέλος της διεπιστημονικής ομάδας, θα μπορέσει να ιεραρχήσει τους τομείς στους οποίους υπάρχουν οι μεγαλύτερες δυσκολίες στο «προσαρμοσμένο έργο» στο άτομο με Δ.Α.Φ. και θα καταστρώσει το πρόγραμμα παρέμβασής του.

Τέλος, θα παρουσιαστούν παραδείγματα κατάστρωσης σχεδίου της Εργοθεραπευτικής παρέμβασης με βάση αυτό το μοντέλο.

4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Ο ρόλος της τέχνης στη συνεκπαίδευση παιδιών με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές

Εισηγητές:

ΔΡ. MARINA ΠΑΤΣΙΔΟΥ – ΗΛΙΑΔΟΥ

Φορέας:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ,

Περίληψη:

Η παρούσα εργασία διερευνά την επίδραση ενός προγράμματος εικαστικών δραστηριοτήτων στη στάση των μαθητών για τη συμπεριληπτική εκπαίδευση ενός μαθητή με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 48 μαθητές γυμνασίου., οι οποίοι συμπλήρωσαν μία κλίμακα τύπου Likert τεσσάρων βαθμών. Η κλίμακα περιείχε τρεις άξονες. Ο πρώτος άξονας περιελάμβανε ερωτήσεις που αφορούσαν τη στάση τους απέναντι στα άτομα με αναπηρία. Ο δεύτερος άξονας κάλυπτε ερωτήσεις για τη στάση τους ως προς τη συμπεριληπτική εκπαίδευση μαθητών με και χωρίς ΔΑΔ μετά από την εμπειρία που είχαν με την εφαρμογή του εικαστικού προγράμματος. Ο τρίτος άξονας περιείχε μια ανοικτού τύπου ερώτηση όπου δικαιολογούσαν τη στάση τους. Το εικαστικό πρόγραμμα περιελάμβανε ελεύθερες εικαστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες στον κύκλο των φίλων, και εικαστικό πρόγραμμα επικοινωνιακών δεξιοτήτων. Τα ευρήματα της έρευνας έδειξαν α) Η εμπειρία της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης με μαθητή με ΔΑΔ σε ένα εικαστικό πρόγραμμα επηρεάζει τις στάσεις των μαθητών. β)Υπάρχει διαφοροποίηση στη στάση τους απέναντι στην αναπηρία γ) Υπάρχει διαφοροποίηση στη στάση τους απέναντι στη συμπεριληπτική εκπαίδευση με ένα μαθητή με ΔΑΔ μετά από το εικαστικό πρόγραμμα παρέμβασης.

Αυτισμού

Αυτισμός: Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Η επίδραση δομημένων μουσικών δραστηριοτήτων στην ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων ενηλίκων με αυτισμό.

Εισηγητές:

ΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, ΘΑΝΑΣΟΥΛΑ ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΤΣΑΚΟΥ ΕΛΕΝΗ

Φορέας:

Κ. Η. << ΣΕΙΡΙΟΣ >> ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ – Ε.Ε.Π.Α.Α.

Περίληψη:

Στα κύρια χαρακτηριστικά των ατόμων με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) περιλαμβάνονται οι δυσκολίες στην κοινωνική αλληλεπίδραση και στην επικοινωνία. Πολύ συχνά, η εγγύτητα, η πρωτοβουλία για αλληλεπίδραση, η κοινωνική ανταπόκριση, η αναμονή και η συνεργασία είναι πρωταρχικοί στόχοι θεραπευτικών-εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε παιδιά αλλά και σε ενήλικες με ΔΑΦ. Η μουσική ως θεραπευτικό μέσο φαίνεται να επηρεάζει θετικά την εξέλιξη παιδιών και ενηλίκων με ΔΑΦ (Kaplan & Steele, 2005) και να προωθεί την επικοινωνία (Wigram & Gold, 2006) την αμοιβαία ευχαρίστηση, το κίνητρο και την κοινωνική ανταπόκριση (Kim, Wigram & Gold, 2009). Στόχος της συγκεκριμένης παρουσίασης είναι η πορεία και τα αποτελέσματα της χρήσης δομημένων μουσικών δραστηριοτήτων για την ανάπτυξη κοινωνικής αλληλεπίδρασης, που γίνεται στο Κ. Η. Σείριος, με ομάδα ενηλίκων με αυτισμό διαφορετικής λειτουργικότητας. Τα πεδία και οι άξονες των δραστηριοτήτων επικεντρώθηκαν στο άτομο και δεν ξεκίνησαν από τη μουσική. Ο σχεδιασμός έγινε σύμφωνα με τις δυνατότητες του ατόμου να ανταποκριθεί με το δικό του μοναδικό τρόπο. Οι δραστηριότητες εντάχθηκαν στο ημερήσιο πρόγραμμα, επαναλαμβάνονταν με συγκεκριμένη συχνότητα, εμπλουτίστηκαν σταδιακά και βαθμιαία αυξήθηκε η διάρκεια τους. Η αξιολόγηση βασίστηκε στην παρατήρηση και την καταγραφή, αλλά και στη χρήση βίντεο.

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Η προώθηση των δεξιοτήτων αυτονομίας και της γενικής λειτουργικότητας σε ενήλικες με αυτισμό σε κέντρο ημέρας

Εισηγητές:

ΠΑΡΗΣ ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ, ΆΝΝΑ ΠΛΕΣΣΑ

Περίληψη:

Παρουσιάζεται ο ρόλος ενός προγράμματος, που περιέχει λειτουργικές ρουτίνες, προσεκτικά σχεδιασμένου στη βάση συμπεριφοριστικών τεχνικών, για την μείωση προβληματικών συμπεριφορών, τη συμμετοχή των εξυπηρετούμενων στις δραστηριότητες και την συνεπαγόμενη βελτίωση της προσαρμογής τους σε ένα πρόγραμμα με νόημα και της αυτονομίας τους.

Θέμα:

Η αναρρίχηση ως εναλλακτική δραστηριότητα αντιμετώπισης σωματοαισθητηριακών ελλειμμάτων σε παιδιά με ΔΑΦ

Εισηγητές:

ΤΖΙΜΟΥΛΗ ΜΑΡΙΑ

Η Αναρρίχηση ως εναλλακτική δραστηριότητα αντιμετώπισης σωματοαισθητηριακών ελλειμμάτων σε παιδιά με Δ.Α.Φ

Περίληψη:

Η φτωχή επεξεργασία σωματοαισθητηριακών πληροφοριών (απτικό – ιδιοδεκτικό σύστημα) επιφέρει δυσκολίες στην πράξη (ιδεασμό – κινητικό σχεδιασμό), στον αμφίπλευρο κινητικό συντονισμό, στην διαδοχοκινησία, στην κατασκευαστική πράξη, στον κινητικό και στατικό έλεγχο.

Δομικά στοιχεία του νευρικού συστήματος τα οποία επηρεάζουν σημαντικά τις λειτουργικές δεξιότητες που απαιτούνται για το παιχνίδι την σχολική απόδοση, τις δραστηριότητες καθημερινής ζωής.

Είναι ευρέως γνωστό ότι παιδιά που βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού παρουσιάζουν ανάλογες δυσκολίες καθοριστικές τις περισσότερες φορές για την γενικότερη οργάνωση τους.

Η αναρρίχηση ως δραστηριότητα τροφοδοτεί, οργανώνει και ενεργοποιεί αρχέγονα πρότυπα κίνησης και επεξεργασίας πληροφοριών από το σωματοαισθητηριακό και αιθουσαίοπτικό σύστημα.

Η διαδικασία είναι ευχάριστη και περιπετειώδης και προσφέρει υψηλά επίπεδα συναισθηματικής ικανοποίησης.

Η δυσκολία μπορεί να διαβαθμιστεί ανάλογα με το λειτουργικό επίπεδο του παιδιού.

Η κατασκευή ενός τοίχου αναρρίχησης έχει προσιτό κόστος μπορεί εύκολα να πλαισιώσει ένα μέρος του θεραπευτηρίου ή του σπιτιού.

Αρχικά μπορεί να αποτελεί δραστηριότητα θεραπευτικής αντιμετώπισης σε λειτουργικά κινητικά ελλείμματα μακροπρόθεσμα όμως γίνεται ψυχαγωγική δραστηριότητα με συναισθηματικό και κοινωνικό υπόβαθρο.

Εκτυλίσσεται σε συνθήκες ομάδας μα η επίδοση είναι ατομική χωρίς να υπάρχει ο φόβος της ματαίωσης.

Μετά από μια δεκαετή εμπειρία χορήγησης της δραστηριότητας σαν μέρος των προγραμμάτων παρέμβασης σε παιδιά με αναπτυξιακές διαταραχές , είναι εμφανής η αυθόρμητη εμπλοκή των παιδιών η θετική πυροδότηση του εσωγενούς κινήτρου και η ολοκλήρωση των στόχων επιτυγχάνεται αποτελεσματικότερα. διότι αλλάζει πραγματικά η δομή του ν.σ. και αυτοματοποιούνται οι ικανότητες χωρίς να χρειάζονται την ίδια τη συνθήκη.

Το παιδί ολοκληρώνεται νευρολογικά ενώ παίζει και διασκεδάζει γενικεύοντας αυτή του την εμπειρία σε οποιοδήποτε περιβάλλον που απαιτεί κινητικές δράσεις και αθλοπαιδιές.

Θέμα:

Η Συμβολή του Ιδεασμού στην Αναπτυξιακή Διαδικασία των παιδιών με Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος

Εισηγητές:

ΣΑΜΨΩΝΙΔΟΥ Α., ΚΑΝΤΑΚΟΥ Φ., ΣΕΡΒΕΖΗ Ε., ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ Ε., ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ Ν., ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Α., ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ Ι.

Φορέας:

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ, ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ & ΚΑΤΕΡΙΝΗ

Περίληψη:

Σκοπός: Η διερεύνηση της συμβολής του 'Ιδεασμού' στη διαδικασία της Πραξίας στις Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος, και η επίδραση της διαταραχής σε αυτόν τον τομέα σε συγκεκριμένες αναπτυξιακές δεξιότητες.

Μέθοδος: Βιβλιογραφική ανασκόπηση & εμπειρική παρατήρηση με παρουσίαση περιστατικών

Περιγραφή: Ο ιδεασμός είναι μια γνωσιακή διαδικασία, η οποία βασίζεται στην ανάπτυξη των αντιληπτικών δεξιοτήτων και της σημασιολογικής-πραγματολογικής χρήσης της γλώσσας.

Οι τομείς του ιδεασμού αφορούν:

- A. έναρξη, συναίσθημα, μνήμη.
- B. γλώσσα
- Γ. περιβαλλοντικές αναφορές(χρήση και δράση αντικειμένων).

Η ανάπτυξη του ιδεασμού προκύπτει από συνδυασμό εσωτερικών και εξωτερικών διαδικασιών, που περιλαμβάνουν την πρόθεση, το πλάνο νοητικών και κινητικών αναπαραστάσεων, την προετοιμασία αυτών και εν τέλει την ολοκληρωμένη γνώση, δράση και αλληλεπίδραση με το περιβάλλον. Όλα τα παραπάνω συστήνουν την ολοκληρωμένη λειτουργική ανάπτυξη, από τα πρώιμα κιόλας στάδια ανάπτυξης ενός παιδιού.

Το φάσμα του αυτισμού είναι μια αναπτυξιακή διαταραχή που ανάλογα με τη σοβαρότητα του, επηρεάζει σχεδόν όλους τους τομείς της ανάπτυξης ενός παιδιού. Ο ιδεασμός (η ιδέα για το τι μπορεί να κάνει το παιδί με το περιβάλλον και τα υλικά) στα πλαίσια κλινικής παρατήρησης και σταθμισμένων εργαλείων διαπιστώνεται ελλειμματική σε πρωτογενείς λειτουργίες των παιδιών στο φάσμα του αυτισμού και επηρεάζονται η πράξη, η γνωστική μάθηση και η οργάνωση συμπεριφοράς.

Η πρώιμη παρέμβαση στον αυτισμό, εφόσον ο ιδεασμός αποτελεί πρωτογενή λειτουργία σχέσης με το περιβάλλον, στηρίζεται στη φυσική αλληλεπίδραση στην ικανότητα σύλληψης μιας ιδέας, στον οραματισμό δράσεων σε φυσικά πλαίσια, και στις γνωστικές διεργασίες, έτσι ώστε να αναπτυχθεί το κίνητρο κοινωνικότητας και μάθησης.

Η παρουσίαση αυτή θα αναδείξει τη σημασία της κατάλληλης αξιολόγησης για την αναγνώριση και διαχωρισμό των διαταραχών στον ιδεασμό, που συμβάλουν στις δυσκολίες των παιδιών με ΔΑΦ όσον αφορά την πρωτοβουλία, συναίσθημα, επικοινωνία, και κινητικές δεξιότητες.

Αναφορές:

A.J. Ayres, AYRES DYSPRAXIA MONOGRAPH, Pediatric Therapy Network, Torrance, CA, 2011
Cermak, S., Larkin, D., Developmental Coordination Disorder, Delmar, Albany N.Y., 2002
Bundy, A.C., Lane, S.J., Murray E. A., Sensory Integration Theory and Practice, F.A. Davies Co., PA., 2002
Smith Roley, S., Imperatore Blanche, E., Schaaf, R.C., Understanding the Nature of Sensory Integration with Diverse Populations, Pro-Ed, Austin, TX., 2001
Berger K.A., (2013) "Praxis and autism: the psychomotor regulation sensory processing dimension—a report from the field", Frontiers in Integrative Neuroscience, January 2013 | doi: 10.3389/fnint.2012.00129
McCleery J.P., Elliott N.A., Sampanis D.S. & Stefanidou C.A. (2013), "Motor development and motor resonance difficulties in autism: relevance to early intervention for language and communication skills" Frontiers in Integrative Neuroscience., April 2013 | doi: 10.3389/fnint.2013.00030

Θέμα:

Η εκπαίδευση των αφηρημένων εννοιών σε παιδιά με αυτισμό με τη μέθοδο της διερευνητικής δραματοποίησης (Dramain education/ DiE)

Εισηγητές:

ΚΩΤΣΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΠΑΣΤΡΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑ, ΒΕΛΟΥΔΑΣ ΠΕΤΡΟΣ, ΓΕΡΑΣΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Περίληψη:

Η διδασχή των αφηρημένων εννοιών σε παιδιά στο φάσμα του αυτισμού είναι εξαιρετικά δύσκολη, και σε ορισμένες περιπτώσεις σχεδόν αδύνατη. Οι περισσότερες από τις βοηθητικές πολυαισθητηριακές μεθόδους π.χ. Prompt, Phoneme Touch and Say, cued speech εστιάζουν κυρίως στη φωνολογική υπόσταση της λέξης, αλλά και τα συστήματα ΜΑΚΑΤΟΝ, PECS υστερούν στην απεικόνιση των αφηρημένων εννοιών. Μία μέθοδος που κερδίζει συνεχώς έδαφος όχι μόνο στο εξωτερικό αλλά και στην Ελλάδα είναι η διερευνητική δραματοποίηση. Η διερευνητική δραματοποίηση προσπαθεί μέσα από βιωματική συμμετοχή του διδασκόμενου, σε ομαδικό σενάριο με εναλλαγή ρόλων θεραπευτών και διδασκόμενων, να κατανοήσει και να μάθει λέξεις με αφηρημένη έννοια.

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διδασχή αφηρημένων εννοιών σε παιδιά στο φάσμα του αυτισμού χαμηλής λειτουργικότητας.

Μεθοδολογία

Σε πέντε εφήβους 11 έως 16 ετών χαμηλής λειτουργικότητας με διάγνωση αυτισμού από δημόσιες παιδοψυχιατρικές μονάδες της Δυτικής Ελλάδας, διδάχθηκαν με τη μέθοδο της διερευνητικής δραματοποίησης οι ακόλουθες αφηρημένες έννοιες: «με προσβάλλεις», «να με μιμηθείς», «κερνάω», «διαφωνώ- συμφωνώ», «προτείνω-δέχομαι-δεν δέχομαι», «δεν καταλαβαίνω τι θέλεις», «δεν αντέχω-πιέζομαι».

Τα δομικά στοιχεία της διερευνητικής δραματοποίησης που εφαρμόστηκαν ήταν: α) το δραματικό περιβάλλον, β) οι ρόλοι, γ) η εστίαση, δ) η δραματική ένταση, ε) ο χρόνος, στ) ο χώρος, ζ) ο λόγος και η κίνηση, η) τα σύμβολα, θ) το νόημα ή η αλλαγή στην κατανόηση.

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα αυτά παρουσιάζονται στη βιντεοσκόπηση που έγινε και έδειξαν ότι σε θεραπευτική αγωγή μία φορά την εβδομάδα για ένα εξάμηνο, τα παιδιά ανταποκρίθηκαν ικανοποιητικά στη μέθοδο της διευρυμένης δραματοποίησης και βελτίωσαν σημαντικά την ικανότητα χειρισμού των αφηρημένων εννοιών που εξασκήθηκαν στην καθημερινότητα τους.

Θέμα:

Διερεύνηση συσχέτισης προκλητικών συμπεριφορών και επιπέδου προσαρμοστικότητας σε έφηβους με αυτισμό

Εισηγητές:

ΑΣΛΑΝΟΓΛΟΥ ΑΝΘΗ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, ΣΟΥΛΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Φορέας:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Περίληψη:

Σκοπός: Μία ποικιλία προκλητικών συμπεριφορών, όπως στερεοτυπίες, επιθετικότητα, καταστρεπτικότητα και αυτοτραυματισμός, συχνά εκδηλώνονται από άτομα με ΔΑΔ. Σκοπός της πιλοτικής αυτής μελέτης ήταν η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ αυτών των συμπεριφορών και της προσαρμοστικής συμπεριφοράς ατόμων με ΔΑΔ, ειδικά στους τομείς της επικοινωνίας, των δεξιοτήτων καθημερινής διαβίωσης, της κοινωνικοποίησης και της δυσπροσαρμοστικότητας.

Μέθοδος: Το δείγμα της έρευνας αποτελούνταν από 12 ενήλικα άτομα στο φάσμα του αυτισμού, που διαβιούν στη Στέγη Αυτιστικών Ατόμων «Ελένη Γύρα», στην Ζίτσα Ιωαννίνων. Για την ανίχνευση και την εκτίμηση των παραπάνω συμπεριφορών χρησιμοποιήθηκαν επίσημα εργαλεία αξιολόγησης, όπως η Κλίμακα Προβλημάτων Συμπεριφοράς για άτομα με αναπτυξιακές δυσκολίες (Rojahn et al., 2001) καθώς και η Κλίμακα Προσαρμοστικής Συμπεριφοράς Vineland-II.

Αποτελέσματα: Η ανάλυση των αποτελεσμάτων κατέδειξε ότι πράγματι υπάρχει σημαντική συσχέτιση ανάμεσα στη συχνότητα και σοβαρότητα των προκλητικών συμπεριφορών των ενοίκων της Στέγης και στο επίπεδο της προσαρμοστικής τους συμπεριφοράς.

Συμπεράσματα: Συνολικά, τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης δίνουν χρήσιμα συμπεράσματα για περαιτέρω έρευνα και συζήτηση για τις δύσκολες συμπεριφορές ατόμων με ΔΑΔ και την ανάγκη εκπαίδευσής τους για την βελτίωση του επιπέδου προσαρμοστικότητας.

Λέξεις κλειδιά: Προκλητικές συμπεριφορές, προσαρμοστικότητα, ενήλικες με ΔΑΔ, Στέγη διαβίωσης

Θέμα:

Εκπαίδευση μαθητών με αυτισμό μέσω της εκπαιδευτικής παρέμβασης του Video modeling

Εισηγητές:

ΜΠΟΥΚΟΜΑΝΗ ΑΝΝΕΤΑ, ΣΟΥΛΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ- ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΧΑΡΙΖΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Φορέας:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, Π.Τ.Δ.Ε

Περίληψη:

Το Video modeling αξιοποιείται όλο και περισσότερο την τελευταία δεκαετία στην εκπαίδευση ατόμων με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές. Συγκεκριμένα, αφορά την παρουσίαση μιας επιθυμητής συμπεριφοράς ή δεξιότητας, μέσω ενός βιντεοσκοπημένου προτύπου προς μίμηση, σε άτομα με αυτισμό, με στόχο την τροποποίηση ήδη υπάρχουσών συμπεριφορών ή την εκμάθηση νέων.

Η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της εκπαιδευτικής παρέμβασης του Video modeling που εφαρμόστηκε σε έναν μαθητή με αυτισμό. Σκοπός της έρευνας ήταν η τροποποίηση της συμπεριφοράς του. Χρησιμοποιήθηκε η πειραματική έρευνα ατομικού σχεδιασμού με δύο πειραματικές συνθήκες. Κατά την πρώτη πειραματική συνθήκη συγκεντρώθηκαν δεδομένα σχετικά με την προηγούμενη γνώση του μαθητή. Η δεύτερη πειραματική συνθήκη αφορά την εφαρμογή της εκπαιδευτικής παρέμβασης του Video modeling. Τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν στην 1η και 2η πειραματική συνθήκη χρησιμοποιήθηκαν για την δημιουργία γραφημάτων, η οπτική ανάλυση των οποίων μας οδήγησε στην εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την επίδοση του μαθητή πριν και μετά την παρέμβαση του Video modeling και συνεκδοχικά αφορούν την αποτελεσματικότητα ή μη της παρέμβασης. Το υποκείμενο της έρευνας κατάφερε να τροποποιήσει την συμπεριφορά του αυξάνοντας τόσο την επίδοσή του όσο και τη διάρκεια της προς μίμηση συμπεριφοράς.

Λόγω των εγγενών χαρακτηριστικών των ατόμων με αυτισμό, η εκπαιδευτική παρέμβαση του Video modeling θεωρείται αποτελεσματική για την εκπαίδευση τους.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Η νοητική επικοινωνία ως μέθοδο βελτίωσης των τάσεων συμπεριφοράς των τυπικά ανεπτυγμένων εφήβων προς τους συμμαθητές τους με το σύνδρομο Άσπεργκερ.

Εισηγητές:

ΕΛΕΝΗ ΦΛΕΒΑ

Φορέας:

UNIVERSITY OF READING, UK-ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Περίληψη:

Πλήθος ερευνών έχουν δείξει πως τα παιδιά με αυτισμό ή σύνδρομο Άσπεργκερ αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες στη δημιουργία φιλίας με τους τυπικά αναπτυσσόμενους συμμαθητές τους. Σαν αποτέλεσμα τα παιδιά αυτά είναι συχνά θύματα σχολικού εκφοβισμού και αρνητικών εμπειριών στο σχολικό περιβάλλον. Η παρούσα έρευνα χρησιμοποιεί την νοητική επικοινωνία (imagined contact), ως μέθοδο βελτίωσης των τάσεων συμπεριφοράς των εφήβων τυπικής ανάπτυξης (ΤΑ). Η νοητική επικοινωνία είναι μία σχετικά καινούρια μέθοδος που βασίζεται στο να προετοιμάσει νοητικά τους συμμετέχοντες για μια μελλοντική συνάντηση με μέλος μια άλλης κοινωνικής ομάδας μειώνοντας φόβους προσέγγισης πριν η ακριβής συνάντηση με το μέλος αυτό πραγματοποιηθεί. Οι συμμετέχοντες σε αυτή την έρευνα είναι έφηβοι (N= 169, μέση ηλικία: 15.6) οι οποίοι ενημερώνονται για το σύνδρομο Άσπεργκερ και αργότερα τους ζητείται να φανταστούν τη παρουσία ενός συνομηλίκου με το σύνδρομο στη τάξη τους. Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε δύο ομάδες και τους ζητήθηκε να σκεφτούν είτε πως έχουν μια ευχάριστη συνομιλία με το παιδί με το σύνδρομο (πειραματική ομάδα) ή να φανταστούν απλά τη παρουσία του στην τάξη (ομάδα ελέγχου). Τα αποτελέσματα έδειξαν πως η μέθοδος μπορεί να βελτιώσει επιτυχώς τις προθέσεις των συμμετεχόντων απέναντι στο παιδί αλλά αυτό το αποτέλεσμα δεν γενικεύτηκε στις συμπεριφορές τους απέναντι σε άλλους νέους ανθρώπους με αυτό το σύνδρομο. Ωστόσο, στα πλαίσια της έρευνας επιτεύχθηκε η προαγωγή της ενημέρωσης σχετικά με τον αυτισμό και το σύνδρομο Άσπεργκερ. Οι συμμετέχοντες παρουσίασαν σημαντική βελτίωση του επιπέδου των γνώσεών τους για τις διαταραχές, όπως σημειώθηκε από τις μετρήσεις σε διαφορετικά χρονικά σημεία της διεξαγωγής της έρευνας.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Λόγος και πράξη στον αυτισμό -
Το μοντέλο συνεργασίας του λογοθεραπευτή και εργοθεραπευτή

Εισηγητές:

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, Σ.,
ΔΡ ΒΟΓΙΝΔΡΟΥΚΑΣ Ι.

Φορέας:

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ «ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ»
ΙΑΤΡΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ Β. ΕΛΛΑΔΑΣ

Περίληψη:

Πρόκειται για την παρουσίαση του μοντέλου «Λόγος και Πράξη στον αυτισμό». Στην ουσία πρόκειται για τη συνεργασία του Εργοθεραπευτή με τον Λογοθεραπευτή για την ταυτόχρονη ανάπτυξη της επικοινωνίας και της λειτουργικότητας στο παιδί με Δ.Α.Φ.

Στηριγμένο σε γλωσσικά μοντέλα και μοντέλα επικοινωνίας (Bates 1977, Bloom & Lahey 1988, Stackhouse & Wells) το πραξιακό μηχανισμό των Frick (1998), Κουτζούκη (2005) και Αλεξάνδρου (2010), το «Μοντέλο των Κύκλων» (Δρ. Ιωάννης Βογινδρούκας 2009) και το Ερωτηματολόγιο «Προσαρμογή-Πράξη-Προσέγγιση» (Αλεξάνδρου 2010), το μοντέλο αυτό είναι ένας πολύ χρήσιμος οδηγός εντοπισμού των περιοχών που επηρεάζουν άμεσα την λειτουργικότητα και την επικοινωνία του παιδιού με Δ.Α.Φ.

Στο εργαστήριο θα παρουσιαστεί το μοντέλο και video analysis του μηχανισμού σκέψης και παρέμβασης.

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Κυριακή 6 Οκτωβρίου

Θέμα:

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα παρέμβασης σε μαθήτρια με Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή (Αυτισμός) στο γενικό σχολείο – Ιστοσελίδα www.eva-edu.gr

Εισηγητές:

ΜΑΛΚΟΤΣΗ ΤΡΙΑΔΑ, ΚΑΡΑΧΑΛΙΑ ΦΩΤΕΙΝΗ, ΚΟΥΠΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ, ΧΑΛΑΣΤΑΝΗ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ,
ΓΚΑΤΖΩΛΗ ΒΑΛΑΣΙΑ

Φορέας:

5^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Περίληψη:

Σκοπός: Απαιτήση του σχολικού περιβάλλοντος είναι η μαθησιακή αφομοίωση της διδακτέας εκπαιδευτικής ύλης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Για την μαθησιακή ενσωμάτωση μαθήτριας με Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή (ΔΑΔ) στις τάξεις Γ - Ε σε γενικό δημοτικό σχολείο στη Θεσσαλονίκη (έτη 2010-2013) εφαρμόστηκε ατομικό πρόγραμμα διαφοροποιημένης – εξατομικευμένης διδασκαλίας. Στόχος του προγράμματος ήταν να συμμετέχει η μαθήτρια στην μαθησιακή διαδικασία εντός της σχολικής τάξης και να αναπτύσσεται σε ακαδημαϊκό και λειτουργικό επίπεδο. Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος κοινοποιήθηκε σε μια ιστοσελίδα (www.eva-edu.gr) στο διαδίκτυο με σκοπό να παρέχει έτοιμο υλικό ή ιδέες για τη δημιουργία νέου εξατομικευμένου υλικού σε γονείς, εκπαιδευτικούς και ειδικούς θεραπευτές που υποστηρίζουν μαθητές με ΔΑΔ.

Μέθοδος: Ο σχεδιασμός του εκπαιδευτικού υλικού και η εφαρμογή του στη σχολική τάξη υλοποιήθηκε έπειτα από φυσική παρατήρηση της μαθήτριας σε όλους τους τομείς της ζωής της και την αξιολόγηση των δυνατοτήτων και των δυσκολιών της. Η διδασκαλία των μαθημάτων έγινε με τη μορφή περιλήψεων που συνοδεύονταν από έγχρωμες εικόνες για τα θεωρητικά μαθήματα ή ιστοριών με κόμικς στη Γλώσσα και τα Μαθηματικά. Το υλικό είχε είτε τη μορφή φωτοτυπίας είτε τη μορφή ιστοριών διαδοχής. Στο πρόγραμμα παρέμβασης συμπεριλήφθηκαν κοινωνικές ιστορίες και στρατηγικές αυτορρύθμισης.

Αποτελέσματα: Τα αποτελέσματα του προγράμματος ήταν άκρως ενθαρρυντικά. Η μαθήτρια με ΔΑΔ συμμετείχε ικανοποιητικά στη μαθησιακή διαδικασία της τάξης της όντας ενεργό μέλος αυτής ακολουθώντας επαρκώς τις εκάστοτε εκπαιδευτικές απαιτήσεις.

Συμπεράσματα: Οι μαθητές/τριες με ΔΑΔ μπορούν να επιτύχουν στο σχολικό πλαίσιο εάν τους παρέχουμε τα μέσα που είναι σύμφωνα με τις δυνατότητες και τις ανάγκες τους.

Θέματα συμμετεχόντων στην στρογγυλή τράπεζα

- Μαλκότση Τριάδα, Ιατρός – Μητέρα Εύας Θέμα : «Μαμά βοήθεια».
- Καραχάλια Φωτεινή, Σχολική – Εξελικτική Ψυχολόγος Θέμα : «Διαφοροποίηση – Εξατομίκευση διδακτέας ύλης Δημοτικού Σχολείου».
- Κουπίδου Σοφία, Ψυχολόγος- Ειδική Παιδαγωγός Θέμα : «Πρόγραμμα παράλληλης στήριξης – Κοινωνικές Ιστορίες».
- Χαλασάνη Χαρίκλεια, Καθηγήτρια Πληροφορικής – Ειδική Παιδαγωγός Θέμα : « Στρατηγικές μάθησης αυτορρύθμισης στα πλαίσια της παράλληλης στήριξης κατά το έτος 2012-2013».
- Γκατζώλη Βαλασία, Δασκάλα Θέμα : « Η σχολική ζωή της Εύας».

Θέμα:

Το κενό ανάμεσα μας

Εισηγητές:

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΒΑΡΣΑΜΟΠΟΥΛΟΥ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ, ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ GESTALT, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΟΣ, MSC ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ, ΜΗΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

Περίληψη:

Ο Αυτισμός προσβάλλει την αισθητηριακή αντίληψη του εγκεφάλου, με αποτέλεσμα η εμπειρία που γεννιέται τη κάθε στιγμή, να μην είναι δυνατόν να οργανωθεί, και να ερμηνευθεί, ώστε το άτομο να έχει πλήρη νοητική και συναισθηματική εμπειρία!

Με τις αρχές της Ψυχοθεραπείας Gestalt παρεμβαίνουμε και εκπαιδούμε τις αισθήσεις, οδηγώντας τον εγκέφαλο να έχει πιο ολοκληρωμένη αντίληψη των γεγονότων! Όλη η διαδικασία της ψυχοεκπαίδευσης βασίζεται στην ολιστική προσέγγιση του ανθρώπου, όπου η βιολογική του πλευρά είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ψυχοκοινωνική. Στηριζόμαστε στη θεωρία του πεδίου, και την αρχή της φαινομενολογίας, με πρώτο βήμα, την «επαφή με το εδώ και τώρα», δεύτερο βήμα τη διδασκαλία του «κύκλου της επαφής», τρίτο βήμα την «ανάλυση των μισοτελειωμένων υποθέσεων» του παρελθόντος. Μετά από τα τρία αυτά βήματα, το άτομο μπορεί να δημιουργήσει τη πρώτη του Gestalt, να ξεχωρίσει δηλαδή τη κυρίαρχη μορφή της εμπειρίας του, από το φόντο, δηλαδή τις δευτερεύουσες εμπειρίες του!

Η εκπαίδευσή του ατόμου γίνεται χρησιμοποιώντας ως ασκήσεις, τα γεγονότα της καθημερινής του ζωής. Σχεδόν πάντα οπτικοποιούμε, την επικοινωνία μας με το παιδί, εκφράζοντας τα νοήματα με εικόνες, μέσα από τη ζωγραφική ή τη χρήση εικόνων μέσα από ένα ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Αποτέλεσμα της εκπαίδευσης αυτής, είναι το άτομο με αυτισμό να έχει επίγνωση της κάθε στιγμής, και να λειτουργεί στη καθημερινότητα της ζωής του με πληρότητα, πάντα με το διαφορετικό δικό του τρόπο!

Αυτή η παρουσίαση είναι η θεραπευτική εμπειρία μου, καταγεγραμμένη μέσα στην επιτυχή πορεία 19 χρόνων με το γιο μου, ως μητέρα και ταυτόχρονα ως ειδικός ψυχολόγος - ψυχοθεραπεύτρια Gestalt.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Εγώ, ο Κόσμος και οι άλλοι: Επανακτώντας την Επαφή

Εισηγητές:

ΚΙΟΣΣΕΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, ΑΛΕΞΙΟΥ ΚΑΡΟΛΙΝΑ, ΣΥΜΕΩΝΙΔΟΥ ΝΑΝΤΙΑ

Φορέας:

ICPS (INSTITUTE OF COUNSELING AND PSYCHOLOGICAL STUDIES)

Περίληψη:

Σκοπός μας είναι να αναδείξουμε την σημαντικότητα της επαφής και της θεραπευτικής σχέσης σχετιζόμενοι με άτομα που ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού. Ο Prouty (1985) περιγράφει την ανθρώπινη ύπαρξη η οποία προσδιορίζεται από την επαφή που κάνει το άτομο με τον εαυτό του, με τον κόσμο και με τους άλλους. Ο ίδιος θεμελίωσε την Προθεραπεία (Pretherapy) η οποία θεωρείται μια εξέλιξη που προκύπτει από την Προσωποκεντρική θεωρία και πράξη, η οποία δημιουργεί τη δυνατότητα πρόσβασης ή επαφής με πελάτες που μέχρι πρότινος θεωρούνται απρόσιτοι ή ακατάλληλοι για ψυχοθεραπεία λόγω της μειωμένης ικανότητάς τους στο πεδίο της επαφής. Η Προσωποκεντρική προσέγγιση και η προθεραπεία αποτελούν ένα εναλλακτικό τρόπο κατανόησης της συμπεριφοράς η οποία βασίζεται στις δυνατότητες του κάθε ανθρώπου και όχι στις ελλείψεις του. Συνεπώς μέσα από αυτόν τον εναλλακτικό τρόπο κάνουμε μια προσπάθεια να κατανοήσουμε τον πλαίσιο αναφοράς του παιδιού με αυτισμό, δίνοντας έμφαση στο πως το ίδιο βιώνει τις εμπειρίες του.

4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Η ψυχοθεραπεία Κοινωνικής και Συναισθηματικής Ανάπτυξης (ΚΣΑ) σε άτομα με ΔΑΦ Μέσης και Υψηλής Λειτουργικότητας.

Εισηγητές:

ΑΓΓΕΛΙΔΗ ΕΛΕΝΗ (ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ, ΗΛΙΑΝΘΟΣ), ΔΙΑΚΑΤΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ (ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ, ΗΛΙΑΝΘΟΣ)
ΚΟΥΡΑΣΤΗ ΠΟΛΥΞΕΝΗ (ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ, ΗΛΙΑΝΘΟΣ), ΤΑΣΣΗ ΜΑΡΙΑΝΝΑ (ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟΣ,
ΗΛΙΑΝΘΟΣ)

ΣΠΑΝΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑΝΝΑ (ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΕΝΤΡΟΥ ΗΜΕΡΑΣ),
ΜΠΟΛΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΕΝΤΡΟΥ
ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ)

Φορέας:

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΔΑΦ, «ΗΛΙΑΝΘΟΣ»
ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ (ΚΠΕ)

Περίληψη:

Στα πλαίσια της λειτουργίας του Εξειδικευμένου Κέντρου Διάγνωσης και Αποκατάστασης Ατόμων με ΔΑΦ, «Ηλίας» παρέχονται ατομικές και ομαδικές συνεδρίες σε εφήβους με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ). Αυτές περιλαμβάνουν παρεμβάσεις ψυχοεκπαιδευτικού χαρακτήρα (ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων και δραστηριότητες καθημερινής διαβίωσης) και πρόγραμμα κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης. Στόχος αυτών των προγραμμάτων είναι η βελτίωση της λειτουργικότητας των εφήβων στο οικογενειακό και κοινωνικό πλαίσιο.

Στην προσπάθεια κατανόησης του Αυτισμού, έχουν διατυπωθεί διαφορετικές θεωρίες και έχουν επιχειρηθεί διαφορετικές θεραπευτικές προσεγγίσεις. Σκοπός της εισήγησης αυτής είναι η παρουσίαση της υποστηρικτικής ψυχοθεραπείας ΚΣΑ σε εφήβους με ΔΑΦ, έτσι όπως εφαρμόζεται στον «Ηλίας», και το ΚΠΕ γενικότερα.

Στην ψυχοθεραπεία ΚΣΑ κεντρική θέση έχει η ενίσχυση της αλληλεπίδρασης και η καλλιέργεια σχέσης εμπιστοσύνης ανάμεσα στον θεραπευόμενο και έναν διαθέσιμο θεραπευτή, η οποία λειτουργεί ως εργαλείο κατανόησης, υποστήριξης και κοινωνικής μάθησης. Σημαντικό ρόλο παίζει το σταθερό και προβλέψιμο θεραπευτικό πλαίσιο.

Στόχος της είναι η ανάπτυξη της επικοινωνίας και της κοινωνικής κατανόησης και η προαγωγή της ικανότητας του ατόμου για αναγνώριση, έκφραση και διαχείριση συναισθημάτων στον εαυτό και τους άλλους. Επιπλέον, δίνει έμφαση στην ανάπτυξη της Θεωρίας της Νόησης, της ενσυναίσθησης και της αυτογνωσίας. Τέλος, στοχεύει στην καλύτερη διαχείριση του άγχους, του ελεύθερου χρόνου και της σεξουαλικότητας.

Αυτού του τύπου η ψυχοθεραπεία περιέχει στοιχεία από διαφορετικές προσεγγίσεις (γνωσιακή, συμπεριφορική, υποστηρικτική ψυχοδυναμικής κατεύθυνσης). Χρησιμοποιεί υλικό που ποικίλει ανάλογα με την ηλικία, το επίπεδο λόγου, τη λειτουργικότητα και τα ενδιαφέροντα του κάθε παιδιού/εφήβου.

Θα γίνει αναφορά σε κλινικές περιπτώσεις διαμέσου των οποίων αναδεικνύεται πώς άτομα με ΔΑΦ μπορούν να ωφεληθούν από αυτή την προσέγγιση.

Θέμα:

Σημαντικές στιγμές στη μουσικοθεραπεία με παιδιά με αυτισμό

Εισηγητές:

ΔΡ ΑΣΠΑΣΙΑ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ, Δ/ΝΤΡΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΗΒΑΣ

Φορέας:

ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΗΒΑΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ (UDK BERLIN)

Περίληψη:

Η συγκεκριμένη ερευνητική εργασία παρουσιάστηκε το 2011 στο Πανεπιστήμιο των Τεχνών (UdK) του Βερολίνου και αφορά σε μια ποιοτική μελέτη που -μέσω της βιντεοανάλυσης μουσικοθεραπευτικών συνεδριών δύο παιδιών με αυτισμό- διερευνά τη διαδικασία δημιουργίας σχέσης ανάμεσα στο θεραπευτή και το παιδί με αυτισμό σε στιγμές μουσικοθεραπείας που διεξήχθησαν σε ελληνικό Ειδικό Δημοτικό Σχολείο. Η ανάλυση των θεραπευτικών στιγμών και η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε μέσω του εργαλείου EBQ (Einschätzung der Beziehungsqualität), που βασίζεται σε θεωρίες της αναπτυξιακής ψυχολογίας και δημιουργήθηκε στο Βερολίνο από τη μουσικοθεραπεύτρια Karin Schumacher και την ψυχολόγο Claudin Calvet για την αξιολόγηση της ποιότητας σχέσης στο πλαίσιο θεραπειών παιδιών με Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος. Η μελέτη οδήγησε Α) στην αξιολόγηση της ποιότητας της σχέσης ανάμεσα στο θεραπευτή και το παιδί με αυτισμό στο πλαίσιο σημαντικών στιγμών συνεδριών, δηλαδή μουσικοθεραπευτικών στιγμών εξαιρετικά μικρής χρονικής διάρκειας στις οποίες διαπιστώνεται διαφοροποίηση της ποιότητας σχέσης, και Β) στον έλεγχο της αντιστοιχίας της θεραπευτικής παρέμβασης ως προς το επίπεδο ανάπτυξης του κάθε παιδιού με αυτισμό. Διαπιστώθηκε πως η μουσικοθεραπεία ενδείκνυται όταν το παιδί παρουσιάζει διαταραχή στη συναισθηματική ανάπτυξη και στην ικανότητα δημιουργίας σχέσης. Οι μουσικοθεραπευτικές παρεμβάσεις, που έχουν ως αφετηρία το ίδιο το παιδί και ακολουθούν το σκεπτικό της στοιχειοδομικής μουσικής και κίνησης, όπως την ορίζει ο Carl Orff, κινητοποιούν το υγιές κομμάτι παιδιών με αυτισμό, προωθώντας την ολόπλευρη ανάπτυξή τους. Η αξιοπιστία της αξιολόγησης της ερευνήτριας, που πραγματοποίησε τις μουσικοθεραπευτικές συνεδρίες, ελέγχθηκε μέσω σύγκρισης με την αξιολόγηση έξι γερμανών μουσικοθεραπευτών εκπαιδευμένων επίσης στην χρήση του εργαλείου EBQ.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Ο μαγικός κόσμος της τέχνης σύμμαχος στη θεραπεία του αυτισμού

Εισηγητές:

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΕΙΜΑΡΙΩΤΗΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ «ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΛΕΟΥΣΑ»

Φορέας:

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ «ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΛΕΟΥΣΑ»

Περίληψη:

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση προγράμματος παρέμβασης που βασίζεται στην χρήση της τέχνης με τη μορφή της ζωγραφικής, μουσικοθεραπείας, χορού και θεάτρου, όπως εφαρμόζεται στο Εργαστήρι Ειδικής Επαγγελματικής Αγωγής και Αποκαταστάσεως «ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΛΕΟΥΣΑ» του Νομού Αιτωλ/νίας, το οποίο έχει μία πορεία 23 ετών στην εκπαίδευση νέων με νοητική υστέρηση και συνοδές αναπηρίες.

Ανάμεσα στους 130, σήμερα, εκπαιδευόμενους με νοητική υστέρηση και συνοδές αναπηρίες, κινητικές, αισθητηρίων οργάνων, λόγου, ελαφρές ψυχικές διαταραχές, αυτισμό, σύνδρομο Down κ.λπ, 18 εκπαιδευόμενοι ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού.

Η ένταξη του αυτιστικού ατόμου στο πρόγραμμα γίνεται κατόπιν αξιολογήσεως των αναγκών και δεξιοτήτων του από την Επιστημονική Ομάδα του Κέντρου βάσει του ατομικού του πλάνου αποκατάστασης

Θα παρουσιάσουμε την περίπτωση ενός εφήβου με σοβαρές δυσκολίες στην ένταξη και την οριοθέτηση στην ομάδα, έλλειψη επικοινωνιακής διάθεσης και άρνηση για κάθε κοινωνική επαφή και λεκτική επικοινωνία.

Η μέθοδος που επιλέχτηκε είναι η συμπεριφορική προσέγγιση και ιδιαίτερα η εκπαίδευση με καθοδήγηση και το «σπάσιμο» της εντολής σε μικρότερα «κομμάτια» καθώς και η εκπαίδευση με τη μίμηση. Μέσω της πολυπαραγοντικής παρέμβασης δηλαδή της αξιοποίησης της ζωγραφικής, της μουσικοθεραπείας, του θεατρικού παιχνιδιού επιχειρήθηκε η βελτίωση των δεξιοτήτων του.

Αποτέλεσμα ήταν η επίτευξη των στόχων στο επίπεδο της λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας, ο εμπλουτισμός των διαδραστικών ανταλλαγών με τους υπόλοιπους εκπαιδευομένους, η επαφή με την ομάδα, η οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης.

Συμπερασματικά μπορούμε να αναφέρουμε ότι η πολυδιάστατη και η πολυπαραγοντική εξατομικευμένη παρέμβαση και χρήση διαφόρων μορφών τέχνης στο Εργαστήρι «ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΛΕΟΥΣΑ» βοηθάει στην ένταξη και θεραπεία των αυτιστικών ατόμων.

Θέμα:

Εισαγωγή στο Γνωσιακό Συμπεριφορικό Δράμα

Εισηγητές:

ΔΡ ΧΑΡΙΣ ΚΑΡΝΕΖΗ, DR KEVIN TIERNEY

Φορέας:

TRINITY COLLEGE DUBLIN

Περίληψη:

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να σχεδιάσει, να υλοποιήσει και να αξιολογήσει ένα νέο εκπαιδευτικό μοντέλο, ειδικά σχεδιασμένο για την αντιμετώπιση των κοινωνικών και επικοινωνιακών δυσκολιών παιδιών με υψηλής λειτουργικότητας αυτισμό (ΥΛΑ) και σύνδρομο Asperger. Το νέο αυτό μοντέλο ονομάζεται Γνωσιακό Συμπεριφορικό Δράμα (ΓΣΔ) και συνδυάζει την τέχνη του θεάτρου με γνωσιακές και η συμπεριφορικές τεχνικές. Το ΓΣΔ στοχεύει να προσφέρει τη δυνατότητα σε παιδιά με ΥΛΑ και Asperger να ανακαλύψουν τους κανόνες κοινωνικής αλληλεπίδρασης και να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες, όπως η βλεμματική επαφή, η αναγνώριση της λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας. Τα παιδιά δεν καλούνται να μάθουν μηχανικά κάποιες κοινωνικές δεξιότητες αλλά οδηγούνται, μέσα από τη

μαγεία του δράματος να ανακαλύψουν σε τι θα μπορούσαν να τους εξυπηρετήσουν αυτές οι δεξιότητες ώστε να φτάσουν στο στόχο τους. Κατά τη διάρκεια ενός θεατρικού δρώμενου τίθενται μια σειρά προβλημάτων που στοχεύουν να παροτρύνουν τους συμμετέχοντες να αντιληφθούν τη σχέση δράσης αντίδρασης και το πώς μια διαφορετική συμπεριφορά μπορεί να έχει ένα διαφορετικό αποτέλεσμα.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης ενός τρίμηνου προγράμματος ΓΣΔ όπως αυτά προέκυψαν από την παρατήρηση των συμμετεχόντων και τα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι γονείς και οι δάσκαλοι τους πριν την έναρξη και μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, είναι ενθαρρυντικά ως προς την αποτελεσματικότητα του στην γενικότερη βελτίωση της κοινωνικής συμπεριφοράς των συμμετεχόντων, την ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησής τους, στην μείωση στερεοτυπικών συμπεριφορών, καθώς επίσης και στην επίτευξη ειδικών στόχων για το κάθε μέλος, όπως η αντιμετώπιση φοβιών και άλλων δυσλειτουργικών συμπεριφορών.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία : σύμβολο και πρακτικό εργαλείο ανατροπής κατεστημένων αντιλήψεων και σχεδιασμού του νέου παραδείγματος για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία

Εισηγητές:

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΡΔΑΚΑΣΤΑΝΗΣ , ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΕΣΑΜΕΑ) , ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΦΟΡΟΥΜ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑ EUROPEAN DISABILITY FORUM (EDF) ,ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΗΡΙΑ INTERNATIONAL DISABILITY ALLIANCE (IDA)

Φορέας:

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Θέμα:

Δικαιοπρακτική Ικανότητα - Υποστηριζόμενη Λήψη Αποφάσεων - Διαβίωση στην Κοινότητα

Εισηγητές:

ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Ε.Ε.Π.Α.Α ,
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Π.Ο.Σ.Κ.ΑΜΕΑ , ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ Ε.ΣΑΜΕΑ

Φορέας:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΕΕΠΑΑ

Περίληψη:

Η Σύμβαση του Ο.Η.Ε (2006), για τα Δικαιώματα των ατόμων με Αναπηρία , η οποία κυρώθηκε το 2009 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και σταδιακά από τα περισσότερα κράτη - μέλη της Ε.Ε. (Ελλάδα Απρίλιος 2012) , διαμορφώνει κοινούς άξονες δράσης για όλους τους πολίτες με αναπηρία και κατευθύνει τα κράτη για τη διαχείριση των ζητημάτων τους , καθορίζοντας τις υποχρεώσεις τους , υποδεικνύοντας τους μέτρα και διευκρινίζοντας την εφαρμογή τους . Τα άρθρα της Σύμβασης πήραν την τελική τους μορφή μετά από διαρκή διαβούλευση με εκπροσώπους αντιπροσωπευτικών οργανώσεων από όλο τον κόσμο και στο σύνολό τους δεν αφήνουν κανένα περιθώριο αμφισβήτησης ότι κάθε απόκλιση από αυτά που ορίζουν αποτελεί παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αναμφίβολα πρόκειται για ένα καινοτόμο και πρωτοποριακό , πλήρες κείμενο που αποτελεί ένα ισχυρό θεσμικό εργαλείο και θέτει σε αμφισβήτηση ένα πολυετές νομικό καθεστώς που ίσχυε σχεδόν σε παγκόσμιο επίπεδο . Η συγκεκριμένη παρουσίαση εστιάζει κυρίως στο άρθρο 12 που αφορά στη Δικαιοπρακτική Ικανότητα , και στο πώς αυτό συνδέεται με το άρθρο 19 που αφορά στην Υποστηριζόμενη Διαβίωση στην Κοινότητα , αναγνωρίζοντας τη δυνατότητα του κάθε ενήλικα με νοητική ή/και αναπτυξιακή αναπηρία να λαμβάνει αποφάσεις για τη ζωή του . Ακόμη κι όταν απουσιάζουν δεξιότητες τυπικής επικοινωνίας , όπως για παράδειγμα λεκτική, υπάρχουν εναλλακτικές μορφές επικοινωνίας που το σύστημα οφείλει να αναγνωρίζει και να αξιοποιεί , ενισχύοντας τον αυτοπροσδιορισμό και την ανάπτυξη του θεσμού της υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων , εξασφαλίζοντας ένα περιβάλλον απολύτως προσβάσιμο , αποκλείοντας έτσι το ενδεχόμενο ο πολίτης να γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης και διευκολύνοντας τη διαβίωση στην κοινότητα . Προς επίρρωση όλων αυτών , ως δείγμα καλής πρακτικής , θα παρουσιαστεί το μοντέλο της Επαρχίας British Columbia (Supported Decision Making - Legal Capacity) του Καναδά.

Θέμα:

**Υπηρεσίες για άτομα με Δ.Α.Φ.
Εθνική Στρατηγική 2013 - 2020 & Προοπτικές.**

Εισηγητές:

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΝΟΤΑΣ

Περίληψη:

Ο αυτισμός είναι μια πολύπλοκη διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή. Οι χαρακτηριστικές διαταραχές, που ποικίλουν σε βαρύτητα από άτομο σε άτομο, εκδηλώνονται με διαφορετικό τρόπο και επηρεάζουν σημαντικά τη λειτουργία του.

Η έγκαιρη και έγκυρη διάγνωση και η πρώιμη παρέμβαση μπορεί να επιφέρουν πολύ σημαντικές βελτιώσεις. Όμως η προσπάθεια είναι διαρκής καθώς οι εκπαιδευτικές ανάγκες είναι ειδικές και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ένα παιδί, ένας έφηβος ή ενήλικο άτομο απαιτούν εξειδικευμένη προσέγγιση.

Τα παιδιά, οι έφηβοι, τα άτομα με διαταραχές του φάσματος του αυτισμού αντιμετωπίζουν τεράστιες δυσκολίες που συνδέονται με τη πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, ψυχικής υγείας, εκπαίδευσης, κοινωνικής και επαγγελματικές αποκατάστασης.

Οι οικογένειες αντιμετωπίζουν διαρκώς ανυπέρβλητα προβλήματα και στις περισσότερες περιπτώσεις δεν βρίσκουν συμπαράσταση από πουθενά.

Πάρα πολλά άτομα βρίσκονται αντιμέτωπα με φοβερές διακρίσεις, την κακοποίηση και την απομόνωση, ενώ τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα αυτών και των οικογενειών τους συχνά παραβιάζονται.

Για το λόγο αυτό είναι επιτακτική η ανάγκη ενός ολοκληρωμένου σχεδίου αντιμετώπισης των αναγκών, των επιμέρους θεμάτων και των δυσκολιών που προκύπτουν σε όλες τις φάσεις της ζωής του ατόμου και της οικογένειας.

Θέμα:

Υπηρεσίες ΔΑΦ. Στρατηγικός σχεδιασμός (Ελληνική και διεθνή εμπειρία).

Εισηγητές:

ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ -ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥ

Βασικοί άξονες:

Περίληψη:

Πώς σχετίζεται η υπάρχουσα δημοσιευμένη και τεκμηριωμένη γνώση για τις ΔΑΦ με το σχεδιασμό υπηρεσιών για άτομα με ΔΑΦ;

Ποιες είναι οι βασικές πολιτικές και στρατηγικές επιλογές σε Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο;

Ποιοι είναι οι διαθέσιμοι πόροι στην Ελλάδα όσον αφορά στο νομικό πλαίσιο και στις διαθέσιμες υπηρεσίες.

Θα παρουσιαστούν:

Βασικές αρχές και δεδομένα για το σχεδιασμό υπηρεσιών για άτομα με ΔΑΦ και η σχέση τους με το στρατηγικό σχεδιασμό για τις ΔΑΦ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο:

Επιδημιολογικά δεδομένα

Θεραπευτικά δεδομένα

Δεδομένα βασικής έρευνας

Οικονομικά δεδομένα-Οικονομικό και Κοινωνικό κόστος

Χρήση υπηρεσιών υγείας και εκπαίδευσης- Προσβασιμότητα στις υπηρεσίες

Νομικό πλαίσιο

Διαθέσιμοι Πόροι για τις ΔΑΦ στην Ελλάδα: Υπηρεσίες και Νομοθετικό πλαίσιο –Προκαταρκτικά αποτελέσματα από τη μελέτη του Κέντρου Παιδιού και Εφήβου

Θέμα:

Πρόγραμμα «ΔΑΦΝΗ»: Αναβάθμιση και Πιστοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων των Φροντιστών ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας, ασθενών με άνοια και ενηλίκων ατόμων του φάσματος του αυτισμού

Εισηγητές:

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΒΟΥΤΥΡΑΚΟΣ ΠΑΙΔΟΨΥΧΑΤΡΟΣ.
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ Ε.ΚΕ.Ψ.Υ.Ε.
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ Ε.Ψ.Υ.ΜΕ.

Περίληψη:

Το πρόγραμμα Δάφνη είναι ένα καινοτόμο έργο, φορέας υλοποίησης του οποίου είναι το ΚΕΚ του Κέντρου Ψυχικής Υγιεινής. Κάποια από τα υποέργα του βρίσκονται σήμερα (Ιούνιος 2013), στη φάση της προκήρυξης.

Αποσκοπεί στην αναβάθμιση και πιστοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται ή πρόκειται να απασχοληθεί στην παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας, με επικέντρωση σε ασθενείς με άνοια και ενήλικα άτομα του φάσματος του αυτισμού που διαβιούν με τις οικογένειές τους.

Το έργο περιλαμβάνει ένα ολοκληρωμένο και αλληλοσυμπληρούμενο πλέγμα Υποέργων:

1.α Καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης, διαφοροποιήσεις από το επιθυμητό προφίλ δεξιοτήτων, αποτύπωση (γεωγραφική) της προσφοράς και ζήτησης σε θέσεις κατ' οίκον φροντίδας ατόμων με προβλήματα άνοιας και αυτισμού, εκτίμηση του κόστους της παροχής της υπηρεσίας, καταγραφή της διεθνούς εμπειρίας και των καλών πρακτικών που προκρίνονται για το συγκεκριμένο ζήτημα στο διεθνή χώρο

1.β Ανάπτυξη περιεχομένου και προδιαγραφών εκπαίδευσης (εκπαιδευτικά πακέτα) για την κατάρτιση Φροντιστών ΨΥ για παροχή κατ' οίκον φροντίδας 1. σε ασθενείς με άνοια και 2. σε ενήλικα άτομα του φάσματος του αυτισμού

2. Σχεδιασμός εξειδικευμένης Μεθόδου Πιστοποίησης γνώσεων και δεξιοτήτων φροντιστών, ανάπτυξη λειτουργικού Μητρώου πιστοποιημένων φροντιστών και Μηχανισμού σύζευξης προσφοράς – ζήτησης εργασίας φροντιστών, υποστήριξη φορέα διαχείρισης του Μητρώου στην πιστοποίηση πρώτης σειράς φροντιστών (περίπου 400), περιλαμβανομένων των επωφεληθέντων από τις εκπαιδευτικές δράσεις του παρόντος έργου. Ολοκληρωμένη Πρόταση Θεσμικού Πλαισίου για τη θεσμική κατοχύρωση της εργασίας των Φροντιστών, με βάση τα πιστοποιημένα προσόντα τους.

3.Υλοποίηση Προγραμμάτων Κατάρτισης σε εθνικό επίπεδο. Προβλέπεται η κατάρτιση 400 φροντιστών πανελλαδικά.

4.Ευαισθητοποίηση - Δημοσιότητα και διάχυση αποτελεσμάτων της Πράξης.

Το συγκεκριμένο Υπόεργο αποσκοπεί στην εκπόνηση και εφαρμογή ενός στοχευμένου εξωστρεφούς Σχεδίου δημοσιότητας και επικοινωνίας του φυσικού αντικείμενου της Πράξης, και ειδικές δράσεις για την προβολή της υποστηριζόμενης διαβίωσης στο οικογενειακό περιβάλλον και την αποτροπή του ιδρυματισμού των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας, άνοιας και αυτισμού.

Θέμα:

«ΠΑΥΕΥΣ» -Πρότυπο Σύστημα Υποστήριξης Ατόμων με Αυτισμό βασιζόμενο σε ένα Ευφυές Πληροφοριακό Σύστημα.

Εισηγητές:

ΒΟΥΤΣΙΝΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ¹, ΡΑΒΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ²,
ΚΑΤΣΑΝΤΑ ΔΑΝΑΗ³, ΠΑΝΤΕΛΗ ΑΝΤΙΟΠΗ⁴

Περίληψη:

Ο αυτισμός είναι μία σύνθετη νευρο-βιολογική διαταραχή που διαρκεί καθ'όλη τη διάρκεια ζωής του ατόμου. Ο πληθυσμός των ατόμων που θεωρείται ότι έχουν αυτισμό είναι πολύ ετερογενής, με κάθε άτομο να παρουσιάζει ένα μοναδικό προφίλ από ικανότητες, αδυναμίες και ανάγκες. Είναι ανάγκη λοιπόν, να αναπτυχθούν υπηρεσίες για την εξειδικευμένη παροχή υποστήριξης των ατόμων με αυτισμό. Αντικείμενο του έργου είναι η ικανοποίηση αυτής της ανάγκης. Το έργο θα κάνει εφικτή την ανάπτυξη εξατομικευμένης παροχής υπηρεσιών φροντίδας και αρχικής διάγνωσης ατόμων διαφόρων ηλικιών και τύπων αυτισμού, μέσω της ανάπτυξης:

Α) Ενός Πρότυπου Συστήματος Υποστήριξης Ατόμων με αυτισμό (ΠΣΥΑ), το οποίο θα βασίζεται στην ύπαρξη Δομών Αυτισμού όπως Ξενώνων Ημιαυτόνομης Διαβίωσης & Κέντρων Ημέρας αλλά και σε κατ'οίκον παρεμβάσεις. Το σύστημα αυτό θα προταθεί για εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο.

Β) Ενός Ευφυούς Συστήματος Υποστήριξης ατόμων με αυτισμό (ΕΣΥΑ) για την υποστήριξη, με τη μορφή αυτόματης παροχής πληροφοριών, προς όσους συνδέονται με άτομα με αυτισμό. Γ) Ενός έμπειρου συστήματος αρχικής διάγνωσης που θα συμβάλλει στον έγκαιρο εντοπισμό περιπτώσεων αυτισμού και το οποίο θα αποτελεί ενσωματωμένο υποσύστημα στο ΕΣΥΑ.

Για την ανάπτυξη και πιλοτική εφαρμογή των τριών παραπάνω συστημάτων θα χρησιμοποιηθεί το ελεγχόμενο περιβάλλον και το προσωπικό δομών που θα παρέχουν σύλλογοι που δραστηριοποιούνται στο πεδίο του αυτισμού. Την ανάπτυξη των τριών συστημάτων θα ακολουθήσει μία σειρά από δράσεις επικοινωνίας και διάχυσης των αποτελεσμάτων σε πανελλαδική κλίμακα, ώστε να επιτευχθεί μία πανελλαδική πιλοτική εφαρμογή του συστήματος. Το σύστημα θα υποστηρίζει αυτούς που συνδέονται με άτομα με αυτισμό, οι οποίοι θα απευθύνουν ερωτήματα προς αυτό και θα τους παρέχει αυτόματα υποστήριξη σχετικά με το τι ενέργειες πρέπει να ακολουθήσουν, πώς να συμπεριφερθούν και, γενικότερα, τι στρατηγική να υιοθετήσουν, ενώ θα δίνει και τη δυνατότητα να συνεισφέρουν και οι ίδιοι στην ανάπτυξη νέων υπηρεσιών, παρέχοντας τη δική τους γνώση και εμπειρία στο σύστημα.

¹ Βουτσίνας Βασίλειος, Καθηγητής, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Πανεπιστημίου Πατρών, Επιστημονικός Υπεύθυνος ΠΑΥΕΥΣ, yutsinas@upatras.gr

² Ραβασόπουλος Γιώργος, Υπ. Διδάκτορας Παν. Πατρών, Ερευνητής Τεχνικών Εξόρυξης Γνώσης, gravasop@upatras.gr

³ Κατσαντά Δανάη, Υπ. Διδάκτορας Παν. Πατρών, Ερευνήτρια Τεχνικών Εξόρυξης Γνώσης dkatsanta@upatras.gr

⁴ Παντελή Αντιόπη, Υπ. Διδάκτορας Παν. Πατρών, Ερευνήτρια Τεχνικών Εξόρυξης Γνώσης, apanteli@upatras.gr

Θέμα:

Τι δείχνει η σύγχρονη έρευνα για τις πρακτικές παρέμβασης στο Διάχυτο Αυτιστικό Φάσμα.

Εισηγητές:

ΙΩΑΝΝΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΔΟΥ, ΚΥΡΙΑΖΗΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΗΣ, ΕΛΕΝΗ ΝΕΣΤΟΡΑ.

Περίληψη:

Στόχος της εργασίας αυτής είναι να συνοψίσει και να παρουσιάσει τα ευρήματα των πιο πρόσφατων μετα-αναλύσεων και ανασκοπήσεων για την αποτελεσματικότητα των παρεμβατικών προγραμμάτων που σχετίζονται με τις κοινωνικές δεξιότητες ατόμων που ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού.

Η συγκεκριμένη εργασία χρησιμοποιεί τη μέθοδο της βιβλιογραφικής έρευνας και αφορά μελέτες μετα-αναλύσεων μελετών περίπτωσης που έχουν εφαρμοστεί σε σχολικό πλαίσιο. Οι παρεμβατικές δράσεις που συμπεριλαμβάνονται και συγκρίνονται προέρχονται από άρθρα επιστημονικών περιοδικών και αφορούν δημοσιευμένες έρευνες από το 1986 ως το 2005 με συνολικά 157 συμμετέχοντες. Πιο συγκεκριμένα, θα γίνουν αναφορές στα ερευνητικά σχέδια με τα οποία έχει αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων αυτών καθώς και οι παράγοντες που επηρεάζουν το βαθμό επιτυχίας τους.

Τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης αναδεικνύουν ότι οι παρεμβάσεις κοινωνικών δεξιοτήτων είναι ελάχιστα αποτελεσματικές για παιδιά και εφήβους που ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού. Πιο συγκεκριμένα, οι παρεμβάσεις αυτές είχαν χαμηλή δυνατότητα γενίκευσης και διατήρησης των αποτελεσμάτων τους μετά την απόσυρση της παρέμβασης. Παράλληλα, η έκβαση των προγραμμάτων αυτών φαίνεται να διαφέρει ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων, τις τεχνικές και τις διαδικασίες που εφαρμόζονται σε κάθε παρέμβαση. Για παράδειγμα, παρατηρούνται διαφορές ανάμεσα σε παρεμβάσεις που στοχεύουν σε δεξιότητες παιχνιδιού και γλωσσικές ή σε συγκεκριμένες κοινωνικές συμπεριφορές (κοινωνικές ανταποκρίσεις, διάρκεια αλληλεπίδρασης).

Συμπερασματικά, με δεδομένη την ελάχιστη έως μέτρια επιτυχία των περισσότερων παρεμβάσεων, θα διατυπωθούν και θα αναλυθούν ερμηνείες για την περιορισμένη αυτή αποτελεσματικότητα, όπως η αποσπασματική εφαρμογή τους, η αναντιστοιχία της παρεμβατικής στρατηγικής με τις επιδιωκόμενες δεξιότητες των παιδιών ή ο αναποτελεσματικός τρόπος εισαγωγής τους.

Θέμα:

Αυτισμός και μουσική: ανάπτυξη εξωμουσικών δεξιοτήτων μέσω μουσικών δραστηριοτήτων.

Εισηγητές:

ΧΕΛΙΟΥΔΑΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ, ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΕΝΤΡΟΥ ΗΜΕΡΑΣ Ε.Ε.Π.Α.Α ,
ΚΑΛΑΤΖΟΓΛΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ, ΜΟΥΣΙΚΟΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

Φορέας:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.

Περίληψη:

Οι μουσικές δραστηριότητες αποτελούν δημοφιλείς και αποτελεσματικό μέσο για την ανάπτυξη διαφόρων δεξιοτήτων, τόσο σε άτομα με αυτισμό, όσο και σε άτομα με ειδικές ανάγκες γενικότερα.

Μέσα από κατάλληλες μουσικοκινητικές ασκήσεις και δραστηριότητες, που θα παρουσιαστούν αναλυτικά, μελετήσαμε σε μια ομάδα ατόμων με αυτισμό αν υπάρχει διαφοροποίηση ως προς την ένταση ή την λυρικότητα μιας κίνησης, γεγονός που αποδεικνύεται χρήσιμο και σε καθημερινές δραστηριότητες του ατόμου. Το δείγμα μας αποτελούνταν από 20 άτομα με διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή, ηλικίας 10- 22 ετών που παρακολουθούν το εργαστήριο μουσικής δυο φορές την εβδομάδα. Ταυτόχρονα, μέσα από τη χρήση διαφορετικών μουσικών οργάνων, στόχος ήταν η εκπαίδευση στον τομέα της λεπτής κινητικότητας. Μέσα από την εξάσκηση της συνειδητής ακρόασης οι συμμετέχοντες εκπαιδεύονταν να παρατηρούν περισσότερα μουσικά στοιχεία, έτσι ώστε να υπάρχει περισσότερη συμμετοχή και διάδραση τόσο ως προς τους μουσικούς στόχους όσο και ως προς την επαφή με άλλα άτομα της ομάδας.

Μέσα από την εφαρμογή δομημένων μουσικών προγραμμάτων διαπιστώσαμε ότι συχνά οι συμμετέχοντες ανέπτυσαν την αίσθηση του ρυθμού, όχι μόνο ως μουσικό στοιχείο, αλλά και με μια πιο εσωτερική μορφή που βοηθά στην οργάνωση και εκτέλεση γενικότερων λειτουργιών. Παρατηρήθηκε μια διαφοροποίηση στο ρυθμό διαφόρων καθημερινών δραστηριοτήτων (π.χ. περπάτημα, χειρωνακτικές εργασίες κ.α.). Φάνηκε ότι ανέπτυσαν τα αισθητικά τους κριτήρια, εκφράζοντας συχνά τις προτιμήσεις τους και διεύρυναν τη δεκτικότητα τους σε νέα ερεθίσματα. Τέλος, το άτομο αντί να κινείται σπασμωδικά και απότομα, απέκτησε τον έλεγχο των κινήσεων του με αποτέλεσμα να επέρχεται και μεγαλύτερη αυτοσυνγκέντρωση.

Θέμα:

ΜΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΑΔ.

Εισηγητές:

ΧΕΛΙΟΥΔΑΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ, ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΕΝΤΡΟΥ ΗΜΕΡΑΣ ΤΗΣ Ε.Ε.Π.Α.Α.,
ΛΑΜΠΡΙΝΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ, ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΣ.

Φορέας:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.

Περίληψη:

Οι Εικαστικές Τέχνες ενεργοποιούν τόσο τη φαντασία, όσο και τη δημιουργικότητα των παιδιών με αυτισμό, οι οποίοι θεωρούνται από τους πιο σοβαρά διαταραγμένους και ελλειμματικούς τομείς στην ανάπτυξη. Η τέχνη, είναι μια μορφή επικοινωνίας που, όπως η γλώσσα, έχει τα δικά της εκφραστικά μέσα, τη δική της γραμματική και συντακτικούς κανόνες, που μαθαίνουν στο παιδί να 'εκφράζεται' σωστά μέσα από την κίνηση και το ρυθμό, ή να διαβάξει σωστά την εικόνα.

Το δείγμα μας αποτελούνταν από μια ομάδα ατόμων με διάγνωση διάχυτης αναπτυξιακής διαταραχής, ηλικίας 10- 40 ετών, όπου παρακολουθούσαν το εργαστήρι εικαστικών δυο φορές την εβδομάδα. Χρησιμοποιήθηκαν ποικίλα καλλιτεχνικά μέσα, όπως η ζωγραφική, ο πηλός, η πλαστελίνη και άλλα εικαστικά μέσα.

Μέσα από ποικίλες δομημένες εικαστικές δραστηριότητες και από ένα δομημένο πλαίσιο κοινωνικών αλληλεπιδράσεων όπου δινόταν η δυνατότητα στα άτομα με αυτισμό να κατανοήσουν τι ακριβώς πρέπει να κάνουν, στόχος ήταν να παρατηρήσουν, να ερευνήσουν και να πειραματιστούν ώστε να δημιουργήσουν εικαστικά έργα, αξιοποιώντας όλα τα υλικά, τα μέσα, τις τεχνικές και τα εργαλεία σε ποικίλες μορφές. Επιπλέον, παρακινούνταν σταδιακά σε μια αισθητηριακή εξερεύνηση και κατανόηση του κόσμου. Καθώς τα εικαστικά αποτελούν ένα μοναδικό μέσο επικοινωνίας και συνεργασίας με τους άλλους, ανεξάρτητα γλωσσικής ικανότητας του ατόμου, στόχος ήταν η προώθηση της αλληλεπίδρασης και βελτίωσης της επικοινωνίας με τα υπόλοιπα μέλη.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι μέσω των εικαστικών τα άτομα με αυτισμό εκφράζουν συναισθήματα, τα όνειρά και τα εσωτερικά τους βιώματα μέσω ποικίλων καλλιτεχνικών μέσων. Το έργο τέχνης θεωρείται αναπαράσταση του αντικειμενικού κόσμου, αλλά το άτομο που δημιουργεί προβάλλει πάνω του και τμήματα του εαυτού του. Η τέχνη προσφέρει στο παιδί απελευθέρωση, αυθορμητισμό, χαρά, παιχνίδι, καθαρή.

Τα παιδιά με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές, μπορούν να αναπτύξουν ξεχωριστές δυνατότητες και δεξιότητες, αρκεί να βρεθούν σε ένα τέτοιο εκπαιδευτικό περιβάλλον, το οποίο, αφού τις διερευνήσει και τις φέρει στην επιφάνεια, στη συνέχεια να τις αξιοποιήσει.

Στο αναλυτικό κείμενο θα παρουσιαστούν ενδεικτικές δραστηριότητες βασισμένες στο πρόγραμμα TEACCH.

Θέμα:

Η ΑΝΑΓΚΗ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕ ΕΛΛΙΠΗ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ. ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΜΙΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΕΦΗΒΟΥ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΣΟΒΑΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Εισηγητές:

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΑΤΖΕΝΗΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΟΓΙΝΔΡΟΥΚΑΣ, ΕΥΜΟΡΦΙΛΗ ΧΑΡΙΤΙΔΟΥ

Περίληψη:

Σκοπός: Η ανάδειξη της αναγκαιότητας για πολυεπίπεδη διασύνδεση σε μια μεγάλη περιοχή της περιφέρειας, η οποία στερείται παιδοψυχιατρικών υπηρεσιών, με σκοπό την πλαισίωση των αναγκών των οικογενειών, που έχουν μέλος παιδί ή έφηβο με αυτισμό.

Μέθοδος: Παρουσιάζεται η περίπτωση του 15χρονου Β., ο οποίος έχει διαγνωστεί με αυτισμό από 10ετίας. Ο Β. το πρώτο από τα 2 παιδιά της οικογένειας με την είσοδό του στην εφηβεία αναπτύσσει βίαιη, σωματικά, συμπεριφορά, τόσο εντός σπιτιού, όσο και εκτός. Η οικογένεια στη διαδρομή τόσων χρόνων έχει επισκεφθεί διάφορες δομές και έχει ακολουθήσει ποικίλες θεραπείες, κλασικού και εναλλακτικού τύπου. Διατηρεί ενστάσεις και αντιστάσεις στις προτεινόμενες παρεμβάσεις, από την αρχή της συνεργασίας μας. Το υλικό προέρχεται από την 9μηνη συνεργασία με την οικογένεια, το σχολείο και το Κ.Δ.Α.Π. που τελευταία παρακολουθεί ο έφηβος.

Αποτελέσματα: Αναδύθηκε η ανάγκη συστηματικής συνεργασίας με την οικογένεια και παράλληλα άμεσης και συνεχούς επικοινωνίας με το σχολείο και το Κ.Δ.Α.Π. Επίσης αναδείχθηκε η σημαντική δυσκολία που αναφύεται, όταν υπάρχει ανεπαρκής παιδοψυχιατρική κάλυψη ολόκληρων περιοχών, όπως και η ανάγκη συμβουλευτικής εργασίας σε πολλαπλά επίπεδα.

Συμπεράσματα: Η άμεση επαφή, η γνωριμία και η εξοικείωση, τόσο με το πεδίο της σχετικής εργασίας, όσο και με τους επαγγελματίες που απασχολούνται στα όμορα αντικείμενα στην ευρύτερη περιοχή, φαίνεται να δρα ευεργετικά προς όφελος των οικογενειών που αναζητούν βοήθεια. Η οικογένεια του Β. παραμένει σε ένα σταθερό θεραπευτικό πλαίσιο, αν και οι δυσκολίες του δεν έχουν «υποχωρήσει».

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Γλωσσικό προφίλ παιδιών με σύνδρομο Asperger και αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας, σύμφωνα με την δοκιμασία Εικόνες Δράσης, Δοκιμασία Πληροφοριακής & Γραμματικής Επάρκειας

Εισηγητές:

ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, ΒΟΓΙΝΔΡΟΥΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Περίληψη:

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η καταγραφή του γλωσσικού προφίλ παιδιών με σύνδρομο Asperger και Αυτισμό Υψηλής Λειτουργικότητας και ακολούθως η διερεύνηση του κατά πόσο αυτό αποκλίνει από την τυπική ανάπτυξη των παιδιών. Μέσα από την συλλογή δειγμάτων λόγου, στόχος είναι η αξιολόγηση της γραμματικής και πληροφοριακής επάρκειας, καθώς και το σύνολο αυτών.

Οι συμμετέχοντες της έρευνας ήταν 20 παιδιά διαγνωσμένα με σύνδρομο Asperger και ΑΥΛ ηλικίας 4-9 ετών, με φυσιολογική νοητική ανάπτυξη, η οποία αξιολογήθηκε από το ερευνητικό εργαλείο Raven Coloured Progressive Matrices (J.C. Raven, 1998). Αρχικά, ελέγχθηκε το εκφραστικό λεξιλόγιο των συμμετεχόντων με το τεστ έκφρασης «Word Finding» (Renfrew C.E., 1995). Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε το κύριο ερευνητικό εργαλείο, Εικόνες Δράσης, Δοκιμασία Πληροφοριακής και Γραμματικής Επάρκειας (Ι. Βογινδρούκας, Α. Πρωτόπαπας, Σ. Σταυρακάκη, 2009), όπου παρουσιάζονταν στο κάθε εξεταζόμενο 10 έγχρωμες εικόνες με καθημερινές καταστάσεις και καλούνταν να απαντήσει σε συγκεκριμένες ερωτήσεις για την κάθε εικόνα. Οι απαντήσεις καταγράφονταν από τον εξεταστή ώστε να γίνει η βαθμολόγηση σύμφωνα με τους σταθμισμένους πίνακες.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων έγινε σε τρία επίπεδα. Πρώτον, ελέγχθηκε εάν και κατά πόσον οι παράγοντες που εξετάστηκαν επηρεάζουν το συνολικό γλωσσικό προφίλ, έπειτα το κάθε επίπεδο χωριστά και τέλος αναλύθηκαν οι δύο ηλικιακές ομάδες μεταξύ τους.

Εξετάζοντας την απόδοση των παιδιών, παρατηρήθηκε πως στην πληροφοριακή επάρκεια τα αποτελέσματα είναι υψηλότερα από ότι στην γραμματική επάρκεια. Ακόμη, παρατηρήθηκε συχνή απουσία υποκειμένου και μεγάλη δυσκολία στο πραγματολογικό επίπεδο. Από τους παράγοντες που εξετάστηκαν, ηλικία, νοητικό επίπεδο, λογοθεραπευτική αγωγή, επίπεδο εκφραστικού λεξιλογίου, προέκυψε ότι ο μόνος που επηρεάζει το γλωσσικό προφίλ είναι το λεξιλόγιο τους.

Θέμα:

Η εκπαίδευση και προετοιμασία των παιδιών και εφήβων στο φάσμα του αυτισμού για τον οδοντίατρο

Εισηγητές:

ΚΟΛΕΒΕΝΤΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, ΑΡΑΠΟΣΤΑΘΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Περίληψη:

Σκοπός

Η εκπαίδευση και προετοιμασία των παιδιών και εφήβων για την επίσκεψή τους στον οδοντίατρο.

Μέθοδος

Από έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε έντυπη και ηλεκτρονική βιβλιογραφία χρησιμοποιώντας ως λέξεις κλειδιά «οδοντίατρος» «τερηδόνα» «φάσμα του αυτισμού» «ουλίτιδα» ανέκυψαν 270 άρθρα.

Αποτελέσματα

Τα άρθρα αφορούν επιδημιολογικές μελέτες που συγκρίνουν δείκτες τερηδόνας και ουλίτιδας και τις πιο συχνές τεχνικές προσέγγισης από τον οδοντίατρο χωρίς ή με φαρμακολογικά μέσα για τα παιδιά, εφήβους και ενήλικες στο φάσμα του αυτισμού.

Συμπέρασμα

Τα παιδιά και οι έφηβοι στο φάσμα του αυτισμού έχουν μεγάλη ανάγκη για πρόληψη επειδή αποτελούν ομάδα υψηλού κινδύνου. Γι αυτό είναι πολύ σημαντικό η οικογένεια και οι θεραπευτές τους να τους εκπαιδεύσουν για την οδοντιατρική τους φροντίδα.

Θέμα:

Προσαρμογή και Χορήγηση του TOPL 2 στον ελλαδικό χώρο

Εισηγητές:

ΒΟΓΙΝΔΡΟΥΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΠΑΠΑΡΙΖΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΚΥΒΡΑΚΙΔΟΥ ΕΛΕΝΗ

Περίληψη:

Με τον όρο πραγματολογία περιγράφεται η κατάλληλη επικοινωνία μέσω της ικανότητας του ατόμου να μπορεί να λέει το σωστό πράγμα με το σωστό τρόπο, στον σωστό τόπο και χρόνο, όπως αυτός ορίζεται από την κοινωνική ομάδα. Η πραγματολογία μπορεί να χαρακτηριστεί: προλεκτική- όταν αφορά την επικοινωνία του ατόμου με τον περιβάλλοντα χώρο, μη λεκτική- όταν αφορά τις επικοινωνιακές δεξιότητες πριν την ανάπτυξη της γλώσσας και λεκτική- όταν αφορά την κατάλληλη χρήση της γλώσσας. (Ι. Βογινδρούκας- D. Sherratt, 2005)

Η παρούσα μελέτη αφορά τον έλεγχο της λεκτικής πραγματολογίας με τη χρήση ενός νέου εργαλείου που ονομάζεται Test Of Pragmatic Language 2 και απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας από 6 έως 12 ετών. Αποτελείται από 43 θέματα και χορηγείται ολόκληρο στην ηλικιακή ομάδα 8 έως 12, ενώ στην ηλικιακή ομάδα 6 έως 8 ζητούνται τα πρώτα 17 θέματα.

Πρόκειται για ένα νέο εργαλείο, το οποίο έχει ως στόχο την ανίχνευση δυσκολιών σε πλήθος δοκιμασιών οι οποίες αφορούν τον τομέα της πραγματολογίας. Τα αποτελέσματά του σε πρώτο επίπεδο είναι ποιοτικά, αφού δύναται η δυνατότητα δημιουργίας προφίλ του ατόμου στην πραγματολογία. Σε δεύτερο επίπεδο υπάρχει η χρήση βαθμολόγησης και ελέγχου για το αν συμφωνεί η χρονολογική ηλικία με τη ηλικία του παιδιού. Το ερώτημα εδώ είναι αν οι νόρμες που χρησιμοποιούνται έρχονται σε συμφωνία και με τις ηλικιακές ομάδες στον ελλαδικό χώρο.

Σκοπός της μελέτης αποτελεί η διερεύνηση της δυνατότητας χρησιμοποίησης στον ελλαδικό χώρο του ανωτέρου εργαλείου. Στην περίπτωση θετικής ανταπόκρισης του δείγματος, το εργαλείο αυτό θα μπορούσε να καταστεί βασικό για την κάλυψη σε διαγνωστικό επίπεδο του τομέα αυτού, ξεπερνώντας την μέχρι σήμερα αδυναμία εύρεσης κοινής γλώσσας συνεννόησης μεταξύ των ειδικών.

Το δείγμα αποτελούνταν από 7 παιδιά, 6 αγόρια και 1 κορίτσι. Στην ηλικιακή ομάδα 6- 8 ανήκαν τα 5 αγόρια, ενώ στην ηλικιακή ομάδα 8- 12 ένα αγόρι και ένα κορίτσι. Η ποιοτική ανάλυση των αποτελεσμάτων δείχνει ότι και οι δύο ομάδες δυσκολεύτηκαν αρκετά στο θέμα 6 που αφορούσε την έμμεση χρήση της γλώσσας και το υπονοούμενο αλλά και στα θέματα 11 και 12 που αφορούσε τη σωστή χρήση της γλώσσας για την επίτευξη ενός σκοπού. Η ηλικιακή ομάδα 8 έως 12 δυσκολεύτηκε στο θέμα 25, το οποίο περιέχει πλήθος πληροφοριών και πιθανότατα αυτό να είχε ως αποτέλεσμα την αδυναμία επεξεργασίας του από τα παιδιά.

Σε ποσοτικό επίπεδο τα αποτελέσματα δείχνουν ταύτιση των χρονολογικών ηλικιών με τις ηλικίες του δείγματος. Βάσει αυτού, το συμπέρασμα είναι ότι πιθανόν αυτό το εργαλείο να μπορεί να χρησιμοποιηθεί στον ελλαδικό χώρο. Πρέπει το συλλεχθεί μεγαλύτερο δείγμα και να αναλυθεί έτσι ώστε τα συμπεράσματα να είναι πιο βάσιμα.

Θέμα:

Αναπαραστάσεις των εκπαιδευτικών για τον Αυτισμό. Η περίπτωση των εκπαιδευτικών Παράλληλης Στήριξης.

Εισηγητές:

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΡΙΝΟΣ, ΜΠΙΛΙΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ ΠΗΝΕΛΟΠΗ
ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ – ΔΡ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ, ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ,
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ ΕΚΠΑ – ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ

Περίληψη:

Σύμφωνα με τις θεωρίες της Κοινωνικής Ψυχολογίας (Doise 2005), οι αναπαραστάσεις είναι συστήματα κατανόησης και ερμηνείας του κοινωνικού περιβάλλοντος, αποτελούν προϊόν συλλογικής αλληλεπίδρασης, όπου τα άτομα από κοινού οικοδομούν τα στοιχεία της κοινωνικής αναπαράστασης. Οι Κοινωνικές Αναπαραστάσεις, συντίθενται από ένα σταθερό κεντρικό πυρήνα, που καθορίζει τη σημασία τους και την εσωτερική τους οργάνωση, και από ένα περιφερειακό σύστημα, που βρίσκεται σε άμεση σχέση με τον κεντρικό πυρήνα και οργανώνεται γύρω από αυτόν (Abric, 2001). Σύμφωνα με το δομικό μοντέλο της αναπαράστασης (Vergès, 1996) και τη θεωρία του κεντρικού πυρήνα, τα κεντρικά στοιχεία αναφέρονται στις σημασίες που τα άτομα συλλογικά αποδίδουν στο αντικείμενο που αναπαριστούν. Αντίστοιχα τα περιφερειακά στοιχεία προκύπτουν στη βάση των εμπειριών κάθε ατόμου, αλλά υπακούουν σε μια κοινή λογική της ομάδας και ερμηνεύονται με βάση τα κοινά στοιχεία του πυρήνα.

Με αφετηρία λοιπόν τις θεωρίες της Κοινωνικής Ψυχολογίας, και ειδικότερα τη θεωρία των Κοινωνικών Αναπαραστάσεων, διερευνώνται οι απόψεις των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής οι οποίοι εργάζονται με παιδιά με αυτισμό, στα πλαίσια του προγράμματος της «Παράλληλης Στήριξης». Η διερεύνηση της αναπαράστασης των εκπαιδευτικών έγινε στα πλαίσια μιας ευρύτερης έρευνας για τον αυτισμό μέσω ενός δομημένου ερωτηματολογίου που περιλαμβάνει πέραν των δημογραφικών στοιχείων και άλλους τομείς μελέτης των απόψεων των εκπαιδευτικών για το θέμα. Συγκεκριμένα μέσα από μια ερώτηση ανοικτού τύπου καταγράφονται οι απόψεις των συμμετεχόντων για την περιγραφική και συναισθηματική διάσταση της αναπαράστασης τους για τον αυτισμό και πως αυτή οργανώνεται. Πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2013 μέσα από ένα ερωτηματολόγιο γνώμης κατάλληλα δομημένο. Δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 174 εκπαιδευτικοί που εργάζονται στο θεσμό της «Παράλληλης Στήριξης» και παρακολουθούσαν πρόγραμμα επιμόρφωσης στα ΠΕΚ. Η επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων έγινε με το πακέτο SPSS.

Σε μια αδρή περιγραφή των αποτελεσμάτων προκύπτει ότι η πρόσληψη των εκπαιδευτικών για τον αυτισμό προσδιορίζεται από έννοιες όπως «στερεοτυπίες, εμμονές, ρουτίνα, μοναχικότητα, ιδιαιτερότητες, δυσκολίες επικοινωνίας» οι οποίες συνθέτουν τον κεντρικό πυρήνα της περιγραφικής διάστασης της αναπαράστασης ενώ στην περιφέρεια ενδεικτικά συναντώνται έννοιες όπως «δυσκολίες, απομόνωση, απόμακρος, έλλειψη, κοινωνικών δεξιοτήτων, ηχολαλία, διαφορετικότητα, κλπ». Αναφορικά με την συναισθηματική διάσταση της αναπαράστασης τα στοιχεία που συνθέτουν τον κεντρικό πυρήνα της είναι «αποδοχή, κατανόηση, υπομονή, άγχος, φόβος», ενώ στην περιφέρεια περιλαμβάνονται οι έννοιες «ενσυναίσθηση, προστασία, πρόκληση, προβληματισμός, σεβασμός, συμπάθεια, φροντίδα, συναισθημα προσφοράς, κλπ»

Θέμα:

Ομαδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα Κέντρου Ημέρας

Εισηγητές:

ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ Ε., ΓΡΗΓΟΡΑΚΗ Σ., ΛΙΓΝΟΥ Κ., ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ Μ

Φορέας:

Ε.ΨΥ.ΜΕ. (Κ.Η.Μ.Α.)

Περίληψη:

Σκοπός: Η αναλυτική παρουσίαση του καθημερινού ομαδικού προγράμματος του κέντρου ημέρας για τον Αυτισμό δυναμικότητας 25 παιδιών με διάγνωση ΔΑΦ από χαμηλής έως υψηλής λειτουργικότητας, ηλικίας από 2,5 - 8 ετών ακολουθώντας τη μέθοδο της δομημένης εκπαίδευσης.

Όλα τα παιδιά εντάσσονται σε μικρές ομάδες 2-6 ατόμων με 1-2 παιδαγωγούς ανά ομάδα ανάλογα με το επίπεδο της λειτουργικότητάς τους και τις ανάγκες τους.

Τα παιδιά καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής τους στο κέντρο βρίσκονται στις ομάδες - τμήματα τους δουλεύοντας ομαδικά σε εκπαιδευτικές και ψυχοπαιδαγωγικές δραστηριότητες (όπως πρωινός κύκλος, επιτραπέζια παιχνίδια). Όλα τα τμήματα συναντιούνται καθημερινά την ώρα του φαγητού, του διαλείμματος καθώς και στις εκδρομές – εξωσχολικά προγράμματα. Κάθε παιδί παρακολουθεί ατομικές ή ομαδικές συνεδρίες λογοθεραπείας και εργοθεραπείας.

Το ομαδικό πρόγραμμα εφαρμόζεται με στόχο την καλύτερη εξέλιξη του παιδιού σε κοινωνικό, συναισθηματικό και γνωστικό επίπεδο. Ενδεικτικά:

- Καλύτερη συνεργασία και αλληλεπίδραση με άλλους
- Καλύτερη ανταπόκριση σε αναμονή και εναλλαγή σειράς
- Αύξηση της συγκέντρωσης προσοχής
- Πρωτοβουλία επικοινωνίας και μοίρασμα εμπειριών
- Ουσιαστικότερο ενδιαφέρον για τους άλλους

Επίσης με το συγκεκριμένο μοντέλο μειώνεται το κόστος λόγω του μικρότερου αριθμού εκπαιδευτών που εργάζονται.

Το συγκεκριμένο μοντέλο αποβλέπει στη μελλοντική προσαρμογή του παιδιού σε πλαίσια σχολικής εκπαίδευσης καθώς προσομοιάζει στις συνθήκες σχολείου.

Τέλος γίνεται αναφορά στις δυσκολίες στο αρχικό δέσιμο και στη λειτουργικότητα των ομάδων καθώς και στους τρόπους επίλυσης τους.

Συμπερασματικά: η επιτυχία του μοντέλου εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως οι ομοιογενείς ομάδες παιδιών, η καλή λειτουργία, συνεργασία και συνοχή της διεπιστημονικής ομάδας, οι σαφείς στόχοι και η υλοποίηση του ατομικού εκπαιδευτικού προγράμματος των παιδιών στα πλαίσια της ομάδας.

Θέμα:

Νευρώνες - κάτοπτρα: ο ρόλος τους στη θεραπευτική αντιμετώπιση ατόμων με διάχυτη διαταραχή της ανάπτυξης

Εισηγητές:

ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΓΙΑΤΖΗ, ΣΠΥΡΟΣ ΚΟΥΤΡΑΣ

Φορέας:

ΚΙΝΑΙΣΘΗΣΗ, ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, ΚΙΝΗΣΗΣ, ΜΑΘΗΣΗΣ
ΛΟΓΟΣ – ΦΩΝΗ – ΟΜΙΛΙΑ, ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΩΝ.

Περίληψη:

Οι νευρώνες κάτοπτρα ανακαλύφθηκαν τη δεκαετία του 1990 και αποτέλεσαν την αρχή πολλών νέων ερευνητικών δεδομένων στο χώρο των νευροεπιστημών. Αρχικές έρευνες σε πιθήκους αποκάλυψαν περιοχές του εγκεφάλου που ενεργοποιούνται όχι μόνο όταν το υποκείμενο εκτελεί μία πράξη, αλλά ακόμα και όταν αυτή η ίδια πράξη παρατηρείται να γίνεται από άλλο υποκείμενο (Gallese, V. et al, 1996). Έχει προταθεί ότι δυσλειτουργία του συστήματος των νευρώνων- κατόπτρων κατά τα αρχικά στάδια της ανάπτυξης του ατόμου μπορεί να οδηγήσει σε μία σειρά διαταραχών που είναι χαρακτηριστικές του φάσματος του αυτισμού. Ως αποτέλεσμα, το ερευνητικό ενδιαφέρον επικεντρώθηκε στην ανάλυση της συμπεριφοράς ατόμων με διάχυτη διαταραχή της ανάπτυξης και της υπόθεσης ότι η δυσλειτουργία αυτών των νευρώνων- κατόπτρων μπορεί να ευθύνεται για τις επικοινωνιακές δυσκολίες που άτομα με αυτισμό παρουσιάζουν (Williams, J, 2008).

Σκοπός της ανακοίνωσης είναι να παρουσιάσει αυτά τα ερευνητικά δεδομένα και πώς μπορούν να συνδεθούν με τη θεραπευτική αντιμετώπιση ατόμων με διάχυτη διαταραχή της ανάπτυξης. Όλοι οι ειδικοί και οι γονείς που συμμετέχουν στην εκπαίδευση αυτών των ατόμων ασχολούνται με την επικοινωνία και τη βελτίωση αυτής, ο καθένας τους από τη δική του οπτική πλευρά, αλλά και όλοι μαζί για τη σφαιρική και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των διαφόρων δυσκολιών που τα άτομα αυτά παρουσιάζουν καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

Προτείνονται πιθανές εφαρμογές των δεδομένων για τους νευρώνες- κάτοπτρα ως προς την στοχοθεσία καθώς και εφαρμογή εξατομικευμένων και ομαδικών προγραμμάτων εκπαίδευσης ατόμων με διάχυτη διαταραχή της ανάπτυξης.

Θέμα:

Βασικές αρχές εκπαίδευσης επικοινωνιακών δεξιοτήτων μαθητών με αναπτυξιακές αναπηρίες

Εισηγητές:

ΚΑΡΤΑΣΙΔΟΥ ΛΕΥΚΟΘΕΑ

Φορέας:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Περίληψη:

Η ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων αποτελεί μια από τις βασικές προτεραιότητες των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που απευθύνονται στα άτομα με αναπτυξιακές αναπηρίες, ανεξαρτήτως του πλαισίου στο οποίο λαμβάνει χώρα η εκπαίδευσή τους. Καθοριστικές παράμετροι της μορφής και της δομής κάθε προγράμματος είναι ο βαθμός σοβαρότητας της αναπηρίας που παρουσιάζει το άτομο για το οποίο έχει καταρτιστεί το πρόγραμμα, καθώς και η μορφή της αλληλεπίδρασης με τυχόν άλλες διαταραχές όπως πρόβλημα όρασης ή/ και νοητική αναπηρία. Η πολυπλοκότητα του θέματος κάνει αναγκαία τη στήριξη των προγραμμάτων σε στοιχεία που προέρχονται από διάφορους επιστημονικούς τομείς, όπως είναι η ψυχολογία, η γενική και ειδική αγωγή, η πρώιμη παρέμβαση, η λογοπαθολογία και η εργοθεραπεία. Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζονται οι κύριες διαστάσεις της σημασίας, της λειτουργίας και της διδασκαλίας των επικοινωνιακών δεξιοτήτων σε άτομα με αναπτυξιακές αναπηρίες. Απώτερος σκοπός είναι να αναλυθούν οι βασικές αρχές για την εκπαίδευση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων που προκύπτουν από την ανάγκη (α) ανάδειξης της σημασίας της «λειτουργικής επικοινωνίας», και (β) της συστηματικής αξιολόγησης του επιπέδου της επικοινωνίας του κάθε μαθητή. Συμπερασματικά διαπιστώνεται ότι η εκπαίδευση ατόμων με αναπτυξιακές αναπηρίες στις επικοινωνιακές δεξιότητες αποτελεί εμπρόθετη διαδικασία που υλοποιείται διαμέσου συγκεκριμένων στόχων και ειδικών στρατηγικών, που είναι ανάγκη να προσαρμόζονται στα χαρακτηριστικά και τις απαιτήσεις του οικογενειακού, σχολικού και κοινωνικού οικοσυστήματος που ανήκει ο μαθητής. Η έννοια του οικοσυστήματος αποκτά ιδιαίτερες διαστάσεις ενόψει του ισχυρού κινήματος της εκπαιδευτικής συμπερίληψης, προς το οποίο η εκπαίδευση ατόμων με αναπτυξιακές αναπηρίες πρέπει να προσαρμοστεί, αν επιθυμεί να επιβιώσει και να αναπτυχθεί.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Η σεξουαλική εκπαίδευση των νέων με αυτισμό

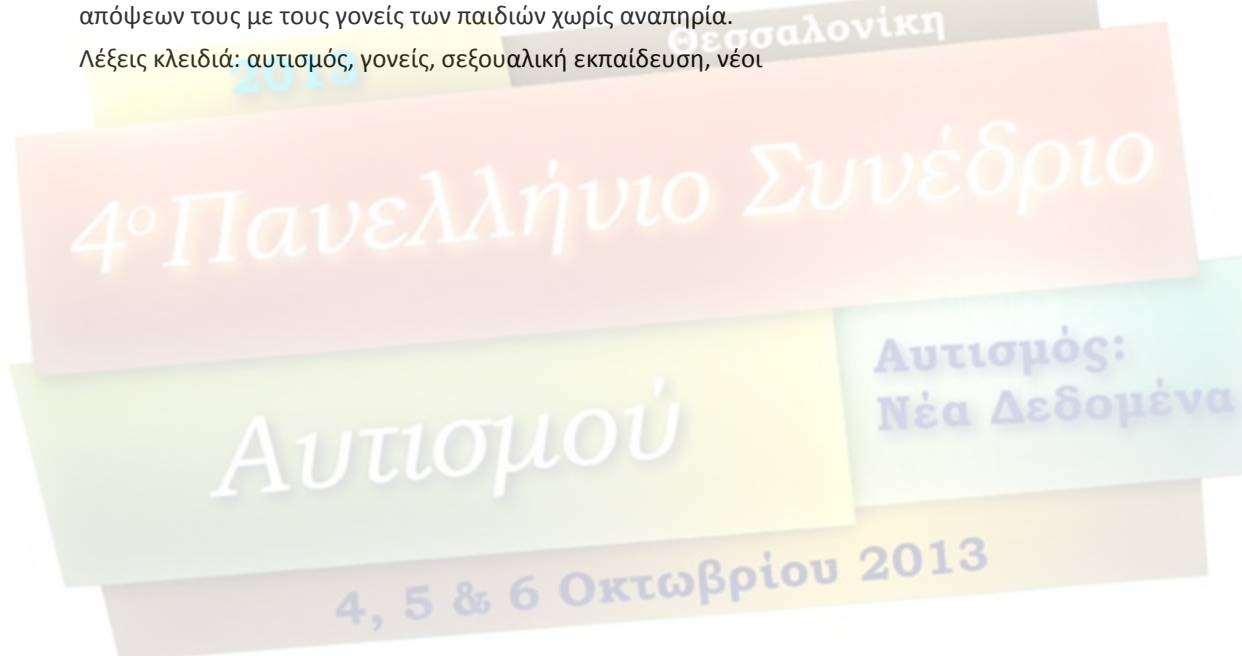
Εισηγητές:

ΔΡ Ν. ΑΠΤΕΣΛΗΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ, ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ Β' ΚΕΔΔΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Περίληψη:

Η σεξουαλική εκπαίδευση όλων των νέων αποτελεί ένα θέμα που απασχολεί κύρια τους γονείς αλλά και τους εκπαιδευτικούς των παιδιών. Στην παρούσα μελέτη εξετάζονται οι απόψεις των γονέων παιδιών με αυτισμό όσον αφορά στη σεξουαλική εκπαίδευση των νέων με αυτισμό σε σχέση με τις απόψεις γονέων παιδιών χωρίς αναπηρία. Η έρευνα διεξήχθη κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2012-13 στους νομούς Θεσσαλονίκης και Πέλλας. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο και στην έρευνα έλαβαν μέρος 65 γονείς παιδιών με αυτισμό και 63 γονείς παιδιών χωρίς αναπηρία. Η στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων ανέδειξε τη σημασία της σεξουαλικής εκπαίδευσης για τους γονείς των παιδιών με αυτισμό αλλά και το μεγάλο βαθμό συμφωνίας των απόψεων τους με τους γονείς των παιδιών χωρίς αναπηρία.

Λέξεις κλειδιά: αυτισμός, γονείς, σεξουαλική εκπαίδευση, νέοι

Θέμα:

Υπηρεσίες Υγείας σε άτομα με ΔΑΦ – Πρόγραμμα νοσηλευτικής εκπαίδευσης στο Κέντρο Ημέρας Σείριος.

Εισηγητές:

ΠΟΡΦΥΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΚΩΤΟΥΛΑ ΒΙΛΛΥ, ΤΑΦΙΛΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

Φορέας:

ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ «ΣΕΙΡΙΟΣ» - Ε.Ε.Π.Α.Α.

Περίληψη:

Οι άνθρωποι με ΔΑΦ μπορεί να υποφέρουν από προβλήματα υγείας που σχετίζονται με τη διαταραχή, τα οποία μπορεί να επηρεάσουν σοβαρά το προσδόκιμο ζωής τους (Billstedt et al. 2005). Συνάμα, οι υπηρεσίες υγείας και πρωτοβάθμιας φροντίδας που λαμβάνουν οι ενήλικες με αναπηρία γενικά και τα άτομα με ΔΑΦ ειδικότερα, διαφοροποιούνται σημαντικά σε σχέση με εκείνες που λαμβάνουν τα ενήλικα άτομα χωρίς αναπηρία (Kang and Harrington 2008, Krahn et al. 2006). Αυτό είναι μια πραγματικότητα και στον Ελλαδικό χώρο κι οφείλεται στην απουσία κατάλληλων υποδομών ώστε να υποδέχονται και να εκπαιδεύουν ενήλικες με ΔΑΦ, καθώς και στην έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, ικανό να διαχειριστεί την ιδιαιτερότητα των δυσκολιών. Κατά συνέπεια, οι ενήλικες με ΔΑΦ βρίσκονται συχνά αποκλεισμένοι από βασικές παροχές υπηρεσιών υγείας όπως παραδείγματος χάριν, η παρακολούθηση των ζωτικών σημείων, η αιμοληψία, ο απλός οδοντιατρικός έλεγχος κ.α..

Το Κέντρο Ημέρας Σείριος, λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω δημιούργησε ένα πρόγραμμα νοσηλευτικής εκπαίδευσης. Μέσω αυτού, σε συνθήκες «εικονικής προσομοίωσης», επιδιώκεται η σταδιακή εξοικείωση των ατόμων με ΔΑΦ σε νοσηλευτικές πράξεις. Απώτερος στόχος η ομαλότερη μετάβαση τους στους χώρους υγείας, ώστε να έχουν μια τακτική ιατρική παρακολούθηση.

Θέμα:

Η Γνωστική Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεία στις Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος

Εισηγητές:

ΔΡ. ΦΑΝΗ ΣΙΑΜΟΥΛΗ, ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΟΣ

Περίληψη:

Η γνωστική συμπεριφορική ψυχοθεραπεία είναι μία συγκριτικά πρόσφατη μορφή ψυχοθεραπείας. Γρήγορα ωστόσο πήρε τη θέση της ως μία από τις πρωταρχικές παρεμβάσεις για τα ψυχικά προβλήματα παιδιών και εφήβων. Σύμφωνα με το θεωρητικό της μοντέλο, υπάρχει στενή σύνδεση στο τρόπο που οι άνθρωποι σκέφτονται, αισθάνονται και ακολούθως συμπεριφέρονται. Οι δυσλειτουργικοί τρόποι σκέψης δημιουργούν δυσφορικά συναισθήματα (άγχος, θυμό, καταθλιπτική διάθεση,) και αυτά με τη σειρά τους μπορεί να οδηγήσουν σε μια σειρά από «μη βοηθητικές» συμπεριφορές όπως αποφυγή, κοινωνική απόσυρση, αυτοτραυματισμούς, επιθετική ή καταναγκαστική συμπεριφορά.. Μελέτες έχουν δείξει την αποτελεσματικότητά της στην πλειοψηφία των διαταραχών της παιδικής και εφηβικής ηλικίας, μεταξύ αυτών και στις διαταραχές του φάσματος του αυτισμού. Στόχος της είναι να βοηθήσει το θεραπευόμενο να αναπτύξει πιο λειτουργικούς τρόπους σκέψης, να κατανοήσει και να διαχειρίζεται καλύτερα τα δυσάρεστα συναισθήματά του, να υιοθετεί εναλλακτικούς τρόπους αντιμετώπισης δύσκολων καταστάσεων. Βοηθά τα παιδιά και τους εφήβους στο φάσμα του αυτισμού να αναπτύξουν τις δικές τους στρατηγικές για αυτορρύθμιση, προσφέροντας μία δομή και έναν (συχνά οπτικό) τρόπο αναγνώρισης, ανάλυσης και ελέγχου των σκέψεων και των συναισθημάτων και σύνδεσής τους με τις αντίστοιχες συμπεριφορές. Αυτή η περισσότερο «πρακτική» και «συγκεκριμένη» προσέγγιση φαίνεται ότι είναι πολύ κοντά στον τρόπο σκέψης πολλών παιδιών και εφήβων με σύνδρομο Asperger. Παράλληλα, οι γονείς ή /και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ακολουθήσουν μέρος του θεραπευτικού προγράμματος, βοηθώντας στη γενίκευση των αποτελεσμάτων ή χρησιμοποιώντας τις βασικές αρχές της γνωστικής συμπεριφορικής ψυχοθεραπείας για παιδιά χαμηλότερης λειτουργικότητας. Στην εισήγηση παρουσιάζονται τα πρόσφατα διεθνή βιβλιογραφικά δεδομένα σχετικά με τη χρήση της ΓΣ θεραπείας στην αντιμετώπιση προβλημάτων σε παιδιά στο αυτιστικό φάσμα, συζητούνται τα όρια και οι περιορισμοί της και παρουσιάζονται σύντομα κλινικά παραδείγματα.

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013

Θέμα:

Γνωσιακή Συμπεριφοριστική Θεραπεία (ΓΣΘ) –Θεραπευτικές παρεμβάσεις για ενήλικες με Διαταραχή του Φάσματος του Αυτισμού

Εισηγητές:

DR KATINGO HADJIPATERAS GIANNOULIS

Περίληψη:

Δημοσιευμένες μελέτες περιστατικών και αντικειμενικά επιστημονικά δεδομένα αποδεικνύουν πως η ΓΣΘ μειώνει σημαντικά τις διαταραχές διάθεσης σε άτομα που παρουσιάζουν διαταραχή του φάσματος του αυτισμού.

Στην παρούσα εισήγηση θα περιγραφούν οι αρχές της ΓΣΘ και οι γενικές στρατηγικές της διαχείρισης συναισθημάτων. Είναι απαραίτητο, όμως, να γίνουν ορισμένες προσαρμογές στο σχεδιασμό εξατομικευμένου προγράμματος ΓΣΘ, βάσει του συγκεκριμένου προφίλ του καθέ ατόμου στο φάσμα του αυτισμού. Θα παρουσιαστούν κλινικές περιπτώσεις ατόμων με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού όπου η ΓΣΘ βοήθησε στην αντιμετώπιση άγχους, κατάθλιψης και θυμού. Η εισήγηση, τέλος, θα περιλαμβάνει αναφορές στην ιδιαίτερη συμβολή του Καθηγητή Tony Attwood και της Δρ Valerie Gaus στον τομέα αυτό.

4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο

Αυτισμού

Αυτισμός:
Νέα Δεδομένα

4, 5 & 6 Οκτωβρίου 2013